

ДАВОАР

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА

БИЛТЕН МАНАСТИРА УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОБРУНУ

РАЈ

... Знам човека у Христу који прије четрнаест година - да ли у тијелу, не знам, Бог зна - би однесен до трећег неба. И знам да тај човек - да ли у тијелу, да ли изван тијела, не знам, Бог зна - би однесен у рај и чу неисказане Ријечи које човјеку није допуштено говорити. (II Кор. 12, 2-5)

... Што око не видје, и ухо не чу, и у срце човјеку не дође, оно припреми Бог онима који Га љубе. (I Кор. 2, 9)

О, како је срећно и блажено стање праведника! Они ће вечно живети и становати у Рају Небесном, у Царству Божијем, са Ангелима, са Христом. Они ће свагда гледати дивну славу Божију, гледати чудну лепоту Божију и осветљени светлошћу славе Божије вечно се радовати и уживати милину душевног задовољства, које се никада неће променити, ни престати..

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

Септембар:

- Присутвовао вечерње богослужење у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу.
- Присутвовао светој литургији у храму Св. Илије у Сокоцу.
- Учествовао са Његовом Светошћу Патријархом Српским Г. Павлом у разговору са пред. Р.С. Г-ђом Биљаном Плавшић.
- У манастиру Добрун - одржао састанак са г. Ђорђем Јанковићем о археолошким радовима и истраживањима у манастиру Добрун.
- Присутвовао Св. литургији у цркви Св. Пророка Илије у Сокоцу.
- У цркви Докмир служио Св. Литургију и парастос поводом петогодишнице престављења бл. Поч. Митрополита Владислава.
- освештао стан попадији Ефији, удовици трнов. Свештеника + Недељка Поповића.
- Примио у Владичанском двору у Сокоцу фра Томаса Ентонија.
- Служио бденије у храму Успења Богородичиног у Чајничу.
- Служио Св. Арх. Литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду и пресекао славски колач за храмовну славу, крсну славу општине Вишеград и пред. "Терпентин"
- О крстовдану присутвовао св. Литургији у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу.
28.9.-2.10. Службено боравио у Грчкој ради договора о школовању студената и Богослова

Октобар:

- Саастао се у Сарајеву са америчким амбасадором у Бечу госпођом Хант.
- Служио Св. Литургију у Старој Прав. Цркви у Сарајеву на празник Св. Велик. Текле, осветио водичу и пресекао славски колач.
- примио: представника руске федерације у БиХ г. Јакова Герасимова, грчког амбасадора г. Прокопиоса Манцураниса, америчког амбасадора г. Ричарда Каузолковића.
- Присутвовао Св. Литургији у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду и учествовао у културној манифестацији "Вишеградска стаза"
- Служио Св. Литургију у цркви Св. Николе у Србињу поводом 140-годишнице.
- Примио у деканату Дух. Академије др. Дејвида Литла из института за мир при Уједињеним нацијама.
- Присутвовао Св. Литургији у цркви Св. Пророка Илије - Соколац.
- Присутвовао пријему поглавара цркава код председника БиХ у Сарајеву.
- Присутвовао пријему вјерских представника код г. А. Изетбеговића у Сарајеву.
- Учествовао на сједници сената Р.С. Одржаој у хотелу Панорама Пале са почетком у 12,00 часова.

- Служио Св. Литургију и осветио темеље манастирског новог конака у манастиру Добруну.
- Служио Св. Литургију у Рогатици и осветио обновљени храм Силазка Светог Духа.
- Посета градоначелнику у вези драгоцености цркве у Високом.
- Присутвовао бденију у манастиру Св. Петра Цетињског у Цетину.
- Служио Св. Литургију у манастиру Св. Петра Цетињског поводом славе манастира и Богословије.

Новембар:

- Присутвовао Св. Литургији у цркви Св. Пророка Илије у Сокоцу.
- 3 и 4. Учествовао на вредном заседању Светог Архиепископског Сабора Српске Православне Цркве.
- Присутвовао вечерњем богослужењу у цркви Романијској Лазарици.
- Служио Св. Архиепископску литургију у цркви рођења Пресвете Богородице у Палама и осветио земљиште за цркву у Подграбу.
- Потписао уговор са директором предузећа "Маглич" о изградњи цркве у Србињу.
- Служио Свету литургију и пресекао колач у Болничкој капели Св. Козме и Дамјана у Касидолу.
- Служио Свету литургију у манастиру Св. Архангела Гаврила у Земуну.
- Служио бденије у капели Св. Василија Острошког Дух. Академије и Богословије у Србињу.
- Служио Св. Литургију у Старој Православној цркви у Сарајеву и пресекао славски колач о храмовној слави.
- Служио Св. Литургију у цркви Св. Василија Острошког у Добрињу.
- Служио Св. Литургију у цркви Св. Пророка Илије и рукоположио у чин ђакона Тихомира Мотику.

Децембар:

- Обављена Света тајна исповијести професора, студената и ђака у Дух. академији и Богословији.
- На празник Ваведења Пресвете Богородице служио Арх. Литургију у храму Св. Саве у Блажују и рукоположио ђакона Тихомира Мотику у чин презвитера.
- Учествовао у раду семинара о вјеронауци одржаном у Бјелци.
- Појетио манастир Добрун и прегледао радове на изградњи новог манастирског конака.
- примио у владичанском двору председника општине Соколац г. Љуба Ерића
- Присутвовао састанку међурелигиозког вијећа у Сарајеву.
- састао се са грчким амбасадором г. Прокопиосом Манцуранисом.

- Присутвовао вечерњем богослужењу у цркви Св. Пророка Илије у Сокоцу.
- Служио Св. Литургију у цркви Св. Пророка Илије и прославио крсну славу Св. Николаја у владичанској резиденцији.
- Одржао састанак са архитектом и извођачима радова на будућем храму Св. Василија Острошког у Дух. Академији и Богословији.
- учествовао на сједници професорског савета Академије у Србињу.
- Саастао се са г. Хелмутом Колом канцеларом (Републике) Немачке.
- Учествовао на сахрани игумана Јована (Недића) у цркви у Докмиру.
- Био на Божићном пријему код кардинала В. Пуљића у Сарајеву.
- Пријем и учешће на ручку са бившим америчким амбасадором у Бечу.
- Саастао се са министром грчке војске.
- Саастао се у Високом са изаслаником Архиепископа атинског и командантом грчке војске.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λόγος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, живог Присутства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

БОЖИЋНА ПОРУКА МИТРОПОЛИТА НИКОЛАЈА

Придружујући се честиткама и лепим жељама честитара пре нас у Босни и Херцеговини, исто тако срдечно свима честитамо Христово рођење и Нову 1998. годину Господњу.

Када ово пожелесмо, нисмо изrekli само једну голу фразу, већ имамо у виду заједнички положај свих људи у нашем времену. Имамо у виду служење општој ствари и промене које неминовно прате данашње човечанство. Исто тако имамо у виду друштвене, психолошке и моралне промене, те опште тежње човечанства и његова дубља питања забринутости. Све ово имам у виду на нашим просторима у Републици Српској и Федерацији Босни и Херцеговини. Све људе нашег времена мучи подељеност у њима самима, а онда и шире, међуљудска подељеност. Ту се јављују бројни раздори у свијету и код нас. Многи мисле да ће наћи смиреност у различитим тумачењима света. Други, од људских напора очекују потпуно истинско ослобођење човечанства од невоља због којих су забринути. Они мисле, да ће будуће уређење света ослободити их и испунити све наде и жеље њихове. Пред савременим развојем света бројни су и они који питају: шта човек може дати друштву, шта своје народу и шта може од њега очекивати?

У овој заједничкој бризи за човека са знајемо: у нашим домовима ничу напетости. Исто тако, ничу неспоразуми између млађих и старијих, због различитог погледа на свет и живот у њему. Присутна су трвења између раса, између различитих слојева у народу, између народа у изобиљу и оних у сиромаштву; између установа које траже мир и пропагандне наметљивости. Настало је узајамно неповерење, умножише се сукоби и искушења, где је човек истовремено узрок и жртва.

Шта Црква може учинити? Може много!

У свему овоме она жели и хоће да осветли тајну човека. Ко је он? Откуда је дошао? Зашто је овде? Куда иде одавде? Настоји да осветли све његове акције, и познаће решења у свим његовим горућим питањима. Црква мисли о човеку непрестано. Мисли шта му препоручити у изградњи савременог друштва. Ова питања траже одговор. Она ће се још јасније поставити и разјаснити питање добровољног служења другима, тј. служењем сваком човеку. Затим, указати на човеков позив у овом свету, на његово достојанство и положај. Човек је друштвено биће у својој најдубљој природи, и не мо-

же се правилно и духовно развијати без служења с љубављу другима.

Црква још говори: вођи наших народа сада путују као кроз снажну вејаницу. Морају очи добро стегнути и напрегнути. Стегнути, да би се вид сачувао и напрегнути, да би се пут могао назирати. Хладно је то и мучно путовање. Но путници се храбре радощу и топлином будућег огњишта, које их чека на крају. Они осећају, да се све структуре у Федерацији Босни и Херцеговини и Републици Српској ојачавају старом вером и новим одушевљењем. Храбри их уверење: Богомладенац Христос је свугде присутан и сведок је свих напора ка бољем. Њихово уверење је јунак уверење. То јача веру људи, који се сутра надају бољем. То осветљава наду у крају победу добра. У томе, и једино у томе светлу је оправдано рођење Богомладенца у Витлејему. Као и Његови савременици, тако Га и ми с радощу дочекујемо. Зашто? Зато што је Рођење Христово Празник мира и добре воље међу људима. То је човеку данас веома потребно. У божишњем празновању три су чињенице нарочито важне: прослављање Бога, мир и добра воља међу људима. Ми смо се у протеклој години највише молили и радовали Богомладенцу Христу. Све друго је било варљиво и недоречено. Светска наука и култура изгониле су стид и људи, а Он га је повраћао. Разјарени људи сипали су оберучке смрт на смртне, а Он је брижљиво неговао живот у живих. Отпадници од Христа проглашавали су себе спаситељима света, невидљиви Христос, провлачио се између њих, носећи озон живота, љубави и радости, ослушкујући хоће ли Га поменути и признати за Спаситеља.

Богомладенац је дошао да отвори очи и срца људи, да би видели и схватили шта је живот и да би га „имали у изобиљу“. Велики број људи данас налази задовољство у разним врстама опијума, алкохола, дрогирања, мафионичарства, сујеверја и слично. То су уствари разни начини повлачења из живота и бежања од стваралаштва.

Стојећи данас пред колевком Богомладенца закључујемо: ово Дете ће целим својим животом и радом на земљи, указивати људима на путеве враћања у небеске пределе. Његова наука - Свето Јеванђеље, није теорија. То је прави пуни живот и пракса најсавршенијег доживљавања живота. Стога свети јеванђелист Јован каже о њему: „беше Живот“, и тај „Живот беше светлост људима“ (Јн. 1, 4).

Својим примером Богомладенац је осветлио путеве враћања Богу и указао

како се најпотпуније живи на земљи. Живети по Христовом Јеванђељу значи: волети све људе без обзира на расу, класу, нацију, веру, пол, узраст, боју коже. Добро чинећи свима, значи радовати се са свима и у свему, сем греха, значи још веровати, надати се добру и учествовати у Божијем стваралаштву.

Уствари, дајући с љубављу човек добрим делима никада не губи, него напротив прима пуноћу живота. Због тога је свети апостол Петар рекао: „ко хоће да воли живот и да види добредане... нека се уклони од зла и чини добро“ (1 Пет. 3, 10). Због тога је врло погрешно схватање: живот је пунији, уколико се више узима од овог света, од људи, од овог времена. Напротив, што више дајемо у љубави и добру, више примамо у пуноћи живота.

Тако се најбоље изграђује ново доба и чини нови поредак у свету.

Сваки народ у Босни и Херцеговини има своја посебна изворна искуства, своју веру и уверења, брижно негована и чувана. Ту нарочито треба неговати способност: да свако свакога разуме, поучи, изједначи, шири оно што је најбоље што нам је заједничко. Нека нам буду идеал слобода, мир, добра воља међу људима. Каже једна народна изрека: „мудар лав тражи пријатељство не само са лавовима него и са пчелама“. И на крају сви ми у Босни и Херцеговини морамо знати: Бог ће међу нама управљати светом правдом, док ми будемо управљали милосрђем. Он ће управљати светим милосрђем, када ми опраштамо једни другима. Зато, и због тога, праштајмо једни другима и чинимо у части један другог а већим од себе.

Ово су наше божићне мисли и жеље. Са њима о празнику Рођења Христовог желимо да поздравимо све који празнују Божић или не празнују. Желимо да Бог мира и добре воље буде стално у нама и међу нама.

Са благодарношћу поздрављамо поздравом Празника све људе мира и добре воље, који дођоше у ову нашу земљу да нам помогну на изградњи Божијег програма на земљи: „Слава на висини Богу, а на земљи мир, међу људима добра воља“.

Тако желимо срећан Божић и Богом благословену и добром изобилну Нову 1998. годину свима у Републици Српској и Федерацији Б и Х.

Све поздрављамо древним поздравом: Мир Божији међу нама и са нама, Христос се роди и Ваистину се роди!

О РАЈУ

После стварања света и свих створења, како је пријатно време наступило! Како је владао склад, великољепије и лепота у природи! Како је било наслађивање за прве људе да созерцавају ту лепоту, да поседују то блаженство да се украшавају „чашћу и славом“ (Пс. 8, 6), дарованом им од Творца! Сам Господ, када „погледа све што је створио и гле, добро бјеше веома“ (Пост. 1, 31), обрадовао се, као што примећује премудри Соломон: „Веселах се на васиљеној његовој и милина ми је са синовима људским“ (Прич. 8, 31). Када се сам Сведовољни и Свеплажени Бог радовао новим створењима, посебно првим људима, онда како су били дужни да се радују сами први људи, прародитељи наши, Адам и Ева? Помислите где су они живели у прво време свога постојања! Њихово станиште био је рај. То је такво место, под којим ми обично подразумевамо боравак и стање човека у блаженству, и, када хоћемо да изразимо лепоту и пријатност неког места, ми кажемо: „То је прави рај!“ Баш такво место је Господ Бог припремио првим људима. Начинио је посебно пријатан и благоухани врт, у земљи плодној (у Едему), где је и данас скоро свагдашње лето; врт орошен са четири реке. Испуњен разним биљкама и плодовима и, по обиљу лепоте и разних чистих земаљских уживања, назван „рајем сладости“; и увео је у њега блажене прародитеље наше. „И насади, Господ Бог“, приповеда свето Предање, „врт у Едему, на истоку, и ондје намјести човјека, којег створи“ (Пост. 2, 8).

Како је благ и милостив Господ Бог наш! Како је Он блаженство даровао нашим прародитељима у рају! Није им било потребно да се брину о храни као што се ми данас бринемо; у рају је било обиље плодова, не само за исхрану, већ и за наслађивање. Нису морали себи да набављају одећу, као што ми чинимо; они „бјеху обоје наги, и не бјеше их срамота“ (Пост. 2, 25), нису знали за стид, јер су били под покровом чистоте и невиности, нису имали потребу за одевањем, што је нужност за изгнанике из раја, јер оно би могло само сакрити благообразност и богородну красоту прародитеља. Није им било потребно да граде кућу или стан као што ми, слаби и немоћни, стално морамо себе да штитимо од непогода и хладноће;

за њих је кућа била цео Богом насађени рај, нису били узрујавани никаквим непогодама, никаквим бурама, хладноћом, увек светли, увек топли и посебно просвећивани и загревани свагдашњим тајанственим присуством Бога и Творца. Нису били подвргавани никаквим болестима, као што ми од њих стално страдамо: јер, тело им је било крепко, здраво и угодно, а природа која их је окруживала у свему им је погодвала. Нису знали за смрт, нити су је се бојали, као што смо ми у сваком моменту дужни да се сећамо и са страхом да очекујемо свој последњи час; јер, Господ Бог им је даровао извор живота и бесмртности, Он је за њих посадио посред раја дрво живота, чијим плодовима хранећи се, могли су и телом бити бесмртни.

У таквом је блаженом стању био човек, када се налазио у рају. То блаженство ми сада не можемо ни замислити. Можда је само неко обличе раја могуће представити себи. На пример, када лети седимо у врту, а диван је дан или вече, тада нам бива пријатно. Не бисмо да одемо одатле и растањемо се од слатког осећања живота. Али, све ово још није то, далеко је од тога што је било у рају. Тамо се човек није само наслађивао лепотама видљиве природе већ и, што је посебно важно, имао је непосредно општење са Богом, и у том општењу налазио је за себе извор виших, духовних, божанских уживања. А и у унутрашњем, телесном животу, каква му са-

мо нису дата уживања! Цео рај му је дат да њиме влада, сви плодови дрвећа дати су му за храну и наслађивање. Само је било једно дрво, чије плодове им је Бог забрањено да дотичу, под страхом од смрти. Оно је и названо „дрветом познања добра и зла“, тј. човек, ако испуни заповест Божију и уздржи се од окушања забрањеног плода, очекује га добро; ако наруши заповест и окуси плод тог дрвета, очекује га зло. Таква је била воља Творца и, значи, од самога човека је зависило не само да сачува даровано му блаженство, већ и да достигне веће блаженство, у још приснијој заједници са Богом, посредством усрђа, љубави и послушања Богу.

А где је тај блажени рај? Дали је он сада на земљи? Авај, браћо! Нема га. Чак не знамо тачно ни место где се налазио. Јадни и несрећни смо ми. Заиста бедни и сто пута беднији бисмо били да нас је праведни Бог заувек лишио Своје љубави и милости и да нам није вратио изгубљено блаженство. Но, Он је, Премилосрдни, поново начинио за нас рај. И то каква? Не земаљски, већ небески. Слава Његовом безмерном човекољубљу и милосрђу! У том рају већ одавно пребивају покајани разбојник; у њему је апостол Павле, и не само он, већ и премоги други праведници тамо блаженствују, и блаженствоваће вечно. Истина, то је рај на небу, а ми смо још на земљи. Ипак, не узнемиравајте се, браћо! И ми на земљи већ имамо рај, зачетак и обличе небеског раја. То је - Света Црква, у којој се налази и извор дрвета живота и заповест дрвета познања добра и зла. Дрво живота је Крст Христов и на њему израстао животворни плод - Тело Христово и извор живота - Крв Христова, којима хранећи се, умрети нећемо никада. Спаситељ наш је рекао: „Који једу моје тело и пију моју крв, имају живот вечни“ (Јов. 6, 54). Заповест дрвета познања добра и зла јесте откривена Реч Божија, јеванђелска, која каже: „Који повјерује и крсти се биће спасен, а који не повјерује, биће осуђен“ (Марк. 16, 16). Дакле, ако се са вером и љубављу будемо хранили тим тајанственим плодовима - телом и крвљу Христовом и ако будемо испуњавали свету и божанску вољу Бога и Спаситеља нашег, онда ћемо несумњиво наследити и небески рај и имаћемо вечно блаженство. У противном, лишићемо се небеског раја и бићемо предани вечној смрти, од чега нека нас избави Премилостиви Господ и Спаситељ наш Исус Христос. Њему слава у векове векова. Амин.

ПРЕПОДОБНИ ЕФРОСИН КУВАР

Преподобни отац наш Ефросин (живео и подвизавао се у деветом веку у манастиру Аморејске покрајине у Палестини близу Јордана) беше рођен од простих родитеља, али врлинама својим превазиђе високородне. Многи при знатности свога порекла немају никаквих врлина, и стога падају у дубину ада; а неретко људи незнатни по пореклу, но са добротворном смиреношћу, уносе се у рај Божји. Тако и овај преподобни Ефросин би у једном виђењу виђен у рају, у који се он и усели својим светим животом.

У манастиру Ефросин служаше братији у кујни, и служаше им не као људима него као Богу у великој смирености и послушности. Трудећи се дан и ноћ у послушању он никада не остављаше молитву и пост. трпљење његово беше неисказано: јер он подношаше многе непријатности, увреде, поруге и честе грдње. Распаљујући у кујни огањ вештаствени, он се разгореваше духовним огњем љубави Божје, и срцем гораше ка Господу. Кувајући јело братији, он врлинским живљењем својим припремаше себи трпезу у Царству Божјем, да би се тамо наситио са онима, о којима је речено: Благо ономе који једе хлеба у Царству Божјем (Лк. 14, 15). Он служаше Господу тајно, да би му било плаћено јавно, као што стварно и би. Јер Господ показа на следећи начин како ће наградити слугу Свога Ефросина.

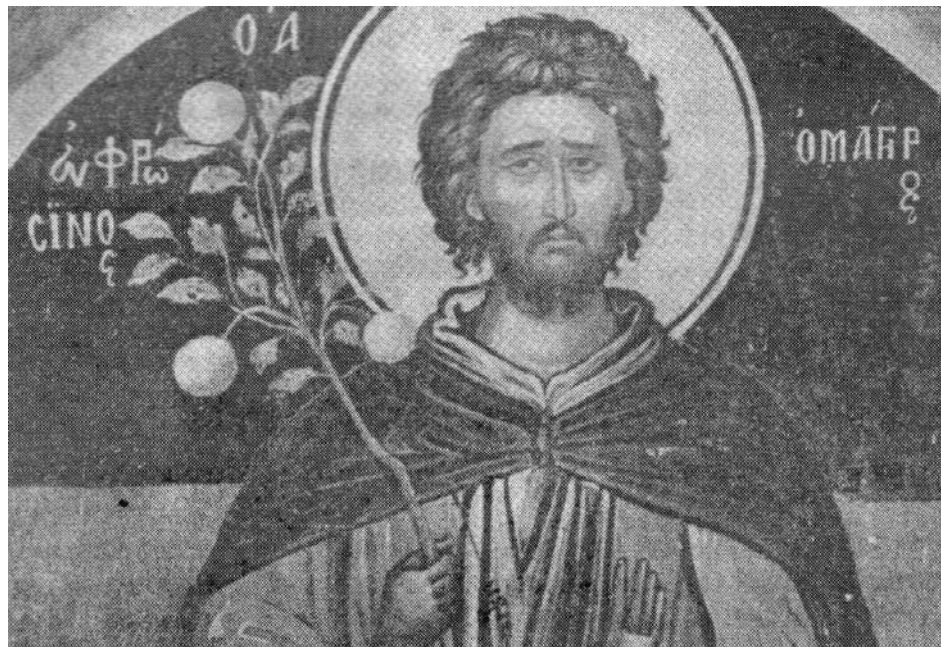
Неки јереј, који живљаше у истом манастиру са Ефросином, свагда мољаше Господа да му на очигледан начин покаже будућа блага која је уготовио онима који Га љубе. И једне ноћи он имаде овакво виђење: виде он себе где стоји у рају, са страхом и радошћу посматрајући неизразиву лепоту раја; тамо он угледа куvara свога манастира Ефросина где хода по рају. Приступивши му јереј га упита: Брате Ефросине, шта је ово? Еда ли је ово рај? - Ефросино одговори: Да, оче, ово је рај. - Јереј га опет упита: А ти како се обрете овде? - Кувар Ефросин одговори: По великој милости Божјој доведен сам да живим овде, јер је ово обиталиште изабраника Божјих. - Јереј га упита: Имаш ли какву власт над овим красотама? - Ефросин одговори: Колико могу толико и дајем од овога што видиш. - Јереј му рече: Можеш ли ми што дати од тога? - Ефросин одговори: Благодаћу Бога мога узми што хоћеш. - Тада јереј, показавши

руком на јабуке, затражи их. Ефросин откину три јабуке и метну их јереју у мараму, говорећи: Узми што си тражио, и наслађуј се.

У то време удари клепало за јутрење. Јереј се пробуди, и прибравши се он сматраше да је био сан оно што је видео, но пруживши руку ка марами он нађе у њој јабуке, које он доби од Ефросина у виђењу, и осети од њих неисказан мирис, и то га силно запрепасти. Уставши с постеље

положио на постељи. Но, опрости ми, оче, јер сам ја црв а не човек.

По завршетку јутрења јереј сабра братију, и показавши им три рајске јабуке подробно им исприча своје виђење. И сви они осетише од тих јабука неисказани мирис и духовну сладост, и потресени живљаху се ономе што им казиваше јереј. Онда похиташе у кујну ка Ефросину, да се поклоне слуги Божијем, али га не нађоше: јер он, изишавши из цркве, сакри се,

и положивши јабуке на њу он оде у цркву и угледа Ефросина где стоји на јутрењем богослужењу. Пришавши му јереј га закле да му каже где је био ноћас. Ефросин одговори: Опрости ми, оче, ноћас бејаш онде где ме ти виде. - Јереј на то рече: Зато те и заклех да објавиш дела Божија, да ти не би сакрио истину.

Тада смиреноумни Ефросин рече: ти си, оче, молио Господа да ти на опипљив начин покаже награде за изабранике Његове; и Господ благоизволи показати то твоје подобију преко мене ништавног и недостојног, и ето ти мене виде у самом рају Бога мог. - Јереј га упита: А шта ми ти, оче, даде у рају када затражих од тебе? - Ефросин одговори: Дадох ти три мирисне јабуке оне што си их у келији својој

бежећи од славе људске, и никако га не могаху пронаћи. А куда се он сакри, није потребно много распитивати: јер када је њему био отворен рај, то куда се он могао сакрити? Оне пак јабуке братија разделише међу собом, и раздаваху многим на благослов, нарочито ради исцељења: јер који год болесници окусише од њих, исцелише се од болести својих. И много користе добише сви од таквог дара светог Ефросина, и испишујући то дивно виђење не само на хартијама него и у срцима својим они се пружаху ка великим подвизима и угађаху Богу. Молитвама преподобног Ефросина нека Господ и нас удостоји рајског насеља! Амин.

*Из Житија Светић
за септембар*

ХРАБРОСТ И ВЕРА

Свети Григорије Богослов нагласио је повезаност између вере и храбрости: „Ако само верујеш, то је већ добро дело. Ти си на савршеном путу спасења ако јавно исповедаш веру, јер на тај начин ти на своје знање додајеш и храбростжж.

Свети Јован Златоусти упозорава да православни хришћанин не сме никада телесно нападати јеретика, а камоли спаљивати: „Ја никад не прогоним јеретика телесно, него ја против њега водим рат речима - чак и тај рат није против јеретика лично, него само против његове јереси. Ја не презирем самог човека, него једино мрзим његову заблуду, из које желим да га извучем... Ја сам навикао да будем прогоњен а не да прогоним дру-

гежж. Тако је и Христос победио; Он није друге распињао, него је сам био распет. Он није шамарао друге, него је сам био шамаран.

Свети Марко Ефески је рекао: „Наша вера то је наш понос и наше драгоцено наслеђе од наших отаца. Надамо се да ћемо кроз њу добити од Бога опроштај грехова. А без праве вере никаква добра дела не могу нас ослободити од вечне осуде. А онај који жели да нас одведе од православне вере у неко нововерство - макар то био ангео са неба - нека тај буде анатема. Нека такав буде избрисан из сећања и Бога и људи. Нико нема власти да мења нашу веру, ни цар, ни јерарх, ни неки лажни сабор, јер је ту веру предао нама Бог преко својих апостола.

ПОСТ И БДЕЊЕ

Ко воли пост и бдење тај постаје пријатељ целомудрија. Као што је почетак свакога зла стомакоугађање и претеривање у спавању, тако је и почетак Божијег пута и камен-темељац свих врлина - пост, бдење и будност за време службе Божије.

Пост је ограда сваке врлине, почетак подвига, круна уздржања, лепота девичанства и светиње, светлост целомудрија, мати молитве, извор целомудрија и разума, учитељ ћутања, најавитељ свих добрих дела.

Чим неко почне да пости, он одмах жели да умом својим ступи у разговор са Богом. Тело испосника не може да поднесе да целу ноћ проспавана на постељи. Из срца сама од себе извире молитва, а срамотне помисли су далеко од њега. Нико никада није видео да је разборити испосник пао у ропство зле жеље.

Пост са разборитошћу - то је предуслов за свако добро. И у рају са нарушењем поста пао је поредак нашег бића.

Зато је и Спаситељ када се јавио на Јордану почео постом. После крштења Дух га је одвео у пустињу, где је Он постио 40 дана и 40 ноћи. Тако и сви који иду стопама Спаситеља почињу свој подвиг постом, као оружјем од Бога даним. Сам Господ је победио ђавола постећи. Има ли моћнијег оружја него што је пост ради Христа, који нам даје храброст на борбу са злим духовима?... Пост је посредник између старог закона и новозаветне благодати, коју нам је дао Христос.

Ко пребива у посту, његов је ум непоколебив и он је спреман да одбије све нападе љутих страсти.

Св. Исак Сириј

О УМНОЖЕЊУ ХЉЕБОВА

Апостоли су рекли Господу: „Отпусти народ, нека иде у околна села и паланке и нека нађу јела, јер смо овде у пустињи. А он им рече: *Дајте им ви нека једу*. А они рекоше: Немамо више од пет хлебова и две рибе, и погледавши на небо, благослови их и преломи, и даваше ученицима да раздају народу. И једоше и наситише се сви...“ (Лука 9, 12-17).

Чудесно храњење народа у пустињи прасликаје причешћивања верних пречистим Телом и пречистом Крвљу Господа.

Овде у пустињи Господ седи издвојено. Народ седи у групама, а апостоли посредују разносећи хлеб и делећи га народу.

Тако је и сада у Цркви: верници су раздељени по групама - то су парохијске цркве где се служи света Литургија. Свуда у њима невидиво присуствује Господ и раздаје своје Тело и Крв, преко апостолских наследника - епископа и свештеника. Као некада Апостоли, тако Он говори сада њиховим пријемницима (епископима): *Дајте им да једу*.

И тако, чудо које је започето у пустињи са умножењем хлебова, као и Тајна вечера са дванаест Апостола, продужава се и трајаће до скончанија века. Чак и у будућем веку наставиће се нека врста причешћа, јер је Господ обећао да ће дати да окусимо од мане тајанствене и од дрвета живота:

„Победнику даћу да једе од дрвета живота које је напред раја Божијега“... „Победнику даћу да једе од мане сакривене...“ (Откр. 2, 7:17).

И у земном рају постојало је за наше прародитеље тајанствено причешћивање, то је било једење плодова са Дрвета живота. А у старозаветној Цркви, то је било једење пасхалнога Јагњета. На тај начин, тајанствено причешће почело је са настанком рода човековог, оно је постојало и трајаће са њим у векове векова, под разним видовима, али увек са једним истим значењем: - приснога општења са Богом.

Еџиској Теофан Говоров

ГАСИ ДОК НЕ БУКНЕ

У некому селу живео је сељак Иван Шчербаков. Сам је живео добро и био у пуном напону снаге, први радник у селу. Имао је три одрасла сина. Жена Иванова била је паметна и добра домаћица, па и снахе се десиле смерне и раднице. Од нерадних руку у кући био је само старац, отац Иванов, болестан, који је по цео дан лежао поред пећи. Лепо је живео Иван са децом и у њега је свега било доста. Кућа уз кућу с њим живео је његов сусед Гаврило Хроми, син по којног Гордеја.

И настала је свађа и мржња међу суседима.

Док је живео старац Гордеј, а домаћин био Иванов отац, сељаци су дивно живели, по суседски. Помагали су се и слагали. А чим су млади постали домаћини, одмах се све некако изопачило.

Почело је све због некаквих ситница.

Иванова снаха набедила суседку да јој је узела испод кокоши јаје, рекле реч више. Долазила с воде Иванова жена па се и она умешала. Истрчала Гаврилова домаћица, стала корити и помињати што је било и што није било и - почела праска. Стигао из поља и Гаврило заузео се за своју жену. Излетео Иван са сином, улетели у гомилу; Иван је сељак здрав као курјак, растерао је све. Гаврилу је прамен браде ишчупао. Скупио се и народ и једва их развадили.

Тако је почело. Онда је Гаврило заврио прамен браде у хартију и отишао у општину да тужи.

Саветовао их старац с пећи још првог дана њихове свађе и говорио: „Проклет посао, децо, радите, а све због једне ситнице. Узела деца јаје, па добро - узела, па узела! Од једног јајета и онако нема бог зна какве користи. У вас, дао Бог, има свега. А ако је лошу реч казала, а ти поправи, поучи како је боље рећи. Па потукли се! - Грешни људи. И то бива међу њима. Отидите, опростите један другом, па крај свему. А, ако на зло пођете - још ће горе бити“.

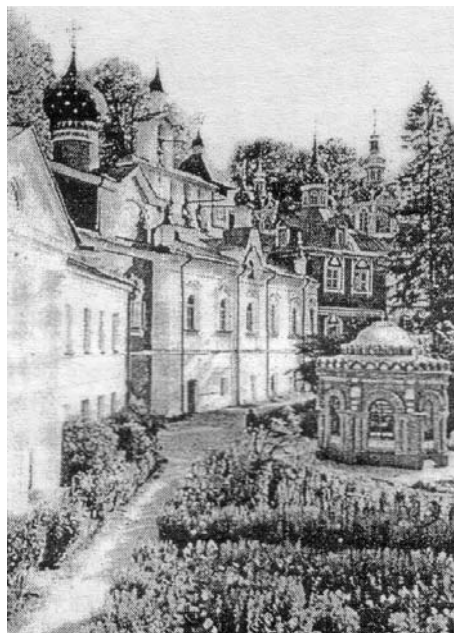
Млади старца нису послушали. Мислили су да се све ово што старац говори тиче њихове ствари, него то он само по старачки врчи. Иван се није покорио суду.

Судили су се и код општинског и код среског суда. И док су се судили изгубио се из Гаврилових кола клин срчаник. Гаврилова чељад обедила Иванова сина; ве-

ле да је он узео тај клин. И опет почели да се суде. А код куће како којидан то све гора свађа и туча. Идеца се грде и руже, видеца то од старијих. И живот им је бивао све гори и гори. Час Гаврило Ивана доведе до апсане и плаћања казне, час Иван Гаврила. И што су један другоме горе пакостили, то су постајали све гори и све се више злили један на другога. Кад се пси дохвате, што се више кољу, постају све бешњи. Кад ко за време док се пси уједају туче пса позади, он мисли да га то његов супарник уједа и све јеросније напада. Тако су радили и ови сељаци. Пођу да се суде, њих казне новчано или затвором - овога или онога, а они постају све огорченији један против другог. „Чекај, чекај, вратићу ја теби ово!“ И вукло се то тако међу њима шест година. Само је стари са пећи једнако говорио:

- Забога, децо, шта то радите? Баците све те рачуне, не дајте маха томе. Немојте се злити на људе, боље ће бити.

Аја, не слушају они старца.

Почела већ и седма година њиховој омрази, кад на једној свадби Иванова снаха стане јавно пред народом срамотити Гаврила. Гаврило је био пијан, није могао да задржи свој гнев, те распали жену тако да се претурила, а била је бременита. Об-

радовао се Иван томе, одмах је одјурио с тужбом иследнику. Трчкарао је Иван у општину, облетао око писара, обећавао пола ведра вруће заслаћене ракије, и нај- после је успеода Гаврила осуде на батине. Гаврило саслушао пресуду, пребледео као платно, окренуо се и изишао на трем. Изишао је за њим и Иван. Прошао је поред Гаврила и овај му тихо додади:

- Добро, они ће ме шибити. Болеће ме и гореће; али у тебе ће још жешће горети.

Чувши ово, Иван се одмах врати и све исприча судијама. Позваше поново Гаврила. Поче старчић судија говорити:

- Слушајте, браћо, боље ће бити да се сви лепо измирите. Зар си ти, брат Гаврило, лепо урадио што си ударио бремениту жену? Ето, Бог је дао те је добро прошло, а какав би грех био. Зар је то добро? Извини се Ивану и поклони му се; он ће ти опростити. А ми ћемо ово решење преиначити. Треба се Бога сећати, а Бог вели да се измирите.

Али Гаврило није хтео ни да чује.

- Мени је - вели - без једне десет година; имам жењеног сина и мене никад нису тукли, а сад ме проклети Иван довео до шибе, па да му се поклоним. Али, доста... запамтиће то Иван.

Зархтао је глас у Гаврила. Није могао више говорити.

* * *

Вратио се Иван из суднице, сео на клупу и замислио се. Сетио се како је Гаврилу решење прочитано, како је он побледео и како се зиду обрнуо. И такну га нешто у срце. Замислио се како би њему било да су њега на батине осудили. И би му жао Гаврила. У том чу како се закашљао старац на пећи и поче питати:

- Шта? Осудили?

Иван рече да су Гаврила осудили на двадесет батина.

- Зло - вели старац - ти Иване, радиш. Не њему, себи зло радиш. Па избиће га и онда шта? Зар ће теби од тога лакше бити?

- Убудуће неће... - рече Иван

- Шта то неће? Шта то он горе од тебе ради?

- Како, шта ради? - расрди се Иван. - Зар не истуче жену на мртво име? Још прети да ме запали. Шта? Ваљда да му се поклоним за то?

Теби је, Иване, злоба очи заслепила. Туђ ти је грех пред очима, а свој за леђи-

ма. Он рђаво ради, ипак зла не би било... Нисам тако ја живео, брајко мој, и нисам томе ја вас учио. А сад шта је? Међу вама гора борба него што је у рату. Зар је то живот? А грех? Ти си домаћин у кући, а чему своју децу учиш? Па о души помисли. Зар тако треба: ти мени реч, ја две; ти мени шамар, ја теби два. Не, синко, Христос нас није томе учио. Ако теби каже ко реч, а ти прећути; њега ће сама савест гристи. Удари те по једном образу, а ти окрени и други: „На, удари ако мислиш да треба“. А њега ће савест мучити.

Искашља се старац и настави:

- Срачунај бар шта си потрошио на суду, а шта на путу, а шта си онако похарчио. Имаш синове соколове, и место да царски живиш и напредујеш, у тебе је почео назадак у имовини. Требало би са својом децом у поље да идеш а тебе враг носи судији... Требало је свој посао да гледаш, да будеш са децом пољу, на њиви, у дому, а ако те ко увреди, а ти, по Божјој, опрости, па ће увек и посао бити лакши и на души веселије. Знаш шта, Иване? Послушај ти мене старца. Иди, упрegni зеленка, па из тих стопа иди у судницу, преокрени целу ствар, а сутра отиди до Гаврила, опростите један другом, по Божјем, па га и себи у госте позови! Сутра је Мала Госпођа, опрости се свих грехова...

Уздахнуо Иван и помислио: „Истину говори стари“. Само није знао како да почне, како да се измири. А стари као да је погађао шта Иван мисли, настави:

- Иди, Иване, не оклевај. Гаси пожар у самом почетку, јер ако се распламса, не угаси га.

Хтео је стари још нешто да каже, али дошле жене, зачаврљале као свраке. Оне су већ све чуле: и како су Гаврила на батине осудили, и како је он претио да ће запалити. Све су дознале и још много додале... Чувши њихове речи, Иваново срце опет охладни, глас савести умукну, и Иван одустане да се мири са Гаврилом.

После вечере изиђе Иван да обиђе двориште. И пође лагано ступајући. Тек што је зашао за ћоше учини му се да је код другог ћошка нешто мрднуло, па се опет скриво. Притајио се, слушао је и гледао; све тихо само ветар лишће на дрвећу креће и слама шушти... Тек што се Иван крећу, кад одједном сину ватра; али то није била мала ватра, пламеном је букнула слама испод стрехе и захватала кров. А Гаврило стоји и сав се види... Потукоше се Иван и Гаврило...

Кад је Иван дошао себи, Гаврила није било, а било је светло као да је дан. Од ње-

гова дворишта је тутњило и трештало. Хтео је Иван да викне колико га грло носи, чак је ваздуха узео - али, глас се нешто не јави. Хтео је потрчати - ноге се не крећу, једна за другу се заплићу... Народа се било много скупило, али ништа није могло да се помогне. После Иваново дворишта пожар је захватио и Гаврилово; подигао се ветар, пребадио пожар преко улице и као метла ускоро збрисао пола села.

Горело је дуго, целу ноћ. Иван је стајао код свог дворишта, гледао и само као у бунилу говорио: „Шта је то, браћо!“... Сутрадан сеоски кмет послао сина по Ивана.

- Чика Иване, отац ти умире, поручио ти да идеш да се опростите.

На старца, кад су га износили, пала је слама с ватром и опекала га. Однели су га у подаљи заслак који није горео.

Кад је Иван дошао оцу, старац је лежао на клупи са свећом у рукама. Иван приђе, а старац поче:

- Ко је спалио село?

- Он, оче - рече Иван - он, ја сам га затекао. Преда мном је и ватру у кров тутнуо. Требало је само да извучем прамен

сламе са ватром и да изгасим, и ништа не би било.

- Иване - рече старац - мени је дошао крај: и ти ћеш умрети.

- Чији је грех?

Иван застави свој поглед на оцу и ништа није могао проговорити.

- Пред Богом говори... Чији је грех? Шта сам ја теби говорио?

Ту се тек Иван расвести и све разумедо. Почео шмркати на нос, паде на колена пред оца, заплака се и рече: „Оче мој, опрости ми, Христа ради, крив сам и пред тобом и пред Богом!“

Старац покрете руку, хтео је да се прекрсти, али не дотаче се чела и застаде.

- Слава Теби, Господе! Слава Теби Господе! Иване, о Иване! Шта треба сад радити?

Иван је плакао.

- Не знам, оче - рече он - како ћу сад да живим.

Старац је затворио очи, мрднувши уснама као да је прибирао снагу, и опет отвори очи, па рече:

- Живећете. С Богом ћете живети...

Поћутао је старац, затим се добродушно осмехнуо и рекао:

- Пази, Иване, не говори ко је запалио. Туђ грех покри. Бог ће тидва опростити.

И узео старац свећу у обе руке, метну их на груди, протеже се и умре.

Иван није проказао Гаврила и нико није сазнао како је произишао пожар. И расположило се у Ивана срце према Гаврилу, и дивлио се Гаврило Ивану што овај никоме ништа није казао за њега. У почетку га се Гаврило бојао, а после се привикао. Престали су да се свађају, престала су и чељад. Докле су грађене нове куће живеле су обе породице у једном дворишту, а кад је израђено село и дворишта шире пуштена, Иван и Гаврило остали су опет суседи, у једном гнезду.

И живели су они лепо, по суседски, тако како су и њихови стари живели. И памти Иван заповест старчеву и Божје упуте: ватру треба у почетку гасити.

А ако му ко учини криво, није настојавао како да поправи; а ако му ко каже рђаву реч, није рђавом одговарао, него га је учио да и он не говори лоше. Тако је учио и женску чељад и децу. И поправно се Иван Шчербаков и почео да живи боље него пре.

ЉУДСКЕ РАДОСТИ СУ РАЗЛИЧИТЕ

Не своди нам се све у животу на тугу и плач; постоје и радости, чак многе радости. Таква је наша природа, да смо способни и за плач и за радовање, и такав је наш положај у свету, да имамо због чега да плачемо, а имамо због чега и да се радујемо. Да, имамо ми радости, и то многе радости. Због саме те чињенице можемо да се радујемо. Заиста се можемо обрадовати томе што изгнаник из раја, грешни човек, посред беда и несрећа садашњег живота, није лишен радости. Али, ту је и наша несрећа: нису све наше радости чисте и корисне, иако су све по својој природи пријатне. Нису све наше радости добре, напротив, поред духовне, божанствене радости, постоји и природна, просто - људска радост, а постоји такође и радост плотска и демонска.

Постоји радост духовна, чиста, света, божанствена. Само се по себи разуме да је таква радост благочестива, да је плод хришћанских врлина. Када смо у храму Божијем, а посебно на свечаном црквеном богослужењу, ко од нас не осећа духовну утеху, божанску радост? А још ако се сетимо Пасхалне радости, радости када улазимо у прве минуте Светлог Христовог Васкрсења - и сами знате како је велика, како је сладосна та света радост. Слична је, ако не и можда за сваког, а оно бар за многе од нас, томе када се, после очистиња грехова у светој тајни покајања, причештујемо пречистим Телом и Крвљу Спаситеља нашег Бога, и постајемо заједничари бесмртног и божанственог живота Његовог. Такође, ко усрдно приноси своју жртву Богу, гради или обнавља храмове Божије, украшава свете иконе, умножава благолепије и лепоту црквене службе складним појањем - зар не осећа исту такву духовну радост, зар није спреман да заједно са Давидом каже: *Срце моје и њијело моје оћима се к Богу живоме* (Пс. 83, 3). Зар није радост нашој души и то, када ми, по хришћанском човекољубљу, посећујемо уточишта сиромаша, и уопште чинимо добра онима који су сироти. Ах, како је дивно осетити и како је утешно видети како се сиромаси радују и славе Бога и за саквим мало учињено им добро. Зар није радост помоћи несрећном, избавити ближњега од беде и постати му Анђео утјешитељ? Зар није радост, када опростимо некое нанесену нам увреду, а још већа када на зло узвратимо добрим? Зар није радост, када прекинемо мржњу, помиримо се и будемо опет један другом

пријатни и драги? О, какво је слатко спокојство тада на души, какво задовољство самим собом! Често не можеш да се нарадујеш својој срећи. Ето каква је хришћанска радост! Њу ништа не ремети; она се са једнаком, ако не и већом, силом појављује и тамо где је наизглед само сиромаштво и туга. Зар није искрено о себи рекао Апостол *да се радује у својим страдањима* (Кол. 1, 24)? Зар није истину говорио други Апостол, тешећи верујуће усред њихових невоља: *Сваку радост имајте, браћо моја, када њаднете у различна искушења* (Јак. 1, 2)? А тим пре што је и сам Господ, саопштавајући блаженство сиромашима, онима који плачу, неправедно гоњенима, рекао: *Радујте се и веселите се, јер је велика награда вама на небу* (Мат. 5, 12). Код таквих несрећника је посебна радост, радост од осећања своје невиности, праведности и мирне савести, и радост због саучествовања у страдањима Христовим и од наде у награду од Бога на небу у вечном животу. Ту радост ништа не може да помути и нико не може хришћанину да је одузме. Она је дубоко у његовом срцу и зато је то истинска, права, сопствена, његова радост. Ето браћо, каква радост постоји код хришћана! Ко не види вредност такве радости? Ко не увиђа да је то истинита, духовна, чиста, божанствена радост и да човек који је у таквој радости, није само човек, већ Анђео Божији.

Дешава нам се и радост природна, просто-људска. Та радост нам је урођена и зато је свима позната. Када се неком родитељу дете - родитељи се природно радују. Када дете порасте и почне показивати добре умне способности, добре особине срца - родитељи се природно радују. Када се склапа супружански савез - у кући је обично славље и радост. Када видимо у породици узајамно разумевање и љубав - и ми се радујемо. Када осећамо своју срећу и задовољство - радујемо се. Када смо здрави, а још више када оздравимо од болести - радујемо се. Када законитим поштеним радом прибавимо себи средства за живот - ми се радујемо. Када се спасимо од неких несрећа - радујемо се. Када је лепо време и чист ваздух, а посебно након непогоде, када се наслађујемо лепотом природе - и онда се радујемо. Таква је наша радост, која нам је урођена, дата, и у којој ми налазимо као неко обнављање себе, добијамо нову снагу, нови живот. Та радост, као природне, благословена је Господом. Она не смета, него доприноси

хришћанском благочешћу и као да отвара наше срце ка благодарној молитви пред Господом и ка љубави према ближњима.

Конечно, постоји, на нашу несрећу, радост плотска и демонска. Горка је то радост, но њу, чини се, волимо више од свих радости. Колико је ретка у нама чиста, духовна радост, толико је уобичајена нечиста, плотска радост. Радује се често-љубац када добије почасно место, чин и одликовање. Радује се користољубац када извуче неку корист и нахрани своју страст према богатству. Радује се сластољубац када седи за раскошним столом и угађа своје стомаку. Радује се пијаница када пије опијајуће напитке. Радује се и блудник када огрезне у нечистоту. Сви се тако видно радују, иако бескорисном, горком, погубном радошћу. А каква је радост у друштву - радост, која се сматра чак благородном, али која у својој суштини веома личи на демонску радост. Публика се, на пример, наслађује и теши позориштем (цирксом), а сами знате браћо, да ли је позориште (цирк) хришћанско. Да ли је хришћанско дело наслађивати публику неприродним скоковима и тркама? Да ли је уопште разумно, а не само хришћанско, наслађивање гледањем на такво унижење човека, богоподобног бића, дивљењем таквој безочној, за хришћанско друштво срамној слици? А ево и још радости, људских радости, потпуно демонских: зар се не догађа да се човек, ослепљен страстима, радује и тада када успе да начини зло ближњему, када га оцрни, исмеје, обешчисти, када се освети за увреду, када види несрећу непријатеља, кад разруши нечији брак? ... Превише, превише је код људи рђавих радости, горких и нечистих, које гнеше Бога, жалосте Анђеле, а веселе ђавола, и човека воде у погибао.

Будимо опрезни, браћо. Наше радости су различите по предметима, или боље - по нашим склоностима ка одређеним предметима. Предавајући се радостима, ми можемо бити и на небу, и на земљи, и у аду. Земаљске, природне радости су нам урођене, користимо их благоразумно. А више од свега се трудимо да волимо духовне, свете, божанске радости. А од плотских, греховних, демонских радости, пак, нека нас Господ избави!

О ГНЕВУ

Св. Јован Касијан

Господ је рекао да не зађе сунце у гневу нашем. Значи, треба да се завађени измире пре заласка сунца. Зато је погубно чувати у срцу свом отров гнева. Неки прикривају свој гнев и очекују дан освете, а претварају се да су опростили увреду. Докле год демонски дух гнева буде био у нама, ми не можемо бити храм Светога Духа, јер ми се можемо претварати пред људима као лицемери, али Духа Светога не можемо преварити.

Зато је Господ рекао: „Ако, дакле, принесеш дар свој олтару, и онде се седиш да брат твој има нешто против тебе, остави онде дар свој пред олтарем, и иди, те се најпре помири са братом својим, па онда дођи и принеси дар свој“ (Матеј 5,23 - 24). А ап. Павле је наредио: „Молите се непрестано“ (1. Сол. 5,17) и желим да се људи моле на сваком месту, подижући свете руке без гнева и двоумљења“ (1. Тим. 2,8). Значи, ко се није помирио са братом својим не приноси Богу молитву него своју тврдоглавост. Верник не сме бити злопамтив. Неки стално окривљују друге за свој гнев. Међутим, мир нашега срца зависи од нас самих а не од других. Значи, лек против гнева је - наша великодушност и спремност на праштање.

Када достигнемо чистоту срца, тада смо успели да из корена ишчупамо све наше пороке већ у самим помислима. Такав савршени хришћанин зна да се не треба гневити ни срдити ни у којем случају било да смо у праву или ни смо. На тај начин чистота нашега срца остаје непомућена. Из такве смирене душе лако тече молитва Богу.

Међутим, ако је човек пун гнева и мржње, не вреди му ни његова врлина целомудрија, ни одрицање овоземаљског богатства, ни пост ни бдење, јер гнев и мржња потенцијално су исто што и братоубиство.

Ж. М. П.

О ПОМОЋИ БОЖИЈОЈ

Бог је уточиште од свих зала: лечи од рана и дарује живот у изобиљу, као Добар.

Спаситељ наш даје наду и помоћ свакоме ко хоће да му се приближи и да га призна за Сина Божијег (Преподобни Јефрем Сиријанац).

Дејство Божије у борцима за спасење почиње од првих минута њиховог обраћења Богу, али и само то обраћење наступа по мери њиховог везивања за Бога. Међутим, уверивши се у своју немоћ, сваки подвижник полаже сву своју наду на помоћ Божију. Најзад, када он целога себе предаје Богу, тада Бог дејствује у њему, како указивањем на дужности тако и у њиховом извршењу (Св. Никодим Светогорац).

Како можемо задобити помоћ Бога и расположити Га да пребива у нама? - Добрим делима и чистим животом (Св. Јован Златоусти).

Богу је лако све да учини, за један миг, само ако гајиш љубав према Њему (Св. Макарије Египатски).

Ко се удостојио Божије помоћи тај ће се смејати свима невољама, и сматраће их за ништа зато што Господ све чини за њега, у свему му помаже и оно што је тешко чини лаким (Св. Јован Златоусти).

Не буди кукавица, и не бој се демонских напасти: они те не могу повредити ако ти је Христос у помоћи (Св. Јефрем Сиријански).

Сваки од нас када пада у искушење, макар био и на смрти, не сме губити наду на Божију помоћ, него је очекуј до краја (Св. Јован Златоусти).

Ж. М. П.

О СТВАРАЊУ СВЕТА

Свети Василије Велики је рекао: Бог је био за овај свет не само Узрочник његовог постанка, него је Он, као Добар, створио све што је корисно у њему, као Премудри створио је све што је лепо у њему, као Најмоћнији, све што је величанственоу њему. Пророк Мојсеј описао је Бога као Уметника који је створио космос као хармоничну целину.

Један део Божије творевине служи на корист људима, а други део да би се људи дивили чудесима Божије природе, чак и да би се плашили и уразумили да не буду лењи и успавани.

Од свих светова најпре је створен небески свет, род светих Ангела... А затим је створен за смртнике овај наш трулежни, пролазни свет... Али, сви светови саздани су речју једнога Бога.

Свети Максим Исповедник је рекао: можеш истраживати због чега је Бог створио ово или оно, јер се то може сазнати, али како и с којом намером је Бог то створио, то не истражуј, јер то је недоступном разуму. То је зато што су неке Божије ствари умопостижне за човеков разум а друге нису. Ако не обуздамо наше умовање, можемо пасти у провалију нездраве радозналости.

Свети Симеон Нови Богослов пише: цела творевина, после свеопштег васкрсења неће бити оваква као сад - материјална (вештастvena) и доступна чилима, него ће бити преобразена у некакво невештаствено и духовно боравиште изнад свих чула.

Ж. М. П.

Један старац живљаоше у многобожачком храму. Дођоше демони и рекоше му: Одлази са нашег мјеста. А старац рече: Ви немате мјеста. Они почеше да му разбацују пруће један по један. Старац га упорно сабираше. Потом га демон зграби за руку и вучаше га напоље. Када старац стиже до врата, ухвати се другом руком за њих вичући: Исусе, помози ми. И оног момента демон побеже. А старац поче плакати. Тада му Господ рече: Зашто плачеш? Старац одговори: Усуђују се да држе човека и да овако са њим раде! А он му рече: Твоја немарност је крива. Јер, видео си, чим си ме затражио, дошао сам ти у помоћ. Ово говорим, потребан је велики подвиг, и ко се не труди, не може имати Бога са собом. Јер Он се разапне за нас.

ЦАРСТВО НЕБЕСКО ЈЕ ИСТИНИТО БЛАГО НАШЕ

Царство Небеско је као благо сакривено у њољу, које нашавши, човек сакри и од радосији своје оишдеи све шћо има продадеи ку-и њоље оно. (Матј. 13, 44)

Ево једне од прича које је рекао Спаситељ наш Исус Христос. Препричајмо је својим речима. Један човек нађе у пољу сакривено благо. Наравно, обрадовао се, никоме не говори, и размишља: како би га могао искористити. Раскопавати туђу земљу не може; опазити, схватити и благо ће доћи у туђе руке. Шта он ради? Сазнаје да може да купи то поље, - продаје сво своје имање и, - купује га. Куповином поља, разуме се, добио је и његово благо.

Ми смо неоспорно велики ловци на благо. Увек смо спремни да употребимо све своје снаге на стицање богатства. А знате ли ово: постоји такво једно благо, које нас може обогатити заувек! То благо није у градовима и насељима, већ на пољу које није од овога света, није на овој земљи, него је на небу. То је Царство Небеско. Купити и стећи га може свако од нас. Чиме да га купимо? Продајмо све што имамо, све светско, телесно, греховно, и купимо надсветско, нетелесно, божанствено. Продајмо, одбацимо, напустимо малOVERJE, самопоуздање, самољубље, честољубље, гордост, среброљубље, тврдичлук, мржњу, свађе, увреде, телесне страсти, раскош, хвалисање, празан и весео живот - оставимо све то, јер је све то грех; уместо тога стекнимо, усвојмо чисту веру, надање на Промисао, преданост вољи Божијој, смирење, љубав, искреност, човекољубље, уздржање, трпљење, чистоту телесну, поштен рад, молитвене подвиге, живот духован и благочестив. Тиме ћемо купити божанствено благо, Царство Небеско. Добрдетелни хришћанске - оне су чист новац који се добија продајом оног греховног у нама - страсти и порока, и њиме можемо исплатити прилично куповине небеског поља са непроцењивим благом Царства Божијег.

О, када бисмо ми добро знали непроцењивост тог блага, када бисмо брижљиво памтили да је оно и нама доступно, да га и ми можемо добити, заиста, одрекли бисмо се свега, оставили бисмо сва земаљска блага, презрели бисмо сву славу људску, узгнушали бисмо се светских

обичаја, свих наслада овога света, „одвратили бисмо“, са Псалмопевцем, чак и „очи своје, да не гледају ништавила“ (Пс. 119, 37), а сву пажњу, сву бригу, сав труд управили бисмо на задобијање Царства Небеског, тог непроцењивог блага, које се никада и ни на који начин не губи, које нас може учинити богатим, славним и срећним целу вечност. Управо тако су и поступали многи благоразумни хришћан-

ни, који су желели себи истинско добро. Они, и не излазећи из света, заувек су се опраштали са светом, и цео свој живот су посвећивали задобијању небеских блага. Многи и премноги од њих су остављали градове и насеља и ишли су у пустињу да траже и задобију Царство Божије. Многи и премноги су продавали сву своју имовину и новац раздавали сиромашнима, остављали су куће, родитеље и остале драге срцу, ради Царства Божијег. Било је и оних који су не само имовину продавали, но и себе продавали, не само имовину разделили, већ и добровољно одлазили у невољу и ропство, како би што скупљом ценом платили непроцењиво благо - Царство Небеско. Таквим тражитељима небеских блага напуњена је историја хришћанске Цркве, а многи од њих су нам оставили и сведочанства задобијених бесмртних небеских блага - своја нетрулежна тела.

Каква добра, богата, срећна куповина! Одбацавањем греховнога достиже се

свето, презрењем пролазног, добија се непролазно, губитком временског прима се вечно. Ко не би пристао на тако повољну размену? Шта су наша земаљска блага у поређењу са небеским? „Каква је корист човјеку ако сав свијет задобије, а души својој науди?“ (Матеј 16, 26). И колико времена трају? „Јер огрија сунце са жегом, и осуши траву, и цвијет њезин отпаде...; тако ће и богаташ на путевима

својима увенути.“ (Јаковљ. 1, 11). А шта после? О, какав ће ужас обузети људе, када увиде да су све изгубили, и временско и вечно! Како ће жалити, кајати се, што су из страсти према пролазном благу пренебрегли нетрулежно благо, и заувек остали „несрећни, и јадни, и сиромашни“ (Откр. 3, 17), лишени славе и блаженства небеских.

Да нам се не би догодила оваква беда, браћо, немојмо, по речима Спаситеља „сабирати себи благо на земљи“, већ да „сабирамо себи благо на небу“ (Матеј 6, 19-20). Да се целог свог живота не руководимо духом овога света, већ духом хришћанске „побожности“, које је, по Апостољу, „велики добитак“ (1. Тим. 6, 6), и још сада „да се богатимо добрим делима..., спремајући себи добар темељ за будућност, да добијемо живот вјечни“ (1 Тим. 6, 18-19).

С. Р. Р. Б.

ЈУНАЦИ ИЗ БАЈКЕ

Оштрим серпентинама кроз ретку борову шуму и огромна стрмовита пространства прекривена клеком, спуштали смо се са висова Пинда у Епир. Белина сунца и камена разапета између плаветнила неба и тамног зеленила тла под њим, вечна боја старе Хеладе, упорно нас је пратила. Приближавали смо се Јонском мору. Узнемиреност се упуљала у наш аутобус. Утишаше се стари ратници, напрегнутих очију кроз маслињаке на брежуљцима, што су се изспречили да им се поглед дохвати воде за коју их везују страхотне усмене од пре 65 година, потресне и испуњене поносом. Идемо да посетимо Крф, Видо, а у повратку свратићемо на гробље у Солуну. У које се то време враћам са овим сединама под шајкачама?

Србија је имала пред први светски рат непуна четири милиона житеља. Од тога је погинуло један милион и 180 хиљада људи. То је скоро билошко уништење. То историја ратова не памти. Од целокупног мушког, пунолетног становништва 56,7 одсто је изгинуло. То је више него сваки други. Српски пукови на почетку рата бројали су по 5200 људи. При крају војне, октобра, 1918. под заставом се нашло по 1600. Како су се борили? До самоуништења. У том рату дефакто ниједна формацијска јединица српске војне вође од обично десетковане чете није никада била заробљена. И никада ни једна једина застава није пала у руке непријатеља.

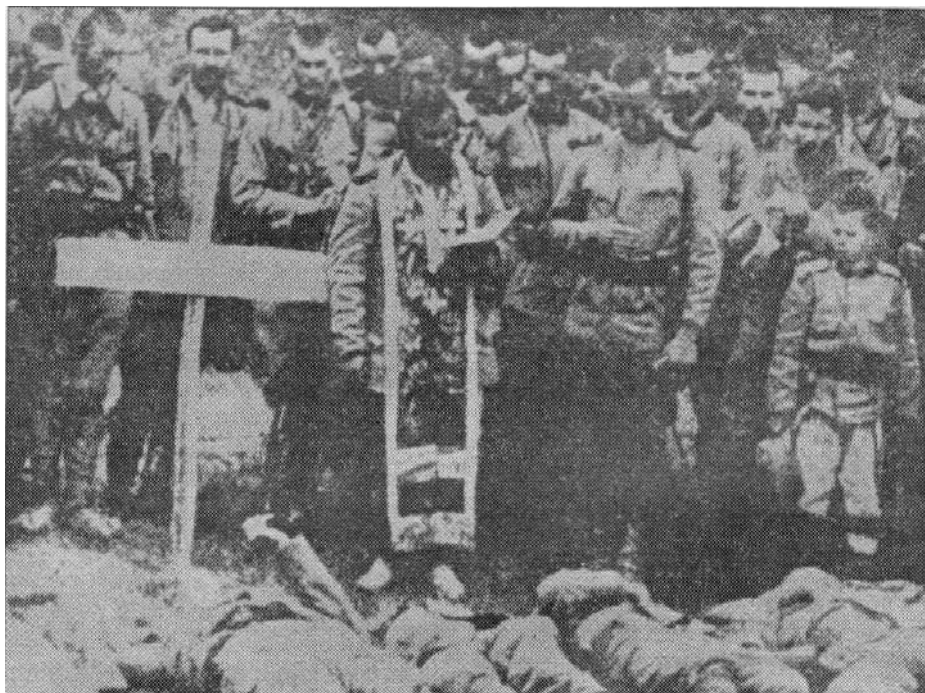
Сине, потпоручниче...

Пред полазак на овај пут, доста сам провео у Војном музеју, на Келемегдану. Скренуо ми пажњу један ратни блок. Обичан, жућкастих листова, какав је имао сваки официр. У левом горњем углу - ко шаље, коме се шаље, време поласка, положај. Садржавао је једну преписку из рова у ров, у бици на Мачковом камену, јуна 1914.

Резервни потпоручник, ђак шестог разреда гимназије, син ратара из околине Шапца, Васиљевић, обавештава на листу ратног блока свог команданта батаљона, мајора Туцаковића: „Господине мајоре, више од две трећине људства ми је изгинуло. Не могу да издржим. Дозволите ми да се повучем 400 метара јужније“. Следи његов потпис. На полеђини добија одго-

вор команданта батаљона: „Не дозвољавам. Одсудно браните положај“. Иде његов потпис.

Мајор добија нови извештај. Слова су искривљена, изгрчена. Нешто се десило. Пише: „Господине мајоре, “шварцлозе“ ме је пресекао кроз обе ноге. Тешко крварим. Дозволите ми да одем на превијалиште. Потпоручник Васиљевић“. На полеђини стиже му одговор. Прве три речи као да одражавају сигурност рукописа. „Не дозвољавам. Искрварите“. Али, даља слова, у наставку, горе-доле, написана су руком која је очито подрхтава, а повојила се. Из мајора је избио отац. Крик ро-

дитеља. Писало је: „Сине, потпоручниче, кумим те Господом Богом, издржи још два сата, цела Србија гледа у твоја леђа. Твој командант Туцаковић“.

Нисам успео да сазнам њихову даљу субину. Једна рука спусти ми се на раме.

- Хајде, имењаче, треба да пређемо на брод.

Осамдесет деветогодишњи Живојин Лазић, ратар из Санковића код Мионице,

митраљецац 17. пука. Дринске дивизије, чио и крепак. Зурим у њега.

- Какви сте то ви људи били?

- Пожури, нећеш, ваљда, да пливамо до Крфа! - разлило му се лице у осмех, развојивши беле бркове.

Стигли смо у луку Игуменица и ушли у ферибот „Агапитос“. До острва има 18 миља. Неко је од наших пустио музику. У спарно предвечерје, у лаганом нестајању сунчевог колута, таласима Јонског мора запливаше звуци. „Тамо, далеко...“, губећи се у сумаглици која нам је наилазила.

Кад костури марширају

Над фериботом који се љуљашкао, надлетало је јато првенкастих облачића ненадано искрслих са пучине, кроз које су се назирали сури врхови албанских планина као да су у пожару. И као да још осветљавају епопеју српске војске, њену голготу кроз незане гудуре и мочваре, снег, лед и глад. У октобру 1915. ту војску је чинило 420 хиљада људи. Са албанске обале спасено је само 158 хиљада. У исто-

рији незабележено жртвовање за слободу. Сви су били превезени на Острво спаса, мали део отпловио је за Бизерту. Какви су људи тамо отишли?

Једног од последњих јануарских дана 1916. вицеадмирал Емил Геprat, командант француске Средоземне флоте и гувернер Бизерте, стајао је на пристаништу окружен официрским кором и цивилном елитом, у очекивању првог транспорта српске војске из Албаније.

Какву је то војску чекао?

Иза ње су остала два победоносна балканска рата, две величанствене битке, на Куманову и Брегалници. Изгубила је у њима 82 хиљаде људи, погинулих, рањених и умрлих од последица са бојишта.

Иза ње су остале две тријумфалне битке маестрално вођене, на Церу и Колубари. Коштале су је 180 хиљада мртвих и рањених.

Дошао је још страшнији непријатељ, тифус, пегавац и однео близу двеста хиљада људи у борбеним јединицама и народу.

А онда је почело повлачење кроз Албанију. На овом пакленом путу малецна Србија изгубила је преко двеста хиљада војника, жена и деце. Видео је те српске војнике француски посланик у Београду Боп, који је заједно с њима одступао и овако их описао: „Сви су били до крајњих граница, малаксали, прави покретни лешеве. Они су ишли тешко, мршави и бледи, са болним изгледом, црни као земља, са угашеним очима. Њихов жалосни марш прођувао се, данима по киши и блату. Никаква жалба не изађе са усана ових људи који беху све претрпели: као гоњени судбином, они су ишли даље ћутећи...”

Тетурала се Србија у самтрном грчу, али се није предавала.

Најзад се на обзору указао тај брод из Албаније. На јарболу се вила, најстрашнија застава поморства: плава са жутим кругом. Знак смрти и заразне болести. Окуљена маса на пристаништу је устукнула. Вицеадмирал Геprat стајао је укочен.

Са брода су се искрцавале авети у ритамима, већина боси или ногу увијених некаким чарапама, са пушкама у рукама. Четиристо двадесет седам питомаца 26. класе скопске Пешадијске подофицирске школе. Кренуло их је 950, у сметовима Албаније остало их је петсто двадесет три.

Французи су заридали. Од химне две земље није било ништа. Постројена војна музика је плакала. Догодило се тада не-

што невероватно, непојмљиво. Српски официр, покретни леш, извукао је сабљу и викнуо: „Мирно! У двојне редове на десно! Поздрав француској застави! Парадним кораком напред марш!”

Пред занемелим светом, живи костур четиристодвадесет седам српских младих, високо уздигнуте главе, неком снагом извученом из најдубљих недара своје свете земље, чврстим кораком газило је по зажареном асфалу док им је из табана - шикљала крв.

Вицеадмирал Геprat, опсенут и опседнут, посматрао је црвени траг за њима, немоћан да одвоји десну руку од шапке, која се уз њу залепила у дивљењу.

Нико да их заустави

Седим с Драгомиром Тулимировићем, импозантном старином из Косјерића, на тераси кафанице у крфском пристаништу. Прошла је поноћ, влажна, утишана. Благи ветрић, шум чемпреса,

дремљиви келнер. Држи ратник чашу опорог грчког вина, окреће је, ћути, пребира успомене. Шта ли ће ми рећи? Слегне раменима.

- И, шта? Повратисмо се овде за месец дана, остависмо за собом седам гробља, превезоше нас у Солун. Па, кад јурнусмо...

У зору, 14. септембра 1918. отворена је ураганска ватра из свих топова. Трајала је непрекидно 24 часа. Свитање су дочекали решени да гину. Напад је почео тачно у 5,30 часова 15. септембра. Наредба је била кратка и јасна: „Нож на пушку! Напред у отаџбину!”

Пошли су на бајонет, разносећи све пред собом. Никаква комора није могла ви-

ше да стигне српске пукове. Француска артиљерија није могла да прати српску пешадију. Измакла јој је изван сваког домета. Командант француске коњице, генерал Гамбета, извештавао је да једино његови коњаници, и то с муком, сустижу српске пешаке! А тек српска коњица! Савезници су морали из авиона да јој бацају потковице.

Из борбе у борбу, под пуном ратном спремом, грабили су Србији. Ишли су као олуја, у неописивом заносу, у транс, очигледно зажарених према Београду, гонећи даноноћно непријатеља несмањеном жестином и невиђеном брзином. Све је било свршено за 45 дана. У главни град први је ушао 7. пешадијски београдски пук, грљен од народа и газећи по цвећу од Авале, преко Вождовца и поред Славије, до Калемегдана. Истог дана немачки кајзер Виљем II упутио је телеграм бугарском цару Фердинанду, телеграм дословно следеће садржине: „Рат је решило 60 хиљада Срба. Срамота.”

Какви су то били људи? Можда је на то најбоље одговорио поражени фелдмаршал Аугуст фон Макензен, командант снага Централних сила у кампањи против Србије, који је у праскосорје 7. октобра 1915. насруо на Београд. У својим мемоарима је записао: „Борили смо се с јунацима из бајке”.

Каква су била деца ових људи, „осуђе-на“ да попут очева и она ослобађају Београд? Нека каже само један податак. Осамдесет шест народних хероја Србије синови су и кћери носилаца Албанске споменице, многи од њих и Карађорђевог звезде с мачевима.

Жика Живуловић

СНАГА МОДЕ

Знате ли браћо која је највећа власт над нама. Рећићемо: „Божанска“. Да ли је то истина? Богу се ми мало повинујемо, вољу Његову ретко испуњавамо, а може бити да уопште и не мислимо о тој власти. Каква је? Човечија? Закон или воља оних изнад нас? Истина, човека се ми стидимо и бојим више него Бога, а ипак и тој власти се у већини случајева повинујемо принудно, неретко с негодовањем и роптањем. Зар? Зар власт родитељска? Повиновању тој власти наводи нас сама природа и природна љубав деце према родитељима, и испуњавање воље ових последњих чини се лако и пријатно? Опет не. Искуство често противуречи свему томе, а особито искуство данашњег времена. Тако треба, наравно, да ова власт буде наша сопствена воља? Воља наша уистину има над нама велику снагу и зато ми све радо чинимо што нам је угодно и оно што ми сами желимо. Али то није све. Постоји власт којој се сама по себи потчињава и наша воља и ми често против своје воље испуњавамо вољу те власти. Каква је то власт, која најстварније господари нама и којој се ми повинујемо беспоговорно? Мода, браћо, мода. Ето у нас власти која је изнад свега. Несхватљива, незна човек шта да мисли о тој власти. Она нам не заповеда, а ми јој се повинујемо; она нам не прети, а ми је се бојимо; она нас не поштује, а ми се дичимо њеном благонаклоношћу; она нас често уништава, а ми је волимо; она нас разара, а ми се њој жртвујемо. Стварно је привлачна власт којој се ми увек повинујемо, или како? Стално, верно, радо тако да мислимо да за нас нема ништа пријатније него да будемо под том влашћу и да испуњавамо њену вољу.

Ах, мода, мода! Код нас за све има мода. Имати начин живота је мода, пријем и понашање са људима је мода, васпитање деце је мода, облачити се необично је мода, веселити се је мода. Такође и у стварима вере је мода. Мода је да се не крсти, мода је да се не клања, мода је да се на видно место не стављају иконе. И све што нам налаже мода, за нас је неодложна обавеза и пријатно се испуњава. Може оно бити неразумно и ружно, неприлично и неудобно, штетно, нечастиво и противно Богу - није важно. Ето то је власт - таква власт! Па где је та власт? Па нигде. Ко

је тај господар? Нико. Никога не видимо, никога не знамо, а само слушамо и повинујемо се. Да! Та власт је невидљива сила. Тај господар је „господар таме овога свијета“ (Ефес. 6:12) „бог овога свијета“ (Кор. II 4:4). Он заслепљује разум не само неверних, него и верних. Ми га не видимо; то је због тога што је он дух „кнез који

Атеисти - Каква разлика имају да кажу да се не може ускрснути? Шта је теже: родити се или ускрснути, да буде оно што никад није било, или да оно што је било опет буде? Је ли теже доћи у бивање него вратити се у њега? Навика нам једно приказује лаким, недостатак навике приказују друго немогућним: народски начин расуђивања. Зашто да девица не може зачети? Зар кокошка не носи јаја и без петла? Ко их разликује споља од осталих? И ко нам је рекао да кокошка не може зачети тај плод онако као и петла?

Паскал

влада у ваздуху“ (Ефес. 2:2). Њему се повинујемо, његову вољу испуњавамо када живимо и радимо по моди; а то се види тако што ми радо њу пратимо и верно се придржавамо њених захтева, јер је познато, да ми радо и без присиле радимо само то што је пријатно нашем телу, нашим осећајима, жељама и страстима, то (рећи ћу директно) што је мило нашем непријатељу ђаволу, јер он ће покварити нашу природу коју је Бог створио и направити нас лакима на зло. Зато за доброту, за оно што је корисно за душу, за оно што је Богу угодно нема моде. Нико са таквом радошћу, са таквом марљивошћу и верношћу неће подражавати добра дела, побожне подвиге, хришћански начин живота. Не. За то је потребна нарочита снага воље, чврст отпор свој исквареној природи, непрестани напор и рад.

Ето браћо, чија је власт моде која нама господари. Ето коме ми служимо и чи-

ју вољу испуњавамо када живимо и радимо по моди, „саображавајући се“ у свему „овоме вијеку“ (Рим. 12:2). Служимо баш богу овог века, испуњавамо вољу невидљивог непријатеља нашег. О, како је то срамотно за хришћане. Како срамотно да буду тако лакомислени, непостојани, са таквом неразумношћу са таквим додворавањем да се следи свашта. Како је недостојно бринути се о таквим празним и мало важним потребама, остављајући често по страни захтеве звања, дуга, части, бриге о здрављу, о животу, о души. Како је неразумно без потребе и без користи растражити своје добро, које је добијено радом и које се може употребити погодније и корисније. Хришћани. Није бог овог века, није отац дражи и „лажи“ (Јов. 8:44), а Бог Господ, Творац света и Сведрижатељ, „Отац вјечни“ (Исаија 9:6) је наш Господар и Владика. Његовом Божанском закону ми смо дужни да се повинујемо, Његову Свету вољу да испуњавамо, а не себе да подчињавамо светским правилима, не радити и не поступати како од нас тражи лажна власт наша - мода. Нека синови века овог иду за њом, нека они над собом признају ту власт и живе њеним правилима; а ми имамо једину власт, власт, власт Божанску, „Али ми имамо само једног Бога Оца, од којег је све, и за којег смо ми, и једнога Господа Исуса Христа, кроз којег је све и ми кроз њега“ (1 Кор. 8:6).

С. Р. Р. Б.

О СРЕДСТВИМА ЗА СТИЦАЊЕ ВЕРЕ

Зла бојазан: не она бојазан која потиче отуда што се верује у Бога, но она која потиче отуда што се сумња да ли он постоји или не. Добра бојазан потиче из вере, лажна бојазан потиче из сумње. Добра бојазан, удружена са надом, зато што ниче из вере, и што се човек узда у Бога у кога верује; зла, удружена са очајањем, зато што се човек боји Бога у кога нема вере. Једни страхују да га не изгубе; други страхују да га не нађу.

Паскал

ДЕЦА И ПОРОДИЦА

Колико је деце довољно за једну породицу? Нико не може тачно одредити, тај број, јер се морају узети у обзир стварни услови живота те породице: здравље родитеља, материјално стање породице, да ли имају баку која може помоћи мајци, итд. Углавном, са духовнога гледишта треба оснивати велике породице, које ће бити трајне и пуне љубави, где сви заједно носе бреме породичног живота. Из овог разлога, два или три детета не могу се сматрати за довољан број.

Рационално настројени родитељи сматрају да су они потпуно независни у питању броја деце. Али се у стварности дешава да сам Бог исправља њихове планове и шаље им дете чак и онда кад га родитељи не желе. Са верског гледишта овде се умешала Највиша Воља у живот породице. У ранија времена, када родитељи нису ништа знали о средствима против зачећа они су се потпуно препуштали вољи Божјој. Деца су се рађала, а родитељи су прихватили последње дете као и прворођено, говорећи: „Бог је дао дете он ће дати и све што је за дете потребно“. Таква је била вера наших предака у божански Промисао, а често се дешавало да је баш последње дете било најбоље и најдаровитије у породици.

Данас је мало теже очекивати да сви родитељи буду тако покорни Божјој вољи, али ипак у случају нежељене трудноће они треба да у томе виде знак Божанског Промисла и да то дете прихвате као дар одозго. Дивећи се, ја сам опазио излив Божанске доброте у овим случајевима, јер ова нежељена деца су истински благослов за породицу, пошто су обично веома даровита и одана тако да постају прави заштитници својих родитеља у старости.

Ја ћу навести само два сликовита примера. Мајка са троје деце изгубила је свога мужа, свештеника, који је био у изгнанству десет година. Сви њени суседи саветовали су јој да побаци, пошто је било тешко преживети њој самохраној са четворо деце. Међутим, та православна попадија је одбила да побаци своје дете. Доиста је било тешко да самохрана жена негује толико деце, али после пет година избио је рат и попадија се нашла у Немачкој са своје две ћерке. Ова најмлађа ћерка била јој је највернија и

најоданија и у Немачкој и касније у Америци, све до краја њеног живота.

Други случај је имала једна мајка која није спречила рађање трећег детета. За време рата њен муж је одвео двоје старије деце, а мати је остала са најмлађом ћерком, која ју је исто тако неговала до краја живота.

О. Л.

О КРШТЕЊУ ДЕЦЕ

У Православној цркви никада није било сумње у потребу крштавања мале деце. Једино протестанти су оспоравали ову древну апостолску праксу. Он каже да људско биће прима и сабира у себи несвесно многе утиске. На пример, несвесни утицај на дете мајчине или очеве љубави пресудан је за цео живот детета, као и касније утицај учитеља... Тако и у тајни крштења коју дете доживљава несвесно, божанска благодат делује на детињу душу... Као зрно посејано у земљи, тако и божанска благодат несвесно је присутна у дејој души, не остаје ту без дејства, него клија и у своје време доноси род тридесет, шездесет или сто пута више. Тајном крштења дете је ослобођено од власти ђавола.

По питању крштења новорођенчади, у православном катихизису постављају се два питања:

1) Како новорођена деца могу бити крштена на основу вере њихових родитеља и њихових кумова?

2) Ако је крштење света тајна очишћења, зашто онда крстити новорођену децу која још нису могла грешити?

На прво питање одговор је следећи: Благодат Божја може бити дата некоме и на основу вере његових ближњих. Тако, на пример, Христос је излечио парализованог човека којег су донели на носилима његова четири пријатеља. Христос видећи њихову веру, рекао је одузетом: „Чедо, опраштају ти се греси твоји“.

На друго питање - ово је одговор: Новорођени долазе на свет са маном палого Адама.

Свето Предање, у складу са Светим Писмом, потврђује чињеницу да су деца била крштавана још од апостолских времена. Свети Петар је крстио капетана Корнелија и цео његов дом (Дела ап. гл. 7). Св. Павле и Сила крстили су тамничара и све чланове његове породице (Дела ап. 16, 33). Св. Јо-

ван Богослов пише: „Пишем вам, дечице, јер су вам греси опроштени због имена Његовог“ (1 Јов. 2, 12). Св. Иринеј Лионски (2. век) такође тврди да је крштење неопходно свима, не изумимајући ни децу.

У 3. веку Ориген је писао да је Црква још од апостолских времена увела правило да се крштавају и деца, јер нико није слободан од наследнога греха, макар на земљи живео и један дан. Исто су учили св. Киријан Картагенски и Блажени Августин Хипонски.

Православна црква строго се држи одлука седамнаестељенских и десет помесних сабора, на којима је ово Свето Предање канонски потврђено. „Онај који одбацује неопходност крштавања деце... мада буде анатема. Јер и новорођена деца, мада нису лично учинила ниједан грех, морају бити опрана од прародитељскога греха.“

Пројлојереј Александар Т.

У једном граду живљаше стари отац у кући са две зле кћери. Не слушаху кћери оца и смејаху се саветима његовим. Својим прљавим животом упрљаше кћери част и образ оцу свом. и отац им беше на досаду као зла савест. Једно вече, кад мишљаху кћерке да отац спава, договорилише се, да му приправе отров и да му дају ујутру са чајем. А отац чу све, и сву ноћ плакаше горко и Богу се мољаше. Ујутру ћерке му донеше чај а он ставши пред њих рече им:

- Ја знам вашу намеру и удаљићу се од вас по вашој жељи. Но нећу се удаљити вашим грехом, да би спасао душу вашу, но својом вољом.

Рекавши то отац прегрути чашу, просу отров и отиде.

ТУГА

Ко ме ћу исказати тугу своју?...

Вечерњи сутон. Крупне и влажне пахулице лагано круже око тек улањених светилки, и као танак и мек слој покривају кровове кућа, леђа коња, људска рамена и капе. Кочијаш Јона Потапов сав се бели као неко привиђење. Шћућурио се толико колико се год може пресавити живо тело, седи на боку и не миче се. Да на њ напада и читав смет снега он, не би ни тада помислио да се стресе... И његово коњче бело је и непомично...

Јона и коњчић већ одавно се не мичу с места. Још јутрос су изишли из свог свратишта, а нису учинили ни сефте. Ево се већ и вечерња магла спушта на град... Улична гужва и врева све је јача.

- Кочијашу, у Виборшку улицу! - зачу Јона позив. - Кочијашу!

Јона се трже и кроз трепавице, улепшене, снегом, угледа човека у војној униформи.

- У Виборшку улицу! - понови војно лице. Ти канда спаваш, чини ми се? У Виборшку!

У знак пристанка Јона затеже узде, услед чега се осуше читаве снежне наслаге са коњских леђа и његових плећа. Војно лице седе у саонице. Кочијаш цокну уснама, истеже врат као лабуд, придиже се и махну бичем више из навике него из потребе. И коњ истеже своју шију, сави ушпаљене ноге и неодлучно се крену са свога места.

- Куд си забасао? - већ на првом кораку чује Јана срдите узвике из тамне гомиле која се кретала унапред и уназад. - Куда те ћаво тера? Држи дессс-но!

- Па ти не умеш ни да возиш! Држи десно! - љути се војно лице.

...Јона се осврће на путника и миче уснама... Очигледно жели нешто да каже, али из грла не чује ништа друго него промукло шиштање.

- Шта је? - пита војно лице.

Јона развлачи уста у осмех, напреже своје грло и шишти:

- А мени је, господине, ето... Син умро, ове недеље.

- Хм! - А од чега је умро?

Јона се целим трупом окреће своме путнику и започиње:

А ко ће га знати! Мора да је од врућице... Три дана одлежао у болници, па умро... Божја воља...

- Скрећи, ђаволе! - одјекну у помрчини. - Јесу ли ти очи испале, псу матори? Отварај очи!

- Потерај, потерај!... - вели путник. - Овако ни до сутра нећемо стићи. Општини-де! Кочијаш опет истеже врат, попридиже се са седишта и са неком неспретном грацијом узмахује бичем. Затим се неколико пута осврће на путника,

али овај затворио очи и, изгледа, није вољан да слуша. Скинувши га у Виборшкој улици, он стаде пред крчму, шћућури се на седишту и опет постаде непомичан... Влажни снег опет покрива белином и њега и коња. Тако пролази један час, други...

Три млада човека, двијица високи и танки, трећи мали и грбав, јако трупкају по плочнику каљачама и препиру се.

- Кочијашу, Полицајски мост! - виче грбавко промуклим гласом. - Тројица смо. Двадесет копејки!

Јона затеже узде и цокће. Мало је двадесет копејки, али њему није стало до цене. Рубља, петак - сад му је то свеједно,

само да неког вози. Младићи, гурајући се и ружно псујући, прилазе санкама, пењу се и одједном сва тројица седају на седиште. Отпочињерасправљање која ће двојица седети, а ко стајати. После дуге препирке одлуче да стоји грбавко као најмањи.

- Деде, терај! - крешти грбавко наместивши се иза Јоне и дувајући му у врат. - Општини! А што имаш капу, братац! У целом Петрограду не би се могла наћи гора.

- Хи- хи... Хи- хи... Смеје се Јона. - Каква је, таква је...

- Деде, ти, каква, таква, потерај! Ми слиш ли ти једнако тако возити. А? Док распалим по врату!

... Јона осећа како се иза њега врти грбавково тело и како му глас трепери. Слуша грдњу којом га обасипа, види људе, и зато му се мало - помало поче скидати са душе осећање усамљености... - А мене син... Умро ове недеље!

- Сви ћемо умрети - уздише грбавко. - Него потерај, потерај. Господо, ја просто не могу да се возим овако! Кад ће нас он довести?

- А ти га мало царни, удрига по шији!

И Јона више чује, него што осећа уда рац по затиљку.

- Хи- хи, смеје се он. - Весела господа, Бог им дао здравље! Синак ми умро, а ја остао жив. Чудновата ствар, смрт погрешила врата. Уместо да дође к мени, она отишла сину...

И Јона се окреће на седишту да исприча како му је син умро, али грбоња лако уздахну и промрмља да су једва једном стигли, хвала Богу. Јона прими двадесет копејака и дуго гледа за ноћницима који нестају у мрачном улазу. Опет остаје сам и опет за њега настаје тишина и мир. Туга, стишана за кратко време, пропишта поново и са још већом снагом клупча му се у грудима. Очи му узнемирено и мученички лутају по гомили која протиче са обе стране улице; неће ли се међу хиљаде људи наћи бар један једини који би хтео да чује за његов бол? Али гомиле не промићу не запажајући ни њега ни његову тугу. Огромну тугу, бескрајну. Да Јони груди прсну па да се излије, цео свет би преправила, а ипак је не приметна. Умела је да се завуче у тако ништавску људску да је ни у по бела дана не можеш свећом пронаћи...

„У свратиште, у свратиште“ - мисли он.

А и његов коњ, као да схвати његове мисли, полази уморним касом. Већ након сат и по Јона седи велике запрљане пећи, на поду, по клупама хрчу људи. У ваздуху

загушљиво и спарно. Јона посматра спаваче, чешка се и жали што се тако рано вратио кући. „Нисам ни за зоб зарадио“ - мисли он.

- Зато ми и јесте овако тешко ...

Млад човек, кочијаш, устаје из једног кутка, сањиво стење и гега се према ведири са водом.

- Пије ти се вода? А? - запиткује Јона.

- Ја, жедан сам!

- Е, па нек ти је на здравље. А, вижш, брате, мени син умро. Да ли си чуо? Ове недеље у болници. Да ти само причам!

Јона посматра какав су утисак оставиле његове речи, али ништа не види. Младић се покрива преко главе и већ тоне у сан. Старац уздише и чешка се. Као што је младић зажелио да се напије воде, тако он осећа потребу да се изговори. Скоро ће седам дана како му је син умро, а он ни са ким није могао да поразговара о свом губитку. Ваљало би поразговарати људски, натенане ... Треба испричати како се син разболео, како се мучио, шта је пред смрт рекао, како је умро. Треба описати сахрану и одлазак у болницу по одело покојниково. У селу остаде ћеркица Анисија ... И о њој треба поразговарати. Зар би се мало шта имало казати и поразговарати?

„Треба коња обићи - мисли Јона. - Има се кад спавати. Немај бриге, наспаваћеш се ...“

Јона се облачи и одлази у коњушницу где му је коњ. Мисли о зоби, О сену - о овом времишту. О сину, овако сам, не може да мисли. Да с ким било о њему поразговара, то може, али да сам о њему мисли, да његов лик црта у соби, то му је неиздрживо тешко ...

- Грицкашли? - пита он свога коња видећи његове сјајне очи. - Е па, грицкај, грицкај ... Кад нисмо ни за зоб зарадили, онда је и сено добро. Да ... А стар сам већ и да возим ... Да је среће да син вози, а не ја ... Он је био прави кочијаш ... Само да је жив ...

Јона поћута мало, па настави:

- Бога ми, тако је, кобилице моја ... Нема више Кузме Јонића ... Смрт га је уграбила ... Узжко па умро на правди Бога ... Рецимо, на прилику, ти имаш једно ждробенце, и ти си том ждробенцету рођена мати ... И одједном, на прилику, твоје ждробенце смрт уграби ... Је ли да је то жалосно?

Кобилица грицка сено, слуша и дува на руке свога гесе ...

Јона се заноси и прича јој о свему ...

За време царевања императора Тиберија (око 586. године), дођосмо у Оазис (западно од тиваиде у Египту), где видесмо великог пустињака, по имену Леона, родом из Кападокије. Многи су нам причали о њему многе изваредне ствари. Из разговора с њим, ми смо видели да је он заиста свет човеки, и имали смо много користи од његова смирења, безмолвија, добровољног сиротовања и љубави према свим људима. Тај поштовани старац нам говораше: Верујте, децо, ја ћу бити цар! А ми њему на то: Веруј ава, Леоне, из Кападокије нико никада није био цар, па и ти узалуд гајиш такве мисли. А он опет: Заиста, децо, ја ћу бити цар! И нико га није могао убедити да остави те мисли, јер би он опет говорио: Ја ћу бити цар! И, после извесног времена, дођосмо варвари (Мазики) опустошише целу ту земљу, продреше и у Оазис и побише многе пустињаке, и неке одведоше у ропство. Међу заробљеницима бејаху: ава Јован (чтец Велике цркве цариградске), ава Евстатије из Рима и ава Теодор, који су били болесни. Кад их заробише, ава Јован рече варварима: Водите ме у град; измолићу од епископа да вам да за нас 24 златника. Један варварин га поведе у град, те ава Јован оде до епископа. У граду се нађоше и ава Леон и неки други оци, јер они не бејаху задржани. Ава Јован, дакле, дође к епископу, и поче да га моли да да за њих златнике варварину. Но епископ не имађаше више од 8 златника. Понудише их варварину, али он не узде, говорећи: или 24 златника или монаха! Присиљени, дадоше варварину ава Јована, који плакаше и ридаше. Варварин га одведе у свој шатор. После три дана, ава Леон, узевши 8 златника, оде у пустињу к варварима, и мољаше их овако: Узмите мене и 8 златника, а њих пустите, јер они су болесни и не могу да вам служе; њих ћете ви убити, а ја сам, ето, здрав, па ћу вам служити. Варвари узеше њега и 8 златника, и пустише три заробљеника. Ава Леон иђаше са варварима донекле, па када изнеможе, ови му одрубисе главу. На тај начин овај свети човек испуни реч господњу: од ове љубави нико веће нема, да ко душу своју положи за пријатеље своје (Јн. 15, 13). Тек тада смо ми схватили шта су значиле његове речи: Ја ћу бити цар! Јер он заиста постаде цар, положивши душу своју за пријатеље своје.

ДУХОВНА ЖЕЋ

На путу свога земног живота човек је често растрзан између два начела своје природе - материје и духа. И док је сразмерно лако задовољити жеље тела, неутољива је жеђ човековог духа за савршенством. Ту духовну жеђ може да у човеку утоли једино његов Творац, Бог.

Диван пример за то дао нам је Господ Христос у својој беседи са Самарјанком на студенцу праоца Јакова. Спаситељ је ступио у разговор са Самарјанком откривајући јој дубоке истине своје божанске науке: „Када би ти знала дар Божији и ко је тај који ти говори: дај ми да пијем, ти би искала у њега и дао би ти воду живу“ (Јн. 4,10). Телесни ум Самарјанке није могао да схвати шта Христос подразумева под **ВОДОМ ЖИВОМ**. Св. Јован Златоусти и Теофилакт Охридски тумаче да се под **ВОДОМ ЖИВОМ** мисли на Духа Светог и Његове благодатне дарове. Она је тек касније из Христове поуке разумела да је имала срета са сретне Месију - Спаситеља света. Он је својим божанским речима утолио духовну жеђ и Самарјанке и њених суграђана, који су јој рекли: „Сада не верујемо више због твога казивања, јер само чусмо и познасмо да је овај заиста Спаситељ света, Христос“ (Јн. 4,42).

Али Свети оци говоре да праведници не могу да се засите лепотом тајни Божијих, тако да и у вечном животу остаје духовна жеђ, јер што год више пију „**ВОДУ ЖИВУ**“, постају све жеднији лепоте Божије. Светитељи непрестано расту из савршенства у веће савршенство, „из славе у славу“.

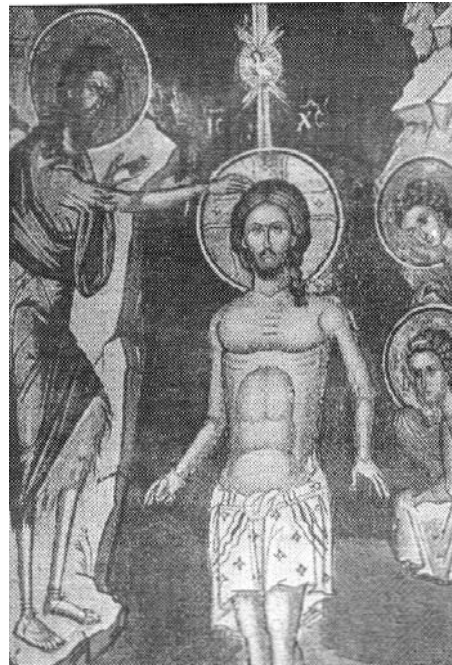
Ава Венијамин се пред смрт био разболео. Његови ученици и поштоваоци почели су се с тугом молити крај његове постеље за његово оздрављење. Старац чувши, зашто они Бога моле, рекне им: „Молите се ви, да се не разболи мој унутрашњи човек; а од овога тела ја нисам видео вајде ни док је здраво било, нити пак сад, када је болесно осећам штету, већ корист, јер ме болест приуговлава за онај свет“.

ЧУВАЈМО ПРАВОСЛАВЉЕ

Православни треба да се склањају од савремених лажних, Богу супротних учења и правила живота.

Да бисмо сачували, Православни, своје Православље читавим и неопштењеним, да бисмо живели као прави Хришћани, верни у свему Господу и светој Православној Цркви Његовој, ми смо дужни да чврсто стојимо у Православној вери и побожним начином живота сведочити и оправдавати своју веру тако. То је неопходно. Неопходно је следовати то, чему нас учи Света вера и живети како налажу правила вере. Само то? Не. Неопходно је и склањати се од тога што је супротно учењу вере и правилима побожности хришћанске. О, како је то неопходно. Искварено учење, лоши примери могу да поколебају сваког, не само слабога, но и недовољно чврстог у побожности као увек подобног за грех. А код таквих учења и таквих примера „свијет“ који „сав у злу лежи“ (1 Јов. 5:19) никада није био у мањку. И нашем времену не фале штетна учења која руше веру и добру Хришћанску моралност. Што ја говорим - не фали. Дух нашег времена на најзанимљивији начин ради на обарању (рушењу) вере и на слабење духа побожности код Хришћана. Још су свети Апостоли рекли: „да ће у последња време одступити од вере (1 Тим. 4:1) и међу вама бити лажних учитеља, који ће унијети јереси погубели“ (2 Петр. 2:2). Нису ли то, на несрећу, ова времена, да ли је наше време блиско тим временима. Истина „тајна безаконја“ већ одавно „дејствује“ (2 Солуњ. 2:7), али пре су јереси и расколи исказивали само веру, а данас безбожно учење неких сасвим одриче веру и руши Хришћанску моралност. Неможе се браћо, а да се не чује до каквих богохулних и погубних за душу учења се дошло и нас присиљавају да уводимо страном нама Православнима данашње просвећивање. Како се таквим учењима слаби наша вера и руши добру Хришћанску моралност. Празно мудровање, руковођено једним заблуделим разумом и подстрекавано самољубљем, који хоће да живе телом, „непријатељи“ како се изразио Апостол „крста Христовог“ (Филип. 3:18) шта све усмено и писмено не проповеде на саблазан и несрећу Хришћана. У тапштини свога ума они проповедају отворену несрећу, говоре, да и Бога нема, и свет је сам постао и природа постоји само по себи без вишег управљања, а човек је једна од земаљских животиња,

чије бивствовање почиње обичним рођењем и завршава се смрћу која је општа за све животиње, речју, уче томе, издају за истину то, чему нису учили, што су одбацивали, као праву лаж и бесмисленост, разумни многобошци. Да ли је потребно излазити са оружјем речи против тих творца измишљотина. Да ли је вредно оповргавати њихове бесмислене узвике. Не би било чудно чути такве проповеднике међу многобошцима, до озарења света светлошћу божанског откровења. Допустили би да би и тада

било безумних, који би не само у срцу свомо и устима рекли: нема „Бога“ (Пс. 13:1). Чудно је то чути данас, у друштву Хришћана и у веку фамозне просвећености и образованости. Чмерно је мислити, да се и у наше време појављују нови безумници, који понављају и већ гласно, давнашњу безумну проповед. Шта они хоће. Хоће да врате препогопска времена или да убрзају последње време (доба) света? И једно и друго је невестело. Али прво је већ било, последње ће свакако бити, само они и њихове присталице томе се неће радовати. Тада неће наићи вода већ огањ који ће прогутати противнике (Јевр. 10, 27).

Устају још помраченог разума и на Хришћанску веру, усуђују се да одбаце истину Хришћанства, божанско лице Искупитеља нашег стварност чуда Његових и не оклевају да осамнаесто вековни безброј људи, исповедника Хришћанске вере ставе у исту раван са сујеверјем. Може ли нешто бити дрскије од овога, или неразумније од овога. Кога они хоће поново да науче? Ко ће од побожних и разумних Хришћана да посумња у истину и светост Православне вере, те вере, која је утврдила своју вредност многобројним знамењима и чудесима, пред којом су осећали страхопоштовање хиљаде највећих у свету умова, која толико векова просвећује свет и у којој су прави исповедници увек налазили душевну срећу, мир савести и вечно спасење? „Врата пакла неће надвладати Христову Цркву“ (Мат. 16:18), рекао је Господ. Можеш ли лажима њу поколебати? Неће „напредовати“ у свом бешчашћу „они који се противе истини“ (2 Тим. 3:8,9). „Онај што живи на небесима смеје се, Господ им се подсмјева“. Раније или касније „Па им говори у гњеву Својем и јарошћу својом збуњује их“ (Пс. 2:4,5). „Име ће Његово бити у вијек“ (Пс. 72:17), а Хришћански народ, тај нови „Израиљ“ ће веровати „уздати се у Господа од сад и до вијека“ (Пс. 131:3).

И мада савремени лажни учитељи немају смелости да устану директно против Хришћанске вере, но налазе да јој је потребно дати правилнији изглед; проповедајући свеопшти прогрес и развој, они маштају, тобоже да ће се и сама религија усавршити, а правила побожности развити, а и зато се труде да дух вере ускладе са духом времена и правила Хришћанске побожности са правилима световног живота. Како то може бити? Вера је дело Божије, учење вере и правила побожности су учење и правила божанска. Зар је дело Божије подложно усавршавању - и од кога још - од човека? Зар се божанско учење вере и правила побожности Хришћанске може мењети преко каквог усавршавања и развоја напоредо са наукама и законима људским, које су увек несавршени? Узалуд. Нека прогрес и развој буду у наукама и уметностима, у друштвеном животу - то је посао људски. Али то је недопустиво за учење вере и за правила побожности. Веру и правила побожности ми не можемо усавршавати по

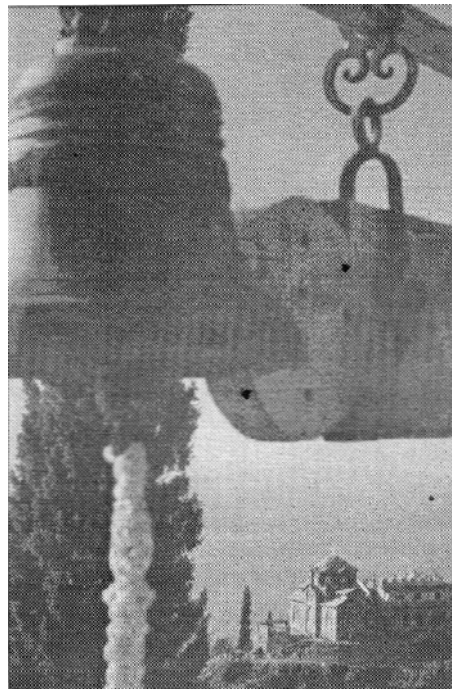
нашим схватањима, ми морамо сами себе, у складу са вером и правилима побожности Хришћанске, поправљати, обнављати и чинити себе бољим и савршенијим у вери и начину живота.

Веру усаглашавати с духом времена и начин хришћанског живота са правцем века - то значи сјединити две супротности, мешати добро са злим, светлост са тамом, учити да се истовремено служи и „Богу и мамону“ (Мат. 6:24). Не! Тако нас не уче Свети Апостоли. Један категоријно забрањује такву сагласност: „И не сабражавајте се овом вијеку“ (Рим. 12:2). Други да је она сасвим немогућа. „Не знате ли да је пријатељство према свијету непријатељство према Богу? Јер ко хоће свијету пријатељ да буде, непријатељ Божији постаје“ (Јаков. 4:4).

Нови учитељи хоће да помире род људски. Проповедају равнодушност према вери, као да је исто Православни, или не Православни, или Жидов, мухамеданац и многобожац, само да сви живе у сагласности и љубави. И према томе, религија и није неопходна за човека, и то, што по речима Спаситеља јесте „само је једно потребно“ (Јук. 10:42) представља по схватањима нових учитеља једну од неважних потреба његових. Какво учење? Колико је оно благотворно за човека, коме је драго његово спасење! Наравно Православни треба да воле све људе, да живе у сагласности са свима, били они једне вере са њима или исповедали различите вере него што је њихова, али када се тиче вере, то они никако не могу и нису дужни да буду у сагласности са другима. „Нема више Јудејаца ни Јелина јер сте ви сви један“ говори Апостол вернима - наравно у „Христу Исусу“ (Гал. 3:28). Друго је верска толеранција, а друго је равнодушност према вери. Ни Хришћане других исповести, ни нехришћане ми не смемо осуђивати за њихову веру, али ствар вере сматрати равнодушном и не стајати чврсто за преимућство Православља јесте већ издаја истинске вере. Зар је свака вера, која се макар исповеда под хришћанским именом богоугодна и спасоносна за душу. Авраам је имао два сина, а ипак је само један био наследник Божијих обећања. „Јер син робини неће наслједити са сином слободне“ (Гал. 4:30). Да ли су код нас деца законита и незаконита равнопрана у правима и имању. А ако је тако код човека тим више код Бога. Не. Спасоносна вера јесте само истинска Православна вера и савез по вери може бити само међу истински вернима. „Ако неко

долази к вама“, говори свети Апостол Јован вернима, „и ово учење не доноси; не примајте га у кућу“ (2 Јован. 10). Ето колико је важно разликовање вере.

Шта све не проповедају данас ови који мудрују и расправљају о начину живота и смера човечје воље! Хоће, на пример, да виде једнакост међу људима, а коначни циљ је да изједначи мале са великима, најниже са највишим (звање). О, то је стара проповед. Њу су чули још и праоци наши у рају, и какве су последице њене, ми то знамо добро. Да и сам проповедник те проповеди хтео је да буде раван Богу. „Изаћи ћу на небо“, рече, „изједначићу се са вишњим“, а уместо тога „А ти се у па-

као сврже, у дубину гробну“ (Исаија 14; 13,14,15). Не. Ми знамо другу супротну проповед. Ми имамо Учитеља истинског за богоугодну и за све спасоносну равноправност, Господа нашег Исуса Христа, „који будући у обличју Божијем, није сматрао за отимање то што је једнак са Богом, него је себе понизио узевши обличје слуге, постао истовјетан људима“ (Филип. 2:6,7), зато се не стиди да их назива браћом“ (Евр. 2:11) све који у Њега верују. То је истинска и света једнакост - Хришћанска покорност и братска љубав. Немој овако да мислиш и говориш о себи: ја сам

гори од других“, а овако „ја нисам бољи од других“, али ниси са онима који без размислања прихватају начин живота, а они су у већини.

Данашњи учитељи маштају; као да они воде човечанство к савршенству - чиме? Слободом, развјетком човека. Истина, приметно се шири слобода данас, али каква. Слобода страсти. То ми добро знамо и сами видимо. Видимо злоупотребава данас човек и законском слободом. Од роба пред господином прави се, за срамоту Хришћанства робом стидне страсти пијанства. Какву „слободу обећавају“ и саопштавају данашњи учитељи, „а сами су робови покварености“ (2 Пет. 2:19). Данас развјетак човека? Тако. Има чиме да се похвалимо. Шта се код нас развија. Развија се највише наша искварена природа, поново се рађа и обнавља, тако да кажемо изнемогли наш човек. Све што за младо наше поколење престаје да буде таквим (светим); све што је супротно вери и закону Божијем чини се дозвољеним; сва дела и најсрамнија, природним и од њих друштво не зазира.

Ето браћо, какви се учитељи појављују у наше време и сеју коров на нашој Православној Хришћанској њиви. О њима се можда и не би говорило да су они штетни само за себе. Но на жалост, такве саблазни не остају без горког плода. У томе је ствар што чујемо, да се ове проповеди о кварењу ту и тамо прихватају у Православном народу руском: у неким деловима отаџбине се појављује слобода мисли и речи, развој живота који је у супротности вери и закону Божијем. И то није за чуђење. Зло је увек заразно; и природа наша склона је греху. Када би биле само саблазни. Пропадање и за разумног и чврстог човека није увек јасно. Зато ја и говорим, браћо, да су Православни Хришћани дужни да се склоне од саблазни времена, не слушати то што данас говоре и пишу супротно учењу вере и правилима Хришћанске побожности. Чујте шта и овај пут говоре вернима Свети Апостоли: „Пазите да вас ко не обмане философијом и празном пријеваром, по науци свијета, а не по Христу“ (Кол. 2:8). „Да пазите на оне који чине раздоре и саблазни против науке коју ви научисте и клоните их се. јер такви не служе Господу нађему Исусу Христу, него својему трбуху, и благим и ласкавим ријечима варају срца злобљивих“ (Рим. 16:17,18). „О да би се и одсјекли они који вас буне“ (Гал. 5:12). Спаси оне који верују у тебе, Боже наш, слава Теби!

О ДУХОВНОМ ЖИВОТУ

Ово су три грешке које се највише појављују у духовном животу. Неки мисле да је основа за духовни живот стицање врлина, други мисле да је то подвиг у молитвама, а трећи мисле да се он састоји у распласмавању у себи љубави према Богу.

На први поглед, сва ова три тврђења су прекрасна. Чак се могу поткрепити и многим светоотачким наводима. Међутим, треба имати „кључ“ за правилно разумевање Светих отаца.

Треба најпре бити свестан и увидети да је Жртва Господа Исуса Христа на крсту дала човеку слободу избора између живота и смрти. Цео духовни живот човека зависи од његовог прихватања или неприхватања те Христове жртве, тог Божијег поклона искупљења.

Владика Игнатије Брјанчанинов пише: Почетак обраћења Христу састоји се у сагледању своје греховности, свога пада у грех. Само ако човек себе види као немоћнога грешника, постаје му јасно да се не може избавити од греха без Искупитеља и Спаситеља, па тек онда приступа Христу путем смирења, вере и покајања. Није довољна само вера да је Христос дошао, искупио нас, васкрсао и вазнео се, него морамо увидети и своју греховност, свој лични пад и грех. Онај који није сагледао своју греховност, своју погибију, не може осетити Христа као избавитеља од греха и од смрти. Јер онај који у себи мисли да је благоразуман, да је пун врлина, он је задовољан самим собом и сматра себе достојним за све награде земаљске и небеске - таквоме Христос није потребан. Међутим, први степен духовности је увиђање своје немоћи и своје осуђености на смрт због греха. Зато прво блаженство гласи: „Блажени су сиромашни духом“ - тј. блажени су они који су свесни да су сиромашни у

духовности, јер им недостаје Свети Дух.

Значи, истинско познавање себе самога као грешника и немоћника јесте онај светоотачки „кључ“ за духовни живот. „Ја не видим свој грех јер још робујем томе греху“... Може се отрести свога греха само онај који га омрзне“.

„Онај који не осуђује своје ближње тај почиње да увиђа своје грехе и немоћи које није могао да сагледа док се бавио осуђивањем ближњих.

Закључак је овај. Упознаће себе и своју немоћ само онај који се одлучи да испуњава вољу Божију у потпуности, а не по свом укусу изабране заповести. Хришћанско савршенство не састоји се у телесним подвизима и добрим делима јавно учињенима. Ако ми то чинимо и мислимо да на тај начин Богу приносимо жртву, онда ћемо постати надмени и горди. Напротив, треба да мислимо да својим добрим делима једва почињемо да отплаћујемо наш неотплативи дуг. другим речима, све наше врлине, сви

наши подвизи, не само да не вреде ништа, него су и штетни ако нису засновани на истинском познавању самог себе, тј. своје грешности.

„Треба најпре увидети свој грех, затим га опрати својим покајањем и стећи чистоту срца, јер без те чистоте ниједну врлину, ни једно добро дело не можемо учинити како треба. На крају крајева, хришћанско савршенство је дар Божији, а не плод човековог труда и подвига. У ствари, када човек својим подвигом обуздава и кротки своје страсти, он се само тиме припрема за примање Божијег дара савршенства.

Једино на евангелској благонарави (моралности) може бити подигнут храм Богоугодне молитве.

Духовни живот није хаотични процес, он има своје законе, критерије, своју строгу доследност, која се примењује на сваку личност посебно. Постоји ланац врлина. Свака претходна врлина је мати следеће, узвишеније врлине...

Шта може бити узвишеније од безстрастија, од непрестане молитве, од љубави. Међутим, ако ове врлине нису засноване на осећању свога духовног сиромаштва, или, ако те врлине нису постигнуте постепеношћу подвига, онда те највише духовне вредности могу да постабну вештачки дим самообмане, у коме се духовно гуши горди аскета.

Ж. М. П.

Старац Амвросије Оптински имао је дар прозорљивости знао је шта је право добро човека. Једном је манастирски иконописац добио повећу суму новца и управо у то време спремао се на далеки пут. С њим је требао да пође и његов помоћник. Иконописац је молио старца Амвросија за благослов да пође на пут, али Старац га је одвратио и саветовао да отпутује кроз три дана. Тек много касније, иконописац је дознао да је његов помоћник имао намеру да га на путу убије и опљачка, али после се покајао и одустао од своје намере.

СТРАДАЊЕ ХРИШЋАНА

Познато нам је да у овом животу често постижу невоље не само сваког човека посебно, већ и целе заједнице људи и чак целе народе. Просто тако. Није чудно што се на грешнике шаљу различита злопаћења, несреће и беде. То и треба тако, по правди и милости Божијој, ради казне и исправљања грешника. А ево шта је необично: такве исте невоље и беде подносе људи благочестиви, добри и свети. И хришћани се злопате и страдају заједно са нехришћанима, незнабошцима, Јеврејима, мухамеданцима. Штавише, често, веома често хришћани пате и страдају, а ови други уживају, налазе се на висини славе и моћи. Сетимо се првих година хришћанства. Три стотине - не сати, не дана, већ целих година страдали су хришћани од нехришћана, и не само страдали, него и умирали у најгорим mukaма, док су се истовремено, њихови непријатељи наслађивали спокојством и уживањем. А какав је положај наших благочестивих предака у време владавине Тагара над Русијом. Двеста четрдесет година били смо под срамним ропством наших безбожних поробљивача и шта све у то време није претрпео православни руски народ! А Света Земља, читав православни Исток, у каквом се налази стању? Упитаћете се, како то? Зар је у Бога „праведник као неправедник“ (Пост. 18, 23)? „Зашто је“, говоримо са Пророком, „пут безбожнички срећан? Зашто живе у миру сви који чине невјеру?“ (Јерем. 12, 1). И код нових Израиљаца чује се болни вапај древних Израиљаца: „Дао си нас на потсмјех сусједима нашијем; начинио си од нас причу у народа; Зашто кријеш лице своје; заборављаш невољу и муку нашу?“ (Пс. 44; 13, 14, 24).

Беде и страдања хришћана заиста се могу показати као „камен спотицања и камен саблазни“ (Римљ. 9, 33), и наш горди ум не устручава се да пита: „Зашто је то тако? Зашто се добри и благочестиви злопате у свету и муче се под јармом безбожника? Зар хришћани нису угодни Богу? Зашто их Он не одваја од неверника и не награђује их, много више него невернике, уживањем и миром?“ Ово нису богугодна питања! Ово није разумна радозналост! Зар се две супротности сла-

жу? Јер, хришћани уопште нису исто што и неверници. Неверници имају једна права, хришћани друга; неверници воде један, а хришћани сасвим други живот. Неверници су староседеоци, да тако кажемо, народ који влада на земљи, а хришћани су туђинци, „странци и пролазници на земљи“ (Јевр. 11, 13), „који овде немају постојана града, него таже онај који ће доћи“ (Јевр. 13, 14). Зар ће туђинце волети и жалити? Како је било Израиљцима у Египту, тако је хришћанима на овом свету. Зар је чудно што једни друге не воле, мрзе се и гоне, када су потпуно различити међу собом. Зато Апостол и говори: „Сви који желе да живе побожно у Христу Исусу, биће гоњени“ (2. Тим. 3, 12). И Спаситељ је рекао својим ученицима у својој последњој беседи с њима: „У свијету ћете имати жалост“ (Јован. 16, 33). А зашто? Ево разлога: „Кад бисте били од свијета, свијет би своје љубио; а пошто нисте од свијета, него вас ја изабрах, од свијета, зато вас мрзи свијет“. (Јован. 15, 19). „Сјећајте се ријечи“, пројужава Господ, „коју вам ја рекох: није слуга већи од господара својега. Ако мене гонише, и вас ће гонити“ (Јован. 15, 20). Чујете шта говори Господ? Он је сам био гоњен и страдао, па како ће хришћани, који Га следе, уживати поједнако са светом? Да ли им то приличи? Не. Господ је трпео; и они су дужни да трпе. Његова чаша је заједничка са њима. Трпети и страдати заједно са Христом - то је основни закон хришћанског благочешћа, верно обележје хришћана, а посебно хришћана православних и правоверних.

А и какво је то земаљско уживање и срећа? Ко је заиста срећан: богати или сиромашни, они који се радују или они који плачу, они који уживају или они који страдају? Ови последњи, ови последњи. Садашња срећа, по својој варљивости и краткоћи, не може се ни назвати срећом. Погледајте у вичност. Ко тамо блаженствује? Богаташ или Лазар, Ирод или Претеча, цареви - мучитељи или мученици? „Синко“, рекао је Авраам богаташу, „сјети се да си ти примио добра своја у животу своме, а тако и Лазар зла; сада пак он се тјеша, а ти се мучиш,“ (Лука 16, 25). Ово ће напоследку бити казано и свим срећницима у овом свету. Судите сада о срећи срећника и несрећи несрећника. Уживање и овде и тамо, и на земљи и на небу - није могуће. Садашњи век није исто што и будући. Слава и уживање овог света и слава и уживање Божије - два су стања, једна са другим неспојива. Што има овде,

нема тамо; што има тамо, нема овде. Када би нам Господ дао да изаберемо и рекао: изаберите једно од ова двоје - или да уживате овде или тамо, тј. после смрти; или да уживате у срећи, коју можете изгубити или кроз неколико дана или кроз неколико сати или, пак, да наследите славу и Царство, којима неће бити краја; шта бисмо урадили. Јасно је да бисмо изабрали ово друго; са радошћу бисмо пристали на патње и страдања у овом животу, само да бисмо достигли радост и блаженство у будућем. Баш тако и поступају прави хришћани. Отуда је то што они овде пате више него неверници. Господ никога не принуђава да Га следи, а тиме ни да трпи за Њега, већ само благо позива свакога. „Ко хоће за мном да иде“, говори он, „нека се одрекне себе и узме крст свој и за мном иде“. (Марк. 8, 34). Они који себи желе спасење следеју Му. Ко је примораво мученике на страдања? Напротив, њих су на све могуће начине одвраћали од страдања, и претњама, и обећавањем земаљског уживања и среће. А мученици су све презрели и трпели су страдања с радошћу, у нади на будуће вечно блаженство. „Шта нам може смрт“, тако су говорили, „када свакако нисмо бесмрти; раније или касније, овако или онако - умрећемо, и умрећемо без заслуга и без награде на вечни живот. Не. Боље је да умремо за Бога, да бисмо од Њега добили обећану награду. Нека наша смрт буде цена вечног блаженства“ (Мисли св. мученика).

Тако, дакле, прави хришћани имају само једно на уму - будуће блаженство и Царство; а слава овога света, богатство, уживање земаљско - то је у њиховим очима превара, сметлиште, празан звук, лажни блесак, обмана чувстава, прелест ђаволска. „Свака слава човјеџија“, говори Апостол, „је као цвијет травни; осуши се трава, и свијет њезин отпаде“ (1. Петр. 1, 24). А други Апостол говори: „Страдања садашњег времена нису ништа према слави која ће нам се открити“ (Римљ. 8, 18). Нека светско уживање и срећа буду удео неверника и уопште синова овог века. Па и њима нису страна трпљења и муче, и, пошто служе свету, живе за овај век, онда ће и награду добити од света, у овом животу. А хришћанима који страдају у овом свету, верним и благочестивим људима, „Господ“ и Спаситељ наш Исус Христос „је дио до вијека“ (Пс. 73, 26). „Са Њим они страдају, а са Њим се и прослављају“ (Римљ. 8, 17).

Р. Б.

О ПСОВАЊУ

„А ја вам кажем да ће за сваку
празну реч, коју кажу људи даћи
одговор у дан Суда“

(Матјеј 12 :36)

„Никаква рђава реч да не излази
из уста ваших“

(Ефес. 4:29)

Човек је створен по лику
и подобију Божјем и уз-
несен је на велику висину изнад свих
бесловесних створова земних. Као бо-
голико биће, он је једини обдарен да-
ром речи, он једини има способност да
прославља Бога, не само свим силама
своје душе него и речју. Псовање, да-
кле, претставља ужасну злоупотребу
тога дара. Псовањем човек губи до-
стојанство своје боголикости и поста-
је гори од сваког створења. Тежина
греха у псовању повећана је и тиме
што се кроз њега унижава хришћан-
ско достојанство. О том достојанству
сведочи нам тајна миропомазања, ко-
ја је извршена над сваким Хришћани-
ном после крштења. Тада су сви
делови нашег тела били помазани св.
Миром и кроз њега били су посвећени
благодању св. Духа, у складу са библиј-
ском заповешћу: „Будите свети, јер
сам ја свет, Господ Бог ваш,.. (Левит
19,2; I Петр. 1,15 - 16). Поред осталих
делова тела помазана су и уста, нема
сумње, да би и она била посвећена.
Уста и језик су извор речи, значи пе-
чатом Св. Духа освећен је дар речи,
када су била миропомазана уста. Дар
речи треба да буде употребљен у сва-
ву Божју и на корист ближњих.

Зато је велики грех на онима који
уместо да прослављају Бога и да поу-
чавају своје ближње, псују. И стра-
шно је када из „истих уста излази и
благослов и псовање (проклет-
ство)“ (Јаков 3,10).

Благодат освећења даје се устима
и језику не само кроз тајну миропо-
мазања, него и кроз тајну св. Приче-
шћа Телом и Крвљу Христа, кроз

целивање св. Еванђеља светих икона,
св. моштију као и кроз изговарање
молитава и гласно читање Светог
Писма. Имајући у виду толико осве-
ћење наших уста путем додира са све-
тињом можемо замислити колику
увреду ми наносимо Господу Богу ка-
да наша освећена уста скрнавимо не-
пристојним речима и богохулним
псовкама.

Навика псовања указује на не-
чи-стоћу срца, на поквареност маште
и на трулост душе у псовача која не
само да шкоди ономе који псује него
и шири ту заразу и на друге, који чују
те псовке. Стога ми Хришћани не би
требало да прљамо свој језик срам-
ним речима.“ Ко речима не греш
онај је савршен човек, може обуздати
и цело своје тело“ (Јаков 3,2). Треба
да памтимо речи апостола „Ви сте
храм Божији“, и Дух Божији живи у
вама“ (I Кор. 3,16). Зато неби треба-
ло да својим псовкама вређамо св.
Духа (Ефес. 4,30), да не будемо робо-
ви греха (Тит: 3,3) „никаква рђава
реч да не излази из уста твојих“ (Еф.
4,29).

ГРЕХ ЈЕ УЖАСАН

О. Владимир Боричевски да-
вао је одговоре на питања
једног верника.

Ако је грех тако ужасан, зашто људи
не могу сами да увиде да је то тако?

- Грех је заиста ужасан. Он може да
уништи човека. Управо зато што је човек
био у опасности да буде потпуно уништен
грехом, Бог је послао свога Сина Исуса
Христа, у овај свет да спасе човека. Међу-
тим, тужна је тужина да је човек понекад
толико заслепљен грехом, да чак мисли
да је он „добар“.

Постоје људи који уживају да чине
зло. Како ви тумачите такве поступке?

- Такви поступци могу бити схваћени
као демонски. Јер само је Сатана тако ду-
боко пао у грех, да ужива у злу. Он ужива
у греху, поготово када друге наведе да
греше. Он је „отац лажи“ и злурад је када
ми лажемо само себе. Јер када паднемо

тако ниско да смо у стању да зло
окарактеришемо као добро, онда смо ми
потпуно пали под утицај ђавола, „оца ла-
жи“. Зато је св. Павле упозоравао: „Не
варајте се; зли разговори кваре добре
обичаје. Отрезните се једном као што
треба, и не грешите. Јер неки не знају за
Бога...“ (1. Кор. 15, 33-34).

Али у овом грешном свету, у коме смо
сви грешници, немогуће је избећи додир
са грешним и злим људима. Шта онда да
радимо?

- Увек важе евангелске заповести. Ми
можемо бити телом блиски са грешним и
злим људима, али да душом нисмо „у дру-
штву са њима“.

Зар близина није увек опасна и повод
за искушење и грех?

- Да, опасност увек постоји. Али нај-
бољи савет је да будемо на опрезу против
искушења. Ако већ не можемо да увек
избежемо грешни сплет околности, треба
бар да научимо како да избегавамо пад у
грех.

Можете ли нам дати пример за то?

- У Светом писму има много примера
где се види како је човек избегао искуше-
ња и одупро се греху. То је пример Јосифа
у Египту, који је избегао искушења жене
Потифарове (Пост. 39, 6-11). Јосиф је
протибио због своје врлине, али врлина је
сама себи награда.

А зар нема још више примера у Би-
блији како су добри људи падали у грех,
почињући од Адама и Еве? Како то тумачи-
те?

- Очигледно да има више примера у
Светом писму о неуспеху човека да се од-
упре греху. То је, вероватно, зато што Би-
блија описује човека који је већ пао у грех
и зато такви примери у Светом писму
помињу нас на опасности овога живота.

Како се уклапа пример Исуса Христа
и Његовог понашања?

- Исус Христос нам је дао пример вр-
лине која увек побеђује, зато што божан-
ска моћ у Њему не може бити надвладана.
Богочовек Исус Христос, у својој чове-
чанској природи, суочио се са свима иску-
шењима на која човек наилази. Али се Он
одупро искушењима. Зато нас света Цр-
ква учи да и ми можемо да се поистовети-
мо са Христом и да, примивши од Њега
благодат, развијамо у себи снагу и хра-
брост у борби са искушењима и грехом.
Та божанска моћ у Христу, која прелази и
у нас, као благодат, јесте наше првенстве-
но оружје с којим се ми бранимо против
грешнога света и с којим смо способни да
га надвладамо.

О ПАКЛУ

Ми верујемо да је Христос сишао у Ад, разбио вратнице пакла и ослободио све душе, од Адама и Еве до св. Јована Крститеља, па их је на дан Васкрса одвео у Рај. Ово је често насликано на иконама Васкрсења. Ту Христос блиста у светлости Божанској, испод Његових ногу леже разбијене вратнице пакла, и Он подиже рукама својим Адама и Еву из гроба. Та икона показује да је Христос својим страдањем, смрћу и васкрсењем, победио грех Адама и Еве, да их је ослободио смрти и увео у Царство Небеско. Својом послушношћу до смрти на Крсту, Христос је искупио и излечио „први грех“ непослушности Првога Адама. Зато ми Христа зовемо: Други или Нови Адам.

Ад или пакао заиста постоји. То је место мучења за оне који су отпали од Христа. То је место мучења, зато што је то место удаљености од Бога. Човек осећа највећи бол када је одвојен и удаљен од Јединога Извора живота, Бога. Но, природно, пакао није место које може бити географски обележено, пошто је то место духовног мучења, где ће се самоосуђене душе мучити после Васкрсења и Коначног Суда. Исто тако и рај није физичко место, него Царство Духа у којем ће се праведне душе после Васкрсења вечно радовати.

После Другог доласка, људске душе ће се спојити са новим духовним телима својим, и учествоваће у Божијем Животу незалазне Светлости и непролазне Радости.

Четрдесет дана после смрти, свака душа иде на суд. У **Житијима светих** описана су **митарства** кроз која пролази душа. Неке душе одлазе одмах у Рај, а неке су осуђене, одвојене од Бога. Оне се муче и пре Коначног Суда, у страшном очекивању осуде или помиловања. Православна Црква се моли на опелу за покојнике да

Господ упокоји душе њихове тамо „где нема болести, ни туге, ни уздисања, него живот без краја“.

Иако се Православна Црква моли за своје покојнике, који још нису у Рају, она не верује у „Чистилиште“, као римо-католици. Она стање таквих душа назива „**средње стање**“. Љубав иде и преко гроба и јача је од смрти. Зато се православни моле за своје мртве, и чине добра дела и милостињу, из чисте љубави према покојницима. А у љубави нема никакве рачунице, ни књиговодства. Међутим, римокатоличка црква учи да у „чистилишту“ душе се муче за одређени рок времена и тим мукама се чисте од греха, у раздобљу од своје смрти до Другог Доласка. Ту душа, наводно мора да плати дуг који дугује Божијој правди, јер се није довољно покајала пре своје смрти на Земљи.

Православна Црква нарочито одбацује идеју о дуговима грешне душе пред Божијом правдом, после смрти.

У Православној Цркви оно из Предања што није било порицано, није ни формулисано у јасно изражени догмат. Тако и то „**средње стање**“ између смрти и Другог Доласка. Оно је саставни део црквеног учења од искони.

Пошто ми верујемо да је Христос умро за грехе целогачовечанства и да Крв Исуса Христа чисти нас од свих грехова (Јован 1:7) нама је страшно учење о „чистилишту“. Христос је на Крсту платио све дугове наше, једном заувек. Значи, нема потребе да неко још накнадно отплаћује дуг, који је већ једном плаћен. Да бисмо се очистили од наших грехова, треба да се покајемо, да их исповедимо пред свештеником, који има власт да нас у име Христово разреши од свих исказаних грехова. А Бог одмах, преко свештеника, опрашта нам све, због Крви Христове, коју примамо на Литургији. Зато: чешће на Причешће!

о. В. Б.

У манастиру у Азији (јер оданде дође овај праведник) бејаше неки старац, кроз немаран и распусан. Говорим то не да би га осудио, већ за љубав истине. Како - не знам, тек он доби једнога млађег ученика, по имену Акакија, младића простодушне нарави али обдарена природном памећу, који толико поднесе од овог старца, да ће се то можда многим учинити невероватно. Старац га је сваког дана кињео не само вређањем и погрдама него и батинама. Али трпљење његово не бејаше неразумно. Гледајући га, дакле, како се сваки дан страшно мучи као да је купљени роб, ја сам му често говорио, када бисмо се срели: Шта је, брате Акакије? Како данас? - А он би ми на то показивао: сад помодрело око, сад модрице по врату а понекад и озлеђену главу. Знајући га као подвижника, говорио сам му: Одлично! Тако и треба! Трпи, и то ће ти користити! - И пошто се намучи код тога немилостивог старца око девет година, Акакије отиде Господу. Пошто Акакије би сахрањен у гробљу отаца, пет дана након тога његов старац оде једноме од великих старца који тамо живе, и рече му: Оче, брат Акакије умре! - А тај старац када то чу, рече: веруј ми, старче, сумњам у то! - А овај му рече: дођи и види! - Тад ти се старац хитро подиже, и стиже на гробље са учитељем блаженог борца. И рече, позвавши као живога онога који је стварно и у смрти жив: Брате Акакије, јеси ли умро?! - А благоразумни послушник, показујући и после смрти пример послушности, одговори великоме: Оче, како би могао да умре човек - трудбеник послушности? - Тад старац, његов бивши учитељ, паде на земљу са сузама, обузет страхом, и испросивши од игумана Лавре келију близу гроба, проживе тамо остатак свог живота честито, говорећи увек оцима: Извршио сам убиство!

ЗАДУЖБИНАРСТВО - ТРАДИЦИЈА КОД СРБА

Из наше славне прошлости

Нисмо ми, Срби, од јуче. Величанствена је вековна баштина наших предака. Да је потомци са поносом проносе у потоње векове. Да траје док је наше крви и имена.

Задужбинарство код Срба има врло дугу традицију, вишевековну. Ктитори су као своје задужбине, скоро по правили, градили - цркве и манастире. А ктитори-задужбинари били су, најчешће, српски владари и властела.

Од Косанице до Опленца

То је први учинио велики жупан Стефан Немања; започео је подизањем цркве Пресвете Богородице, скоро ушћу реке Косанице, недалеко од Куршумлије, затим цркве Св. Николе, на ушћу реке Бањске, у Топлици, па Ђурђевих Ступова крај престонице у Расу, затим свог маузолеја Студенице, и најзад манастира Хиландара у Светој Гори...

То настављају и сви његови наследници из светородне династије Немањића. Краљ Стефан Првовенчани подиже манастир Жичу, прво седиште новоосноване Архиепископије аутокефалне Српске православне цркве, у којој је његов брат први српски архиепископ Сава Немањић почео крунисање српских краљева и хиротонисање првих епископа. Краљ Стефан Радослав учествује, још као престолонаследник, уз свога оца Првовенчаног у ктиторству Жиче, а потом дограђује велику спољну припрату на Студеници, задужбини свог деде Стефана Немање. А други син Првовенчаног, краљ Стефан Владислав не заостаје за дедом, оцем и братом: гради манастир Милешеву, код Пријепоља. И трећи син Првовенчаног, краљ Стефан Урош I оставио је српском роду високовредну задужбину - манастир Сопотане, код Новог Пазара. Његов наследник краљ Стефан Драгутин гради цркву Св. Ахилија код Ариља, затим манастире Тронушу у Јадру, Рачу на Дрини... Његов брат, краљ Стефан Урош II Милутин највећи је задужбинар у династији Немањића: изградио је преко 40 цркава и манастира у Србији, Византији, Јерусалиму, а међу њима су непролазне вредности: Богородица Љевишка у Призрену, Старо Нагоричино код Куманова, маузолеј Бањска код Косовске Митровице, Краљева црква у комплексу

Студенице, Грачаница код Приштине и велелепни храм манастира Хиландар у Светој Гори, изграђен на темељима задужбине његовог прадеде Стефана Немање. И Милутинов син краљ Стефан Урош III Дечански гради у Хиландару: цркву Св. Василија Великог у дворишту утврђења Хрусија (које је подигао краљ Милутин на морској обали ради одбране манастира од гусара), а у Србији гради величанствени манастир Високе Дечане, између Пећи и Призрена. Најмоћнији међу Немањићима, цар Стефан Урош IV Душан створио је велико српско Царство и прерано умро стигавши једино да живопише очеву задужбину Дечане, највећим фреско ансамблом у Србији, да сагради само малу цркву Св. Архангела Михаила и Гаврила у комплексу Хиландара и своју прелепу задужбину манастир Св. Арханђела код Призрена, коју је турски насилник и злочинац Синан - паша до темеља разорио, почетком XVII века. Последњи са Немањићког престола, цар Стефан Урош V Нејаки саградио је - у сактиорству са мајком царицом Јеленом - манастир Матејич, код Скопља.

И после Немањића настављено је неговање задужбинарске традиције. Кнез Лазар Хребељановић гради дворску цркву Св. Стефана (Лазарицу) у својој престоници Крушевцу, а затим манастир Горњак и маузолеј Раваницу, да би се, најзад, придружио Немањићима и у Хиландару: доградњом велике спољне припрате уз храм краља Милутина, са којим чини изванредну грађевинску целину. Његов син деспот Стефан Лазаревић, и поред тешких послекосовских прилика, гради свој маузолеј манастир Манасију (Ресаву). Његов сестрић и наследник деспот Ђурађ Бранковић бори се за опстанак Деспотовине и гради само цркву у својој престоници Смедереву, у првој половини XV века.

После вишевековне таме у турском ропству, у устаничкој Србији XIX века опет се наставља традиција задужбинарства. Вожд Карађорђе Петровић - вођа Првог српског устанка - гради цркву у свом утврђеном комплексу у Тополи. А књаз Милош Обреновић I - вођа Другог српског устанка - поред изградње цркава у својим престоницама Крагујевцу и Београду био је врло дарожљив према многим манастирима и црквама широм Србије подстичући и помажући њихову изградњу, доградњу

или обнову: од манастира Враћевшнице на родном Руднику, до Немањине Студенице. И његови наследници: књаз Михаило Обреновић III и краљ Милан Обреновић IV помагали су изградњу или обнову цркава и манастира, а последњи из династије: краљ Александар Обреновић V заслужан је што је приликом ходочашћа Хиландару, 1896. године, пружио материјалну помоћ да се реше финансијске тешкоће манастира, а довођењем већег броја српских монаха допринео је да се управа преузме од бугарских монаха, после скоро једног века бројности и превласти Бугара.

Слично је било и за владавине Карађорђевића. Вождов син кнез Александар Карађорђевић предузео је обнову очеве задужбине: цркве Рођења Богородице у Тополи, а вождов унук краљ Петар I Карађорђевић подигао је своју скупочену мермерно-мозаичку задужбину - маузолеј династије - цркву Св. Ђорђа на брду Опленцу, изнад Тополе.

Током свих тих векова трајања српске средњовековне државе - од XIII до XVI века - и властела је, по угледу на владаре, изградила врло велики број својих задужбина, широм српских земаља.

Цркве - киторске гробнице

Тако је задужбинарство код Срба постало традиција.

Неговали су га и развијали владари, властела, високо свештенство. Ктитори су најчешће, као своје задужбине, градили храмове и манастире. А многи од њих те своје задужбине наменили су да им, после смрти, буду - гробнице. Вечно пребивалиште.

Започео је велики жупан Стефан Немања. Творац обједињене српске државе био је и велики задужбинар, а на крају својих државничких и градитељских подухвата био је китор предивног храма манастира Студеница, посвећеног Пресветој Богородици. Пошто је, 1196. године, уступио престо својем сину Стефану - повукао се из престонице Рас у своју задужбину Студеницу и замонашио се узевши име Симеон. Студенички храм наменио је за породични маузолеј, начинивши себи гробницу, на десној страни наоса. Умро је (1200. године) у манастиру Хиландару, такође једној од својих задужбина.

Када му је најмлађи син светогорски монах Сава пренео мошти из Хиландара (1207. године) у Србију - измиливши над њима своју завађену старију браћу Стефана и Вукана - родоначелник династије Немањића сахрањен је у студеничкој гробници, у којој *Свешти Симеон Мироточиви* и данас почива.

Немањин наледник, краљ Стефан Првовенчани ктитор је манастира Жича (храм је посвећен Вазнесењу Христовом) који је био седиште Архиепископије и крунидбена црква српских краљева. Његов брат Сава, први архиепископ аутокефалне Српске православне цркве, сахранио је (1228. године) првог српског краља најпре у Студеници, а 1229. године пренето је његово тело у Жичу, где је почивало до 1235. године, када га је краљ Владислав пренео поново у Студеницу. Сада се мошти Св. Краља Првовенчаног (монаха Симона) налазе у саркофагу испред олтара студеничког храма.

Најстарији син Првовенчаног, краљ Радослав, доградио је уз студенички храм - велику спољну припрату, где му је и гробница у којој је сахрањен.

Тако је почела традиција задужбинарства у српској држави: у прве три генерације Немањића - оца, сина, унука...

... Краљ Владислав, други син Првовенчаног, гради манастир Милешеву (храм је посвећен Вазнесењу Господњем) где је сахранио свог стрица архиепископа Саву И, и одредио место свог вечног починка.

Краљ Урош I, трећи син Првовенчаног, саградио је манастир Сопотане (храм је посвећен Светој Тројици) и наменио га је за своје упокојено пребивалиште. Ту је и сахрањен као Симон монах.

Традицију настављају и синови краља Уроша I. Краљ Драгутин, поред изградње неколико манастира, други је ктитор манастира Ђурђеви Ступови, задужбине свог прадеде Стефана Немање: наручилац је фресака у припрати храма Св. Ђорђа, затим манастирске трпезарије са кухињом, а потом је прешавао улазне куле саградио цркву - капелу у спомен Дежевског сабора, фрескописао је и ту је сахрањен као монах Теоктит. Његов млађи брат краљ Милутић, највећи задужбинар у светородној династији Немањића, ктитор је манастира Бањска (храм је посвећен Св. архиђакону Стефану) у коме је, по властитој намени, био првобитно сахрањен (а сада му мошти почивају у цркви Св. Краља у Софији).

Милутинов син, краљ Стефан Дечански, ктитор је величанствене-ног манастира Дечани (храм је посвећен Христу Спаситељу), у коме је сахрањен, те и сада његове мошти почивају у саркофагу испред олтара.

Син краља Дечанског, цар Душан саградио је, крај Призрена, манастир посвећен Св. Арханђелима Михаилу и Гаврилу, где је после преране смрти и сахрањен. Сада му мошти почивају у саркофагу у цркви Св. Марка у Београду, јер је његову предивну задужбину Св. Арханђеле разорио округни османлијски освајач Синан - паша да би у Призрену, од тога материјала, саградио своју џамију.

Наследник Душанов, цар Урош ктитор је - заједно са мајком царицом Јеленом - манастира Матејча, код Скопља (храм је посвећен Пресветој Богородици), али у трагичним временима пропасти Царства није сахрањен, 1371. године, у својој задужбини, већ у Неродимљу. Сада му мошти почивају у саркофагу испред олтара Саборне цркве у Београду.

Настављајући традицију Немањића, кнез Лазар Хребељановић гради, поред других задужбина, манастир Раваницу (храм је посвећен Вазнесењу Господњем) где је - после трагичне погибије на Косову Пољу (1389. године) пренет из Приштине (1391. године) - почивао до 1690. године, да би после великих српских сеоба мошти Светог Кнеза поново биле враћене 1989. године у његову Раваницу.

Кнежев син деспот Стефан Лазаревић ктитор је велелепног манастира Манасије - Ресаве (храм је посвећен Св. Тројици) у коме је, по личној намени, сахрањен (гробница је сада празна, јер су мошти - у смутним

временима турског ропства - склоњене на непознато место).

Ни после пада Српске Деспотовине 1459. године није се угасила традиција владарског задужбинарства. У Сремској Деспотовини, насталој изван Србије, у тој држави, сремски Бранковић - унучи деспота Ђурђа - Вук, Ђорђе и Јован, зидају манастире по Фрушкој Гори. А међу њима је и манастир Крушедол (храм је посвећен Св. Благовестима) кога је владика Максим (пре монашења деспот Ђорђе) подигао да би ту била сахрањена породица избеглих Бранковића: деспот Стефан Слепи, деспотица Ангелина и њихови синови: деспот Јован и ктитор владика Максими. Поражени Турци, после битке код Петроварадина, у осветничком бесу оскрнављивали су, 1716. године крушедолску гробницу: сасекли су и спалили тела свих четворо, тако да се сада у Крушедолу чувају само честице моштију Светих Бранковића.

Нису задужбинари били само српски владари већ и њихове жене. Краљица Јелена, жена краља Уроша I, саградила је манастир Градац (храм је посвећен Св. Благовештењу Богородице) у коме је сахрањена као монахиња Јелена. Кнегиња Милица, жена кнеза Лазара, ктитор је манастира Љубостиње (храм је посвећен Успењу Пресвете Богородице), у коме је тужна косовска удовица сахрањена као монахиња Евгенија - Ефросинија.

Међу многобројном властелом задужбинарима поменућемо само ктиторство деспота Јована Оливера, војсковође цара Душана, који је саградио манастир Лесново (храм је посвећен Св. Архангелу Михаилу) да би ту био погребен.

Три велика архијереја Српске православне цркве истакли су се и као задужбинари саградивши јединствен манастир Пећку патријаршау, где се налази трон српских патријарха. Најпре је архиепископ Арсеније I подигао храм Светих Апостола (око 1250. године), затим је архиепископ Никодим саградио храм Св. Димитрија (око 1320. године), и најзад архиепископ Данило II ктитор је (око 1330. године) храма Св. Богородице Одигитрије (Путеводитељице). Сва три архиепископа - светиштеља сахрањена су у својим задужбинама.

Таквом задужбинарском баштином српски народ с правом може да се поноси. А манастири остају вена кандила на гробовима својих ктитора.

Хаџи Ђорђе Ранисављевић

МАЛИ ФЛОРЕНТИНСКИ ПИСАР

Ишао је у четврти разред основне школе. Био је то љубак дванаестогодишњак Флорентинац, црне косе и белог лица, најстарији син једног железничког чиновника који је живео у оскудици, јер је имао велику породицу, а малу плату. Отац га је много волео и био добар и попустљив према њему: попустљив у свему, сем у ономе што се односило на школу. У том погледу захтевао је много и био строг, јер је требало да син заврши школу како би брзо добио службу и помогао породицу. Иако је дечак учио, отац га је стално подстицао. То је био човек већ у годинама и због претераног рада пре времена остарео. Да би обезбедио породицу, и поред великог посла на служби радио је још и изван редовне службе као преписивач и проводио добар део ноћи за столом. Најзад је од једног издавачког предузећа које је штампало новине и књиге у свескама добио да пише на омотима имена и адресе претплатника. Али овај посао га је умарао и често се за ручком жалио својој породици:

- Издају ме очи, - говорио је - овај ноћни рад ме убија. Син му једног дана рече:

- Оче, пусти мене да радим место тебе, ти знаш да пишем потпуно исто као ти. Али отац му одговори:

- Не, сине, ти треба да учиш. Твоја школа је много важнија од мојих адреса.

Син је знао да је о оваквим стварима узалудно наваљивати на оца. Али, ево шта је учинио. Знао је да отац тачно у поноћи престаје да пише. Неколико пута га је чуо: чим зидани сат откуца дванаест, одмах би чуо померање столице и спори очев корак.

Једне ноћи дечак причека да отац легне, обуче се полако, полако; пипајући оде у собицу, упали петролејску лампу, седе за писаћи сто на коме је била гомила омота и списак адреса и поче да пише, вредно подржавајући очев рукопис. Писао је и био је добро расположен и задовољан, мало ушласен, а омоти су се гомилали. С времена на време остављао је перо да протрља руке, а затим је настављао још брже, насмејан и стално на опрезу. Исписао је 160 омота. Тада прекиде, остави перо тамо одакле га је узео, угаси лампу и на прстима се врати у постељу.

Тога дана у подне отац је сео за сто добро расположен. Ништа није приметио. Тај посао је радио механички, водећи рачуна једино о времену, а тек је следећег дана бројао списане омоте. За столом је био добро расположен и тапшући сина по рамену рече:

- Ех, шта мислиш, твој отац је још добар радник! Синоћ сам за два сата завршио добру трећину посла више него обично. Рука ми је још хитра, а очи ме још увек добро служе.

Дечак је ћутао и задовољно говорио у себи: „Јадни тата, не само да је весео због зараде, него мисли и да се подмладио. Дакле, храбро“.

Охрабрен добрим успехом, следеће ноћи, тек што је избило дванаест, други пут оде на посао. И тако је радио сваке ноћи. А његов отац није ништа примећивао. Само једанпут за вечером рече:

- Чудновато колко се у овој кући у последње време троши петролеја! Али, разговор се заврши на томе. А ноћни рад се настави

Али, како је бдео сваке ноћи, дечак се није довољно одмарао, ујутро је устајао уморан, а увече учећи лекције, с муком је држао отворене очи. Једне вечери заспао је над свеском.

- Хајде, хајде! - повика његов отац тапшући рукама. - На посао! Он се трже и настави рад. Али, следеће вечери, као и следећих дана, понови се то исто, па још и горе: дремао је над књигама, устајао је доцније него обично, учио је с муком и изгледао је као да је изгубио вољу за учење. Отац поче да га посматра, затим се забрину и, најзад, стаде да му пребације. То досад никад није морао да ради! Дечак ћутећи прими прекор, задржавајући сузе, које су хтеле да потеку. Али је ипак дубоко у срцу био задовољан.

Син је наставио даље да ради и још два месеца радио је ноћу, изнуривао се дању и очајнички се напрезао уз горке очеве прекоре. Али, најгоре је било то што је отац постепено охладнео према њему, разговарао је са њим врло ретко, као да је био изгубљен син, од кога се више ничему није могло надати; готово је избегавао да га погледа у очи. Дечак је то опажао и патио је због тога. И тако, због бола и умора, мршао је и бледео и био приморан да све више занемарује учење. Било му је јасно да с тим мора престати једном и свако вече говорио је себи: „Нонас нећу устати“.

Али, кад би избило дванаест, у трепутку када је требало да чврсто остане при својој одлуци, осетио би грижу савести и чинило му се да, остајући у кревету не врши своју дужност. Устајао је, мислећи да ће се отац једне ноћи пробудити и изненадити га, или да ће случајно открити превару бројећи двапут омоте, а тад би се све природно свршило, јер он није имао храбрости да сам то учини. Тако је и даље радио.

Једнога дана за вечером отац изговори речи, које су биле одлучујуће за њега. Мајка га погледа и, како јој се учинио слабији и блеђи него обично, рече му:

- Сине, ти си болестан. - Затим, окренувши се оцу, додаде узбуђено: - Он је болестан. Погледај како је блед. Сине мој, шта ти је?

Отац га летимце погледа и рече:

- Немирна савест руши здравље. Није изгледао тако кад је био вредан ђак и добар син.

- Али њему није добро! - узвикну мама.
- Не тиче ме се више! - одговори отац.

Оверечису биле ножу срце јадном де-
чаку. Његовомоцу више није стало до ње-
га! Његовом оцу, који је некада дрхтао
само кад се он накашле! Отац га, дакле,
више не воли - Стегнутог срца, дечак рече
у себи: „Сад је заиста свршено. Хоћу да
ме опет заволиш, тата, онако као пре. Све
ћу ти рећи, нећу те више варати. Учићу
као раније“.

Али, поред свега тога, те ноћи ипак
устаје, више из навике него из ма ког дру-
гог разлога. Кад је устао, хтеде да оде да
се опрости, да за неколико минута поново
види, последњи пут, у ноћној тишини, ону
собицу у којој је толико тајно радио, срца
пуног задовољства и нежности. Кад се по-
ново нашао за столом са упаљеном лам-
пом и видео оне беле омоте на којима
више никада неће исписивати имена гра-
дова и људи која је сада знао напамет, обу-
зе га велика туга, и наглим покретом узне-
ма перо да поново почне свој уобичајени по-
сао. Али кад је пружио руку, гурну једну
књигу и она паде. Стаде му дах. Ако се
пробудио отац? Свакако га не би ухватио
на рђавом послу - па он сам је решио да му
све призна. Ипак... чути оне кораке како
се приближавају у тами; бити изненађен у
ово доба, у оваквој тишини. Па и сама по-
миса да би се његов отац можда први пут
постидео пред њим, пошто све открије -
све га је то готово ужасавало. Напрегну
слух и престаде да дише. Чу једнолично
корачање градског стражара, тамо доле
на пустој улици; мало после чу се тандрка-
ње кола која су полако пролазила, затим
настуши дубока тишина коју је с времена
на време прекидао удаљени лавез паса. А
он је писао и писао. Одједном се иза њега
нађе отац. Од тандркања кола нису се чи-
лу његови кораци, ни лако шкрипање вра-
та. Видео је како перо лети по омотима,
свега се сетио, све разумео. Неизмерна
нежност испунила му је душу. Изненада
дечак викну - две руке су му грлиле главу.

- О тата, тата, опрости опрости!

- Све сам разумео - одговори отац оба-
сипајући му чело пољупцима. - Све сам
разумео, све знам, добро моје дете! Хајде,
хајде са мном! Скоро га понесе до кревета
његове мајке, која се била пробудила,
гурну га на њене груди и рече:

- Пољуби овог анђела кога нам је Бог
дао, који већ три месеца не спава, радећи за
мене, а ја сам га жалостио, њега, који нам
зарађује хлеб!

Мајка га стеже и задржа на грудима,
не могавши да пусти гласа, а затим рече:

- На спавање, одмах, дете моје. Иди да
спаваш, да се одмориш. Однеси га у кревет!

Отац га узе у наручје, однесе га у ње-
гову собу, стави га у кревет, намести му
јастуке и покриваче.

- Хвала тата, понављао је син. - Хвала,
али и ти иди да легнеш. Ја сам задовољан,
тата, иди лежи.

Али отац је хтео да га види како спава.
Седе поред кревета, узне му руку и рече:

- Спавај, спавај, сине мој.

Изнурен, дечак најзад заспа и спа-
вао је дуго, уживајући, први пут после
много месеци, у мирном сну. Сунце је
већ одавно сијало када је отворио очи.

Што год Срби уговарају
говоре: „Ако Бог да!“ Некакав Турчин
запита увече свога комшију Србина
хоће ли и он сутра на вашар, а Србин
му по обичају одговори: „Хоћу, ако
Бог да!“ Онда Турчин рече: „Вала, ја
хоћу, Бог дао, не дао“. Кад буде ујутру
Србин се спреми и дошавши Турчину
више куће зовне га: „Хајде комшија, да
идемо на вашар!“ али му овај одгово-
ри: „Богме ја не могу, ујели ми ноћас
вуци коња“.

Тад је осетио, а затим и видео поред
својих груди, наслоњену на ивицу кре-
вета белу главу свог оца који је крај ње-
говог узглавља провео ноћ и још је
спавео ту, близу њега.

О ЉУБАВИ

Када апостол Павле умоља-
ва хришћане да живе до-
стојно звања у које су позвани (Еф. 4, 1), он
под тим подразумева високо звање свако-
га хришћанина који је на светом крштењу
био опран од прародитељског греха и тиме
постао чедо Божје по благодати. Живе-
ти достојно хришћанског звања значи
волети све људе и у сваком човеку видети
свога ближњег. Ап. Павле указује и на
племенитост осећања које морамо да рас-
пламсавамо у себи као достојни хришћа-
ни, а то су ова: смиреност, кротост и
трпљење (Еф. 4, 2). Ако хришћанин стек-
не ове три врлине, удостојиће се и највеће-
га дара - дара љубави.

Таквим хришћанима, испуњеним љу-
бављу, није тешко одржати јединство ду-
ха у свемиру (Еф. 4, 3), јер су искуством
доживели да су они чланови једнога Тела
чија је Глава сам Господ Исус Христос.
Велики свети песник и теолог, Симеон
Нови Богослов клицао је овако: „О, света
љубави, блажен је онај који тебе љуби
свим срцем, јер ће се такав промени до-
бром променом у духу свом и радоваће се
душом својом, пошто си ти неизрецива
радост... Ти си учитељица пророка, сапут-
ница апостола, ти дајеш мученицима сил-
ну моћ, оцима и учитељима Цркве дајеш
надахнуће и свима светима дајеш савр-
шенство као украс.“

Али да бисмо достигли до највишег
степена хришћанског савршенства - љу-
бави -, морамо се много потрудити. Само
таквим тесним путем и крстоношењем
можемо победити себичност и узвисити
се према Богу и ближњима, достигавши
тако јединство у вери и познање Сина
Божјег (Еф. 4, 13). Велики учитељ мона-
ха Симеона Нови Богослов обратио се
врлини љубави као некој личности: „О,
љубави, настани се у нама да би због тебе
Господ посетио и нас, смирене“. Господ
Исус Христос је дошао у овај свет да би га
спасао и својим личним примером је пока-
зао да је пут несечичне љубави и пут спа-
сења.

Архиеп. Михаило

ПРОБЛЕМ ИКОНОБОРСТВА И ТРИЈУМФ ПРАВОСЛАВЉА

Праузрок иконоборства је сложен. Осим у арапским и манихејским утицајима, узроке иконоборству треба тражити нарочито у жељи царева Исавријске династије да сузбију утицај и моћ монаха.

Криза је почела око 726. год. када је Византијски цар Лав III на једном тајном заседању Сената прогласио иконопоштовање као јерес. Међутим, овај акт самога цара колико је био негативан по Цркву, толико је био и позитиван, јер неодређеност Цркве тада према иконама, могло је да доведе до произвољнога односа према иконама. До овога времена, знамо да је било подељено мишљење у вези изражавања светитеља и писање икона. Зато је овај латентни проблем покушао да реши цар Лав III, али на жалост, решио га је на штету Православља. Тријумфом православног поштовања икона 843. г. биће завршенА једна дугогодишња криза која је потресала Византију и хришћанство у Њој.

Од Лава III овако нешто је и било за очекивање. Лав III Исавријац потицао је из једне познате Исавријске, сиријске породице. Међутим, не смео заборавити да у то време Сирија је била пуна јереси, а и Ислам се већ био одомаћио у њој... Мада је цар донео указ о забрани икона, он тај указ за дуго није могао да реализује. Иако су му све околности ишле на руку, цар је још увек стрепио од реакције народа, нарочито од монаштва које је у то време било веома развијено. Ипак, он није напуштао мисао да ће да заувек забрани иконе по храмовима.

Због веома осетљиве тематике и проблема, иконоборство није остало само локалног карактера. Оно веома брзо прелази границе Источног царства и на Запад долази захваљујући трговцима који су одржавали живе везе са Цариградом. Тадашњи Папа Григорије II са стрепњом прима вести и што је и за очекивање за ондашњег папу (знамо да Црква још није би-

ла подељена), он се сврстава у противнике иконокласта, односно остаје доследан Православљу.

Лав II умире 741. год. а да за своје време ништа значајно није урадио, сем што је покренуо нешто што ће да тиња и разједа царство неколико десетина година, а то је отворено иконоборство (иконоклазам). Иконоборачку политику наставља Константин V зваши Копроним (Упрљани). Његова политика, кад је у питању иконоборство, ништа није заостајала за политиком његова оца, чак шта више, вероватно ради свога порочног живота, он је био ватренији присталица прогона иконопоштоватеља (иконофила). За његово време одржан је и један сабор 754. год. тзв. први иконоборачки сабор... Међутим, 775. год. умире Константин Копроним. Изгледало је да је иконоклазам на врхунцу. Исто тако, мислило се да осим упорних, и спремних на жртву монаха, нема више поштовалаца икона. У таквој заблуди био је и Лав IV Казар, наследник Константина, који је назив Казар добио по својој мајци, која је била Казарска принцеза (Константин Копроним женио се неколико пута). Међутим, након пет година своје владавине Лав IV под јастуком своје жене налази икону. Био је то отворени знак да помирења између иконокласта и иконофила нема. Проблем је постојао, проблем је био евидентан. Цар је почео енергичним законским мерама да спроводи иконокластичку политику (протерује и мучи иконопоштоваоце), најприје на двору, настојећи да то и даље спроведе али рана смрт га спречава у томе (узрок смрти сумњив). На престо долази његов малолетни син Константин VI. Мада, владарске нити држала је његова мајка Ирина, која је рођена у иконофилској Атини, била је ватрени присталица икона, и што је било за чудо, она је за саветника имала Ставронија, човека који је био ватрени присталица иконокластичке политике. Са Ирином за присталице ико-

на наступило је мирније време. Међутим, само присуство Ставронијево код Ирине, ометало је неке њене планове у вези икона. Али проблем иконопоштовања више није смео тињати нити бити споран, јер његова ескалација могла је бити опасна. То је било јасно Ирени и она одлучује да сазове сабор.

У Nikeји је 787. године одржан 7. Васељенски сабор или други Nikeјски. Сабору је председавао Патријарх Терасије а присуствовало је више од 350 епископа. Последња седница одржана је у Цариграду. Сабор је требао решити, између осталог, и проблем иконопоштовања. Интересантно је да право гласа имали су и поједини монаси, и то монаси који су остали и даље при Православном поштовању икона, иако су морали претрпети велике прогоне. Монашко право гласа било је само номинално, јер епископи су доносили крајњи суд. Тако је на Седмом васељенском сабору донесена одлука која је дозвољава славање и поштовање икона. Питање о поштовању икона разрађено је на основу Светог писма и Светог предања, а Православно учење је то дефинисало овако: „Не само да је дозвољено, него је и корисно и Богу угодно стављати религиозне слике и указивати им част; али то поштовање је само указивање части, а не служење њима, јер служити ваља само Богу; то поштовање је уз то само релативно, јер се указује слици само због лица, које је на њој представљено. Тако је Седми васељенски сабор завршен, а поштовање икона поново уведено. Међутим, закључци самог Сабора нису били благонаклоно примљени код иконоборачких елемената који су били у престоници и још увек задржавали нека кључна места у држави. Управо ради оваквог стања морало се опрезно приступити спровођењу одлука сабора. Не заборавимо да је Ирина још увек имала сувласника, свог малолетног сина, који је био у рукама иконокласта. Сама борба око престола

* 726. год. догодила се једна вулканска ерупција на морском дну северозападно од Крита и тад се појавило једно острво. Цар је ово протумачио као неки лош знак и то ради иконопоклонства против којег је био. Зато је он одлучио да забрани иконе у Византији.

** Овај сабор био је замишљен као „васељенски“ али ни Рим ни Александрија ни Антиохија и Јерусалим нису га признали као таквога. Сабору је председавао Теодосије Ефески а главни стожери сабора били су: Василије Трикаков, митрополит Перге Писидијске и Сисиније Пистила, митрополит Перге Памфилијске. Сабор је почео у једном дворцу недалеко од Цариграда, 10. фебруара да би завршио 8. августа у Цариграду.

ометала је нормално спровођење одлука. Такође на Западу код Франака, Сабор није добро примљен.

Неблагонаклоност Франачке државе према одлукама Сабора била је у кривци папе Адријана I, који је Карлу Великом проследио рђав превод. Још да буде горе и сам Карло Велики није имао јасну представу о иконама. Њему је икона била као средство за поуку и као украс, а не као предмет поштовања; тако да је он 790. год. под својим именом дао саставити супротан спис, познат под именом Четири карлове књиге, у којима се опширно разлиже да иконе не треба уклањати али ни поштовати, јер поштовање доликује једино крсту, светим сасудима и Богу. После тога франачки епископи сазвали су 794. год. саборна у Франфурту, на којем су подржали Карла Великог. Папа Адријан I одвраћао је Франке од овога мишљења, али закључци франкфуртског сабора провлачиће се и у првој половини деветог века, а сабор у Паризу 825. год. изјаснио се такође против поштовања икона. Један од познатијих иконокласта на франачком простору био је Епископ Кловдије (820 - 839). Мала бура око 7. Васељенског сабора тек ће од средине 9. столећа да се стиша, и да полако на Западу долази до попустљивости према одлукама 7. Васељенског сабора, да би нешто касније дошло до отвореног прихватања икона, као и свих саборских одлука.

На Истоку, у престоници, после Седмог васељенског сабора, избија нова борба око икона. Овоме је допринела и Ирина са својим амбициозним претензијама на престо. У једном моменту она се осамостаљује у владању. Међутим, трупе из Мале Азије нису положили тражену заклетву, тако да је Ирина морала напустити трон и престоницу. Наравно да њене присталице нису били мирне и да су радили на томе да Ирину врате на престо. Под јаким притиском морао је Константин VI пристати на повратак царице, своје мајке. Тако, имамо да од 799. год. вреди исти образац, владају заједно Ирина и Константин. За присталице младог цара, као и за иконокласте, ово је био шок. Његове владарске позиције, као и ауторитет у престоници полако је почео да клизи. Да младоме цару не иде баш најбоље, видело се и у појави треће политичке струје каја је претендовала на престо. Био је то царев стриц Нићифор са својим присталицама. Сам Нићифор је био иконокласта, и са њим су иконокласти рачунали као са другом алтернативом, у

односу на Ирину и њене присталице. Међутим, тад на сцену ступа млади цар и енергичним мерама уклања стрица и његове присталице; Нићифора је ослепио а осталима отсеца језике и шаље их у прогонство. Не дуго по овим догађајима млади цар квари односе са православнима, који и нису били на неком завидном нивоу. У јануару 795. год. цар је отерао своју жену лепу Марију, са којом је био ожењен пре 7 година, и на иницијативу своје мајке Ирине, поново се оженио дворском дамом, Теодотом. Овакав чин код право-

Боже дај ми снаге да издржим оно што не могу променити и храбрости да променим оно што могу и мудрости да раздвојим то двоје.

славних изазвао је велико огорчење. Против цара дигла се јака монашка странка зилота. Константин VI остаје без икаквог ослоња и у правосалним и у иконоборачким круговима. Био је то његов потпуни крах и као владара и као човека. Осећајући да је то погодан тренутак, Ирина ступа на престо и свог сина шаље у прогонство (овакав поступак православни нису баш узели за зло Ирине због њеног опредељења за православље, а била је и велика поштовалац монаштва, као и велика добротворка по-

јединих манастира. Чак шта више и Свети Теодор Студит упутио јој је једно захвално писмо за њена добра дела). Ирина је била прва жена која је управљала Византијом. Свесна тога Ирина се није никад називала царицом већ увек царем.

Ирина није била срећна владарка. На двору су, као по обичају, владале интриге, као и ривалство између њена два саветодавца Ставронија и Астије, који су без сумње, желели што већи политички примат код Ирине. Унутрашњи немири као и амбициозне претензије појединца те спољно политички тренд довели су, у задње две деценије, Византију у незавидан положај. Сваким даном све више су ескалирали поједини проблеми тако да су Ирину 802. године државним ударом лишили престола.

На Византијски престо 802. год. пучисти постављају Нићифора, министра финансија, који ће ући у историју као Нићифор I. Нови цар био је јако енергичан, нарочито кад се радило око финансија. Он врши неке измене у законодавству и уводи новине, као што је скупљање и опорезивање оних који су нашпи неко благо или су се брзо обогатили. Поучен досадашњим искуством он је ипак водио неку помирљиву политику између иконофила и иконокласта. „Најзад Нићифор I. преузимао је и колонизационе мере које су служиле одбрани нарочито угрожених покрајина. Тако је он наредио да се становници малоазијских тема, пошто продају своје поседе, преселе у Склавонију, где су свакако добијали нова земљишта и имали да врше војну дужност као стратиоти“.

Нићифор I, јула 811. год., у једној битци са Бугарима, гине. У истој битци био је тешко рањен и његов син наследник Ставроније. Ставроније успева да са неколико својих пратиоца и пријатеља побегне у Једране, где је био проглашен за цара. Само проглашење било је формално, јер није било наде да ће новонастали цар преживети задобијене ране. Очекивало се да ће избор пасти на његовог зета Михаила Рангобеа, али овом се успротивила царева жена Теофана, која је желела да исто као и њена рођака Ирина, преузме Византијски престо. Док се ишчекивало да ли ће цар оздравити, или ће на престо доћи неки рођак, поновио се исти случај, - извршен је државни удар и војска прогласила Михаила Рангобеа за новог цара. Истог дана патријарх Нићифор крунисао је новог цара као Михаила I.

Михаило I Рангабе (811. - 813.), био је слаб владар, али био је велики поштовалац икона. За време његове владавине Православље је уочи избијања нове иконоборачке кризе, доживело своје најбоље дане. Монаси манастира Студита били су позвани из прогонства. (Велика прогонства монаштва била су за време Константина Копронима, нарочито после првог иконоборачког сабора). Међутим, због учесталих ратова а и због разних фракција у Армији, Михаило I 813. год. у битци са Крумом, доживљава царски крах. Малоазијске трупе под вођством Лава Јерменина беже из борбе. Био је то тежак пораз за Михаила, а сам пораз био је припрема за преокрет и нову иконоклазма.

Лав Јерменин 813. год. врши државни удар и збацује са престола Михаила I Рангабеа.

Лав V Јерменин (813. - 820.), био је човек војничког духа и поборник иконоклазма. Водио је порекло са Истока. Његов владарски програм био је јачање војничке снаге и иконоклазма. У првом плану били су му једино војни проблеми и питања. Кад је средно унутрашње немире у царевини и неке пограничне, тада је приступио остваривању својих иконоборачких планова. За своје планове унајмио је и Јована Граматичара, који је веома брзо постао и вођа новог иконоклазма. Јован је имао задатак да сакупи богословску грађу за нови иконоборачки сабор. Да би осујетили царева планове у вези икона, долази до сабијања православних редова. Долази чак до помирења патријарха Нићифора и вође студитских монаха, Теодора прозваног Студит по манастиру.

Теодор Студит, велики духовник 8. и 9. столећа, био је ватрени присталица поштовања икона. Сав живот посветио је борби за иконе и победи Православља. Његов несаломљиви дух и веру, није могао сломити ни цар, ни његова иконокластичка политика, нити прогонима нити мучењем. Познат је његов говор са царем Лавом V где он каже: „Откуда теби царе, дође та зла помисао да бесчастиш икону Христову, да такво јеретичко умовање уносиш у Свету Цркву, и да раздиреш њену срећу, изаткану од вишње благодати епископског и апостолског учења“. Међутим, цар не слушајући Теодора, рече: „Не желим ја да невидљивој непостижно Божанство изобраавам бојма“. После оваквих речи свети оци нису имали више што да причају са јеретиком. Након мало, буде збачен и патријарх Нићифор (815.)

са престола и протеран из Цариграда у прогонство (заточеништво)... После ових немилых догађаја наступило је веома тешко време за Православље. И како тврди један хроничар из тога времена: било је то страшно гледати што безбожни иконоборци чине; једне свете иконе бацају на земљу, друге спаљују, треће изметом премазују, и многе друге и горе страхоте чинили су... Поново се протерују монаси. Теодор Студит заједно са својим монасима и присталицама икона послан је у прогонство. Патријарх збачен, а за новог патријарха, негде почетком марта 815. год., постављен је царев дворанин Теодот Мелисон, члан једне од најугледнијих породица у Цариграду.

Ускоро, негде око Васкрса 815. год. одржан је, под председништвом новог патријарха у Светој Софији један сабор, који је одбацио одлуке Седмог васељенског сабора у Nikeји. Овај сабор назван други иконоборачки потврдио је саборске одлуке са првог иконоборачког сабора из 754. год. Сабор прихватио цар Лав V. И захваљујући својој јакој војној моћи, цар је могао спроводити лако своју политику. Но, ипак цар је за сво време своје владавине стрепио за свој престо. Његов страх био је оправдан, јер већ 820. год. извршен је поново државни удар... Овим државним ударом на престо долази Михаило II. У верском спору између иконокласта и иконофила настаје мало затишје. Гоњење присталица икона престаје. Патријарх Нићифор и Теодор Студит вратили су се. Иако је нови цар увео много новина на политичком плану, оно главно поштовање икона он није оставио. Михаило II био је резервисан и према једнима и према другима, и иконофилима и иконокластима. Ипак царево порекло било је из Фригије, некадашњег јаког иконоборачког центра. Царева наклоност иконокластима могла се назрети по томе што је он за учитеља свога сина поставио Јована Граматичара, ватреног иконокласта. Наравно симпатије према иконокластима виделе су се и у томе што он после смрти патријарха Теодота није поставио патријарха Нићифора већ је довео новог патријарха, - Антонија Силијског, једног од главних учесника у изради саборских одлука 815. год., Ипак није било прогонстава. Једини присталица икона кога је Михаило казнио био је Методије са Сицилије који му је пренео папине опомене о потреби успостављања култа икона. Методије је зостављан и бачен у затвор.

Наследник Михаила II био је његов син Теофил. Док је Михаило имао једну разумнију помирљивију политику, за разлику од њега, Теофил је био изразити и јавни противник икона. Теофило је налагао тешке казне чак и за сликање икона а камо ли за поштовање. За време његове владавине патријаршијски престо био је у рукама непријатеља икона и људи који нису имали уопште никакве богословске спреме.

Теофил је био занимљивији као личност него као државник. У току целе своје владавине био је велики присталица арабљанске културе и уметности, док је за све то време водио дуге крваве ратове са Арапима.

Политика иконоклазма за време Теофила доживљава свој велики успон. Године 837. за патријарха долази ватрени иконокласта Јован Граматичар. Поново почињу жестока гоњења иконопоштовалаца. Пре свега гоњења су била усмерена против монаштва. Велику подршку цару давао је патријарх и обрнуто. Ипак крах те политике назирао се. Теофилова политика једино је још имала одјека у престоници. Долази 842. година кад умире цар Теофило и заједно са њим и иконоклазам.

После смрти Теофила (829. - 842.), на престо, уместо његовог малолетног сина, долази његова жена Теодора (842. - 856.). За иконофиле дошло је олакшање. Престају гоњења и цара Теодора укида акт о забрани икона и дозвољава слободу поштовања икона. Нова царица уместо досадашњег патријарха Јована Граматичара доводи и поставља Методија званог Исповедник због свога страдања од иконокласта. Епископи који су били иконокласти морали су напустити своја места.

Нови Патријарх Методије сазива сабор 843. год. на којем је осуђен иконоклазам и свечано прокламоване одлуке Седмог васељенског сабора. Затим су тријумфално унели иконе у цркве. Славећи ову победу над иконоклазмом, Православни на челу са Патријархом Методијем успоставили су обичај да се свака прва недеља Великог поста слави као Недеља Православља. Са овим је догучен и други иконоборачки период и најзад стављена тачка на спор који је трајао више од сто година.

*Бранислав Кончаревић,
Србиње*

ЖИВОТ НЕБА НА ЗЕМЉИ

Адам је био створен за блаженство и живео је у рају у заједници са Богом. И Адам и Ева живели су у рају животом Неба на земљи, јер су били испуњени духовном чистотом. Прародитељи наши испуњавали су намену коју им је назначио Бог - да испуњавају вољу Његову на земљи. Они су добили од Бога све лепоте овога света и царевали су над целом земљом, и то би трајало вечно да су се држали заповести Божије да не смеју окусити од плода са Дрвета познања добра и зла. Човек је могао, кроз своју послушност, да се непрестано духовно усавршава, напредујући од могућности негрешења до немогућности да греша. Адам и Ева били су духовно веома слични ангелима.

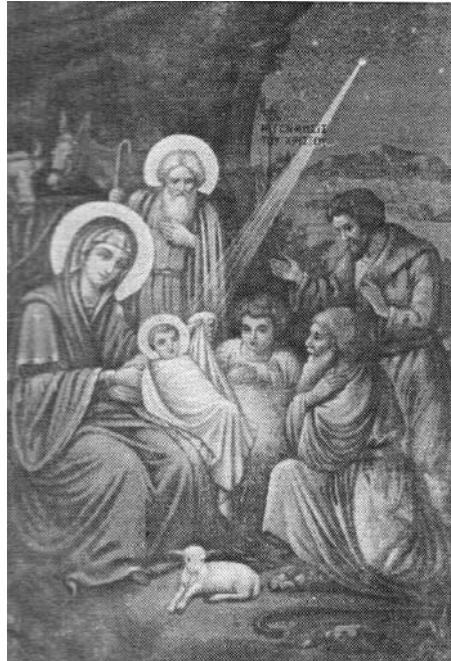
Падом у грех човек је изгубио своје највеће добро: општење са Богом. Лукави Сатана навео га је на горду помисао да постане једнак са Богом уколико буде јео са Дрвета познања добра и зла. Тиме је хармонија ишчезла; ум, осећања и воља су изгубили сложено јединство. Грехом је наступило удаљење од Бога, што је једнако смрти духовној, а затим и смрти телесној. Тако се човек нашао у стању робовања тамним силама. Удаљивши се од духовног живота, он је често падао до бесловесности животиња.

Повратак нормалном животу, где су сведуховне моћи (ум, воља и осећање) поново усклађене, постиже се ослобођењем од греха. У борби са грехом добили смо благодат Светога Духа да подржи нашу слабу вољу. Та сила Божија, та благодат, је управо живот са Неба од Бога. А ту благодат нам је дао Богочовек Исус Христос, који је победио Сатану и најјаче оружје - смрт.

Грех је запрљао Икону Божију у нама. Ми нити знамо сами себе, нити у другима видимо Божији лик. Христос је управо дошао да обнови оштећену икону Божију у човеку. То се практично дешава оном вернику у којем душа господари над телом, а затим дух над душом. То је повратак човека у првобитну хармонију. То се зове духовни живот.

На земљи је Христос открио блиставу божанску славу Своју приликом свог Преображења на гори Тавору. Три апостола који су то видели окусили су Лепоту Царства небеског. Зато је св. Петар тада рекао: „Добро нам је овде бити“. У тој нестварној Божанској светлости Преобра-

жења био је присутан Свети Дух, а ондели све духовне дарове од Свете Тројице. Он помаже хришћанима у свакодневној борби са греховношћу. Тај подвиг није лак, али Бог помаже храбрима и упорнима. Тај процес назива се спасење душе или свлачење старог човека и облачење у новог.

Дај нам, Госпoде, да се радујемо због Тебе. Нека би се и Ти радовао због нас у последњи Дан.

Свако добро дело је Божије дело, јер је само Бог Извор добра, а човек који чини добра дела под утицајем је дејства Божијег. Он је сарадник Божији.

СТИЦАЊЕМ ДУХА СВЕТОГА ОТВАРАЈУ НАМ СЕ ВРАТА ВЕЧНОСТИ И НЕБЕСКИ ЖИВОТ БУДУЋЕГА ВЕКА ДОСТУПАН НАМ ЈЕ ЈОШ ОВДЕ НА ЗЕМЉИ. Коначни циљ јесте обожење свих верника, повратак човека свом божанском Праобразу.

Сергеј Королев

О КРСТОНОШЕЊУ

Свети оци су тумачили шта значи носити крст. То значи да ум Хришћанина буде непрестано будан, да буде на стражи против порока и да брани своје врлине у души. Бити распет значи бити у сталном уздржању од нечистих страсти. Такав јунак, уздржаник, уме да устрељи на време сваку страст. Само такав подвижник са будним умом васкрсава сваки дан у стању непобедивости.

Ако хоћеш да будеш верни следбеник Господа Исуса Христа, онда испуњавај заповести Његове. Ако хоћеш да са Њим распнеш у себи свог старог човека, онда отерај све оне који желе да те скину са крста (Матеј 27; 42), и наоружај срце своје снагом да мирно подносиш понижење и увреде. Ћути као заливен, не осуђуј никога у срцу свом. То значи носити крст.

Прејодобни авва Исаија: Крст наш састоји се у позитивном страху од Господа. Као што распети не може да се креће по својој вољи, тако и ми треба да управљамо своју вољу, не као оном што је нама пријатно и што годи нашим похотама него ка испуњењу закона жртвености Христа, са Којим смо ми сарасети. И као што приковани на крсту не мисли о стицању имања, не мисли о прошлости него само мисли куда ће му душа отићи кроз неколико минута, тако и ми приковани страхом Господњим, треба да смо мртви за телесне пороке - и да гледамо онамо куда сваки час наша душа може да оде.

Свети Григорије Нисијски: Сваки човек има свој крст, неку своју невољу, некаку грешну жељу и неко ђаволско искушење, неке увреде и клеветање, па губитак вољенога детета, пријатеља и имања било какво страдање. Све је то наш крст, али ако то трпељиво подносимо ради љубави према Богу, тај наш крст невиног страдања чини нас сличним страдању Христовом. А та наша невина страдања, Господ убраја у Своја лична страдања. Зато, је Он рекао: Јоно што сте учинили једном од Моје мале браће, учинили сте Мени" (Матеј, 25; 40). Јер господ страда у нама, као у члановима Свога сопственог тела. Ми који носимо свој мали крст, личимо на оне који купе мрвице које су пале са трпезе, узимамо као неке остатке од страдања Христових, по речима апостола Павла: ЈУ своме телу допуњавам што недостаје Христовим патњама" (Колошанима 1; 24).

Христос је отворио рај Крстом, као кључем, и покајани разбојник је ушао у рај преко страдања на свом крсту и преко саосећања за Христове незаслужне патње. Значи, у рај се иде само преко крста и покајања на крсту.

Прејодобни авва Пафнутије: Носити крст значи бити спреман на све опасности, и на смрт свакога дана. То значи да се понашам и радимо тако као да се надамо да ће живот наш угасити се пре доласка вечери.

Дјечија страна

ОЦИ

У задњу недјељу пред Божић долазе нам Оци, дан посвећен свим нашим очевима. Та недјеља је уједно и последња припрема за Божић - највећи и најрадоснији од свих хришћанских празника. Ујутру рано на Оце дјеца опколе оца вежу га и уз смијех траже дарове. У почетку се отац као нећка, а потом им свима дјели поклоне. Често се деси да и мајка свеже оца онако у шали па и она добије какав дар. И данашњи празник Отаца је весело, радостан и пун среће. Овог дана радују се сви и очеви и мајке и дјеца. Сви су тог дана сретни и весели, цијела породица се труди и жели да оцу тог дана буде што љепше, угодније и боље. У свакој дјечијој души скрива се једна чиста, искрена љубав за свог великог родитеља - оца. У љубави дјечијој живи једно дивљење и један мали страх. Они у своме оцу виде једног јунака, једног великог човјека што их чува и храни. Дјеца у њему виде један велики, чврсти стуб, једну огромну снагу и храброст што штити и чува сигурност и топлину њихвог дома. Они се моле Богу да чува и штити њиховог оца као што он чува и штити њих. Они се свим својим бићем уносе у молитву, предајући у тим тренутцима душу своме Богу, Господу Оцу Божијем, Оцу свих људи у коме траже и проналазе сличност са оцем својим. Бог је Отац свих нас, Отац цијелог свијета, Отац свега што постоји. У њему сви ми налазимо спас и утјеху, он нам даје сигурност и мир. У томе је та сличност, та нераскидива, невидљива веза између Оца небеског и између нашег земаљског Оца. Сваки од њих брине о своме породу, чува га и штити, према сваком свом дијетету Отац гаји велику љубав, за свако од њих он гине и жртвује се. Он је спреман дати све за сигурност и срећу свог дијетета. Отац свој живот посвећује породици, јер не зову оца без разлога главом сваке куће. Он је основа и ослонац породице, својом чврстином и истрајношћу држи је на окупу, у срећи, то-

плини и миру. Отац је чувар породичне благодости и мира, али не само породице јер вијековима су српски очеви ратовали, здушно се борећи за мир и слободу своје земље, свог народа и своје дјеце. Наши очеви већ стотинама година иду из борбе у борбу, кроз снијег, лед и вјетар, они дају свој живот за своју дјецу, за своју земљу, за све мајке и очеве, јер наши очеви не же-

ле да њихова дјеца пате, да свој живот проведу ујармљена у јарам туђинца, они неће да допусте да њихова дјеца забораве све лијепе сретне празнике и обичаје. Зато се боре и наши очеви сад. Многи су и данас наћи Оци у рову, у хладној мрачној,

земљаној рупи. Они јесу тамо у влажној шуми, али њихова душа је у њиховим топлом дому. Отац жуди да своју радост подјели са својим дјететом, он жели да оно на Оце осјети сву очинску љубав коју му ондаје. Само сад је отац далеко од њих, он није с њима, у њиховој кући, он се не радује са њима, не дјели заједничку срећу, али он их чува и брани, он гине за њих. Заиста је много очева дало животе бранећи и чувајући своју земљу и своје људе. Много је очева који нису дочекали данашње Оце, очева чија су дјеца данас сама, она никад неће дочекати свог тату да им дође и донесе срећу. Њихов је тата далеко, горе, код свога Бога. Они не могу да подјеле срећу са својим дјететом. Зато сад упућујем питање свим очевима: „Да ли испунисте своју дужност?“ „Да ли сте и ви очеви - свештеници подјелили своју радост не само са дјецом својом, већ и са свим оним малим бићима, што су јутрос с вама у храму на служби Божијој?“ Шаљем питање и свим очевима из власти: „Побринулисте се за дјецу своју, а да ли се побринусте и за сву дјецу Божију што гину и чувају границе ваше и наше земље?“ Једно питање и за очеве у командама: „Бринете ли ви и чините ли заиста све да олакшате живот све оне дјеце горе у рову, у хладном прљавом снијегу?“ Постављам и једно питање, али са горчином свим очевима што данас лешкаре код куће, док њихова дјеца, њихови јединци стоје у води и хладноћи? За што их не замјенисте, за што данас не подјелисте своју радост с њима?“ Питам и све очеве што заборавише да су данас Оци: „Знате ли ви само колико радости украсте дјецу својој?“ Ево сад овим дугим низом питања завршавам своју причу о Оцима. Желим још само да свим српским очевима ма гдје били и шта радили чести-там Оце и пожелим им пуно среће у овим хладним зимским данима. Шаљем им још једну поруку, поруку све српске дјеце: „Ми живимо с вама у нади да ће нам сљедећи Оци доћи у миру и још већој радости“.

Неда Божић

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ТЕШКО ЈЕ БИТИ САМ

Тешко је бити сам
без икога свога,
а још је теже бити,
без Вишњег Бога

Тешко је бити сам,
а ако не поштујеш Бога
аада нема живота
ни Царства Небескога.

Тешко је бити сам,
али са вером у Бога,
аи се не бој ничега
за живота свога.

*Маја - Кирјаки Голијанин
Српско Сарајево*

ПРИЧА О БОГУ

Мајка је једна, земља је једна и Бог је један и једини. Многе добре и лоше ствари које се дешавају човјеку, увјек кажемо: „тако је Бог хтио“. Велике поплаве, земљотресе, ратове и све што нам се деси кажемо Бог нас казнио. Боже гдје си, што се не јавиш, помози, то су нам главне рјечи кад нам треба, и кад смо у невољи. Је ли то ми Бога зовемо само кад нам треба и кад нам лоше крене, а заборавимо га кад нам је добро. Јесте то морамо признати себи, заборављамо да не смијемо тако да грешимо према Ономе који је увјек поред нас ако вјерујеш, и ако ниси невјерник.

Између нас и Бога је небо. Оно нас раставља, то је препрека која нам не да да га видимо и дотакнемо, то је велики простор гдје нама живима нема приступа. Па се онда питамо ко је, је ли Га ико икада видео и у шта ми то вјерујемо, је ли стварно људско биће или је мит. Не није мит, он је Бог и да Га није неко видео не би се знало за Њега, не би Му се молили, не би Га тражили и призивали. Многи су Га заборављали, многи Га псују, невјерују Му, а зашто? Зашто то раде (па не може све наше жеље и захтјеве он сам да испуни)? Ми то морамо да расчистимо једном за увјек. Све што радимо добро, Бог нам добрим враћа, а зло ником није донело добро. А Бог не да да се светимо, он и за то има оправдање. Увјек нам даје шансу да се очистимо, да оперемодушу, ако вјерујемо у њега. Бог је један и једини и нема их више, а то што су га људи - невјерници они што му невјерују, подјелили на више богова томе се не треба молити. Важно је да имаш вјеру - вјеру у Бога једнога. Он је добротинитељ наш и исцјелитељ, звезда водиља на путу који води у благодане и мир Божији!

Жана Лаловић V₃

О МАЈКО БОЖИЈА

О Мајко Божија,
уз тебе ми срећа сија.
У тебе кад верујем,
свему се радујем.

Испружи руку своју,
отерај тугу моју.
Обриши сузе моје,
усликај сјај доброте своје.

Испружи руку своју,
покажи пут ка Рају,
за мог вољеног тају.

О Мајко Божија,
услуши молитву моју,
јер, у тебе кад верујем,
свему се радујем.

Бранка Крсћинић, VII₅

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

ХРИСТУ ЗА РОЂЕНДАН

Хладно је, стиже зима,
у срцу моме топлине има.
Сунце кроз облак шаље свој дар,
најављујући свечани дан.

Радосно корачам кроз бели снег,
у сусрет ми иду беле кочије.
У њима је најлепши дар,
Малом Христу за рођендан.

У срцу моме свечани ехо,
радосно кличе сутрашњем дану,
најлепшем од свих,
Христовом рођендану.

Радосно кличем с поруком свима,
у години много дана има,
али је најлепши седми дан,
јер тад се слави Христов рођендан.

*Табаковић Тања
ОШ Соколац*

МОЈА БОЖИЋНА ЖЕЉА

Божић је празник који сваке године доноси радост многим људима света, а нарочито деци јер она тад великом Божић Бати одају своје жеље и моле га да им те жеље испуни. Тако и ја шаљем једну велику жељу која у мени све више расте и разара моје срце. У њему ствара и оставља исувише тешке болове којима вероватно никад неће бити краја. Ипак ја се и даље надам.

Седела сам у својој соби која ми је изгледала пуна туге, чинила ми се тако мрачна да сам помишљала да ћу се изгубити у том мраку. Иако је био Божић дан среће, радости у мени тога није било. Осећала сам се тако усамљено да је и она моја мала соба у том чудном тренутку изгледала тако велика. У мени се нешто грчило, стезало и ломило. Чекала сам прави тренутак да поклоним своју жељу великом Божић Бати. Речи су све више навирале из мене. Биле су то добро научене речи. Речи које ће ми можда донети нешто најлепше што сам имала и изгубила, маму. Одједном се појави нешто веома лепо. Нека светлост обасја моју собу. Осетих да је тренутак да као и сва деца друга изговорим своју жељу. Скупих снагу и испустих речи: „Желим да прона-

ђем маму“. Сузе ми заслепише очи да нисам ни приметила кад та чудна светлост исчезну. Опет тама. Опет иста атмосфера око мене али не и у мом срцу. Као да се обруч око мога срца ширио, осећала сам наду у њему. Осећала сам да опет могу слободно да дишем, неко олакшање као да ми је давало наду да ћу видети маму и да ћу добити највећи и најлепши Божићни поклон. Затворих очи и препустих се надању. Чинило ми се као да чујем њено некадашње дозивање, као да је осетим, као да ћу сваког тренутка да је видим, да притрчим и да је загрлим као некад. Осећала сам да је моју жељу Божић Бата услишио, и донео ми најлепши Божићни поклон. Обасјавала ју је она лепа светлост. Смешила ми се и дозивала ме својим тихим гласом, Бобана, Бобана. Била сам сва срећна. Срце ми је јако лупало, чинило се да ће пући од среће и радости. Очи су ми биле пуне суза радосница. Стајала сам недалеко од ње са одушевљењем не знајући шта пре да урадим. Нисам могла да верујем да је то моја мама, да се вратила са далеког пута. Потрчала сам да је загрлим и кад сам била готово у њеном загрљају трзну ме нечија рука и глас. Отвори очи и све нестале. Испред мене је стајала моја сестра. Протрљах очи и осврнух се око себе и схватих да је то била само машта. Обузе ме велико разочарење. Опет све исто, опет бол, самоћа, чежња. Ипак била сам и мало срећна, јер је велики Божић Бата учинио да на тренутак видим своју маму у машти и да осетим само срећу у срцу.

Да није Божића многи људи и деца били несрећни и њихове жеље никад не би биле испуњене. Због тога увек треба живети у нади и не дозволити да срце осети тугу, потпуну тугу. Јер ако се ми боримо за нас ће се борити и Бог и неће дозволити да наше Божићне жеље не буду испуњене без обзира како, и на који начин.

Бобана Добриловић VIIIз

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

МАЈЧИН САВЕТ

Док болесна лежи мајка,
у погледу јој има наде:
„Иди сине, красти место
просит можеш, шта ко даде.“

Нестао је благи осмех
на том лицу драге мајке,
њен је савет упамтио
поштено дете да одрасте.

„Једино нек те штити вера,
без ње никуд нећеш моћи
драго чедо, мили сине,
сваког дана ти се моли.

Оцу Богу, милој Мајци,
да се брину место мене
Светитељу Светом Сави,
да те учи, мило дете.

За Исусом Христом крени
и у души крст носи,
чедо мило, чедо драго
мајка се са душом бори.

Ал још има добрих људи
за невољу што туђу знају,
од срца ће уделити
за болну мајку - непознату“.

Кад пред добре људе стаде
спусти поглед па прозбори
шта му мајка говорила,
пружи руку... и запроси.

на Савиндан 1993. год.
Љубинка Тошић

НЕ МОЛИМ СЕ ЗА СЕБЕ, ВЕЋ САМО ЗА ЊУ...

Блажена Божићна ноћ.

Све је већ одавно утонило у дубоку та-
му. Али моја душа тамо у мрачном кутку
собе била је и даље будна. Нисам више ви-
део таму, већ ноћ испуњену Божанском
светлошћу која се као златан прах проси-
пала по зеленим пољима.

Био сам у пећини где је Христос лежао
у слами међу пастирима и анђелима. Осе-
тио сам моћ песме у речима: „Слава Богу
на висини, а на земљи мир, међу људима
добра воља“, које су у мени стварале бла-
жени осећај и мир рајског живота.

Одједном ми поглед паде на уснуло,
безазлено лице моје сестрице. Како је у
том тренутку изгледало невино и неисква-
рено, како само дечија срца могу бити.

У том тренутку, у овој светој ноћи из
мога срца се отргнуше истинске речи мо-
литве:

„Боже помози овом малом безазле-
ном детету, што тако спокојно лежи на
белој постељи. Помози јој Господе да бу-
де срећна и да се на њеном срцу не упрта
ожиљак бола који ће је целог живота пра-
тити као сурова истина! Не дозволи да
осети страхоте рата као што је био овај
минути, чији трагови још остају на мојој
земљи. Не молим се за себе, већ само за
њу, то мало створење косе боје зрелог
жита, које није заслужило да пати!“

Осећао сам како ехо ових речи одзва-
ња у тихој ноћи. Можда, можда су оне већ
стигле до милостивог Господа и Он сада
својом великом, невидљивом руком ми-
лује лице моје сестре.

„Нек буде срећна“ још једном пона-
вљам!

Инека у њеном срцу влада ретки, бла-
гословени мир Божићне ноћи.

Бјелаковић Владимир
VIII₃
ОШ Соколац

МОШТИ СВЕТОГ САВЕ

Вером и ватром расцветане,
израсле на Врачару
из печела,
из пламена неугаслог,
у жики запретане,
мошти твоје бдију.

Духом васкрслим
из лавиринта мрака
кандило јасно узносе
да путоказе изгубљеним
од зла земаљског, измореним
на крају дана, осветле.

Пролеће наде навешћују
у зими покора наших
уз благослов благодатни
храбрим и уплашеним,
заведеним и силним.

Веру праотаца
вером својом снаже
кроз страдања људска
праштањем божанским
на размеђи света.

Нада Злајић - Кавџић

јер је таквих Царство Божије.

О ЉУБАВИ ПРЕМА ГОСПОДУ ИСУСУ ХРИСТУ

Три највеће хришћанске врлине, основ и темељ су спасења: вјера, нада, љубав, ... „али је љубав највећа међу њима“ (1. Кор.13,13). Зато апостол Павле каже да му је све узалудно без љубави (и врлине, и подвизи, и знања,и све остало),јер без љубави је „као звоно које звони или прапорац који звечи“ (1. Кор.13,1). Љубав је вјчна и она „ни-кад не престаје“ (1. Кор.13,8.). Она је „свега савршенства“ (Кол.3,14), и „парица свих врлина“, по речима светих Отаца. „Бог је љубав“ (1. Јн. 4,16; 4,8). Тако каже Христов апостол љубави, свети Јован Богослов. Да је то заиста тако ,видимо по томе што је Бог у љубави створио човјека, да би га учинио заједничарем божанске љубави.Љубав Свете Тројице према човјеку пројављује се још и у томе „што Бог Сина Својега Јединородног посла на свијет да живимо кроза Њ“ (1. Јн. 4,9; Јн. 3,16), и који „још кад бијасмо грјешници умрије за нас“ (Рм. 5,8; ср. 1. Јн. 3,16; 4,10). У овоме и јесте врхунац Христове љубави према палом човјеку, у његовом страдању и крсној смрти.

Христос нам заповједа да имамо љубав међу собом, као што је и Он имао љубав к нама (ср. Јн. 15,12). Зато: „Ако имамо љубав међу собом, Бог у нама стоји и љубав је Његова савршена у нама“ (1. Кор.4,12). Свети Јован Богослов каже: „ако ко рече: ја љубим Бога, а мрзим на брата својега, лажа је; јер који не љуби брата својега, кога види, како може љубити Бога кога не види“ (1. Јн. 4,20). Према томе, ако немамо љубави према Богу, не можемо имати љубави према брату својем и обратно. Ове се двије запознети (љубав према Богу и љубав према ближњем) узајамно прожимају и допуњавају једна другу. Што се човјек више приближава Богу, тим се све више приближава и човјеку; и обратно, што се човјек више удаљава од Бога, то се све више удаљава и од човјека, као брата свога (а сви су људи браћа по створности). С тога нам апостол љубави говори: „Који љуби Бога да љуби и брата својега“ (1. Јн.4,21). Бог, како у старом, тако нарочито у Новом завјету, ове двије запознети љубави ставља на прво мјесто у Закону (ср. 5. Мој. 6,5; 3. Мој. 19,18; Мт. 22,37-39); и „о овим дјелима запознети висе сав Закон и Пророци“ (Мт. 22,40).

Ове двије највеће јеванђелске запознети у потпуности су целокупним својим бићем, испунили Христови апостоли и ученици, а доцније и многи други , који су повјеровали у Христа Они су љубав према својем Учителу и Господу потврдили својим животима и дјелима , а нарочито мучеништвом, које су претрпјели због Њега, јер „У љубави нема страха, него савршена љубав изгони страх напоље“ 1. Јн. 4,18). Будући да су задобили ову љубав, то су и могли храбро и неустрашиво подијети све муке и патње које су их сналазиле. Чак су и на смрт радошно ишли, да би се на тај начин што прије сјединили са својим љубљеним Господом, коме су пјелим својим бићем служили овдје на земљи.

Међу многим јеванђелским личностима, које су зрачиле љубављу према Господу Исусу Христу, на првом мјесту видимо Пресвету Богородицу. Ту су још и грешница која се покајала, Лазар и његове сестре, жене из Јерусалима, Јосиф Ариматејски, никодим, апостол Петар, доцније и апостол Павле, и многи, многи други.

Мајчинска љубав превазилази сваку овоземаљску љубав, и скоро у потпуности се може упоредити са Божјом љубављу према човјеку. Као што бог љуби човјека, (а љуби га толико да је и страдао и умро за њега), исто тако и мајка љуби свој плод, за који подноси безбројне жртве и патње. Нико човјеку не може пружити толико љубави и топлине, бриге и њежности, као што може мајка. Када човјека сви напусте и забораве, са њим једино остаје његова мајка, као једини и највећи његов пријатељ међу људима. Она са њим остаје до краја, без обзира да ли се он налази у добру или грјеху. Нико не може састрадавати са човјеком у невољи, као што може његова мајка, јер она то све преживљава и трпи.

Пресвета Богородица, као и свака друга мајка, преживљавала је све оно што и њен Син Господ Исус Христос. Све радости и жалости, туге и невоље, она је дјелила с Њим, јер је он дио ње (као што је и свакој другој мајци њено рођено дјете). Она која је родила Христа, која Га је одгајала, (обасипајуши Га мајчинском љубављу, бригом и топлином), остаје са Њим кад Га сви напуштају. Приликом осуде Христове од стране Пилата, сви се ученици разилазе због страха. Једино са Њим остаје Његова Пресвета Мајка, која Га прати до Голготе. Стојећи испод крста, на коме је био распет њен Син, „њој је нож пробо срце (душу)“, као што је и прорекао свети Симеон Богопримац (ср. Лк. 2,35). Горчина и туга, које су биле у том часу обузеле, превазилазиле су горчину и тугу сваке друге мајке, јер су страдања њеног Сина била страдања за целокупни људски род.

Приликом боравка Христовог у дому неког фарисеја Симона, приступи Му жена из реда грешница, која је била од свих омрзнута у том граду, због њеног неморалног живота. У њој се пробудио и проговорно, од тада успавани, глас савјести, који је подстиче на покајање. Сазнавши гдје се налази Христос, Она Му приступила, пада на колена пред Њим и горко плаче. Сузана је прала Његове ноге, косом их својом брисала и миром помазивала, и на тај начин приносила покајање за своје грехе. Велика љубав, коју је имала према Спаситељу, покрила јој је велико мноштво грјеха. „Опраштају јој се грјеси многи, јер је велику љубав имала“ (Лк. 7,47).

Лазар Четверодневни и његове сестре Марта и Марија, сачињавали су једну породицу, која се у свему предала на служење Господу. То је била Црква у маломе, коју је Христос веома љубио (ср. Јн. 11,5). Васкрснувши тјелом (четри дана након смрти), Лазар васкрсава и духовно. Надахнут божанском љубављу, ду-

ховно препорођен и обновљен, Лазар свима говори и проповједа о бесмртности људске душе и животу након смрти тјела (о награди праведника и казни грешника). Лазарева сестра Марта, неуморно служи Господу као Анђела Божија (ср. Јн. 12,2; Лк. 10,40). Ава Јустин Ђелијски је назива Јеванђељем Христовим на земљи, док је њена сестра Марија небеско Јеванђеље Христово. И Марта и Марија исповједају чврсту вјеру у Господа Исуса Христа, као Сина Божијег и обећаног Месију (ср. Јн. 11,27; 11,32). Марија Магдалина из које је господ истјерао седам нечистих духова и којој је опростио многе грјехе постава као и грјешница која се покајала. Она скупцијеним миром помазује Христове ноге, истижући тако Господа као највећу вриједност на свијету. Прати Христа до Голготе, и стојећи испод крста Христовог, тугује за својим љубљеним Господом, коме је остала вјерна и одана до смрти.

Након распећа и смрти Христове на сцену излазе тајни ученици Његови, (док су се сви јавни, сем Јована Богослова разбежали из страха од раздржаних Јевреја). Јосиф Ариматејски, постакинут љубављу према своме Учителу, спреман је да положи душу за Његово тјело. Зато приступа Пилату и моли га за тјело Христово. Добивши тјело, он Га, заједно са Никодимом (кнезом Јеврејским) достојно сачувају. Примају на себе гњев Јеврејског народа и излажу се смртној опасности, само да би сачували тијело Христово од срамоте и скрнављења (ср. Јн. 19,38-42).

Првоврховни апостол Петар, обасјан и просветљен божанском љубављу, говори Спаситељу: „Ти си Христос, Син Бога живог.“ (Мт. 16,16; Мк. 8,29). Љубав према Христу, апостол Петар, као и сви други апостоли и ученици Христови, потврђују својим животом и дјелима. Зато га нису могле ни невоље ни искушења, ни патње, ни страдања, па чак ни смрт (распећем наопако окренут на крсту) одвојити од љубави Христове. Своју љубав потврђује рјечима кад одговара Васкрслом Спаситељу: „Госпode: Ти знаш да те љубим“ (Јн. 21,15).

Недалеко од Дамаска, Јевреј Савле, бива обасјан Божанском светлошћу. Од тада негдашњи гонитељ хришћана ,поставља Христов ревнитељ и учитељ многим народима. Он свима проповједа Јеванђеље Христово, да је Исус Син Божији (ср. Д. А. 9,20). Трипо је страдања и невоље, али је све побједио ради Онога који нас је љубио (ср. Рм. 8,37). Апостол Павле каже да га ни смрт, ни живот, ни анђели, ни поглаварства, ни силе, ни садашње, ни будуће, ни висина, ни дубина, нити друга какава твар не може раздвојити од љубави Божије (Рм. 8,38-39). Зато и узвикује, распаљен Божанском љубављу: „Све држим за трице, само да Христа задобијем.“

*Радмилко Радовић ученик
3. разреда Божословије у
Србињу*

ПРАВОСЛАВНИ ПОГЛЕД НА РАД

Човеков рад је добио свој високи смисао још у првим главама Библије. Бог, као Творац неба и земље, ту је приказан као највећи Радник који је у току шест дана створио цео свет, а створио га је „**веома добро**“. Седми дан је починуо (Књига Постања 1,1-31; 2,1-3). А пошто је човек саздан по лику Божијем и предначинен да постигне подобије Божије, потпуно је природно да је од првих корака у своме животу, узевши Бога за свој идеал, сматрао и рад за достојанство и част, јер подражава свога Творца и Бога. У Библији је о томе јасно речено: „И узевши Господ Бог човека, намести га у Врту едемском, да га обрађује и да га чува“ (Постање 2,15). Кроз обрађивање Едемског врта човек је требало да постане господар над земљом, а кроз свој рад да провери и умножи своје способности, као и да окуси плодове од свога рада.

После грехопада рад је опет био дужност човека, али силом греха, којом је била нарушена цела човекова морална природа, на рад је пала сенка тегобе и муке. После тога је земља била проклета и Адам је био осуђен да се „с муком од ње храни у све дане живота свога“, и да „са знојем лица свога зарађује хлеб свој“ (Постања 3,17.19). Ова горчина и мука не извиру из рада као таквог, него је извор те муке у греху. Проклетство греха родило је горчину и муку у раду, али то уопште не значи да је сам рад постао проклетство за човека. То се види и из Божије заповести о раду: „Шест дана ради и заврши све послове своје“ (Изразац 20,9). И после грехопада рад је остао за човека као морална дужност и као неопходни услов за савршавање и спасење.

Многобожачки народи, Римљани и стари Грци, гледали су на рад као на понижавајуће занимање које пристоји само сиромасима и нижим кла-

сама. И Платон и Аристотел презирали су физички рад. Они су сматрали да су робови предодређени за телесни рад.

Сасвим супротно од овог многобожачког гледања на рад, блиста неупоредиви подвиг Богочовека Христа, који се добровољно понизио да буде обичан дрводеља (Марко 6,3). **Син Божији** је својим примером скинуо са физичког рада и најмању сенку презира када је рекао: „**Мој Отац ради и ја радим сваки дан**“. Он је још додао: „Радник је достојан своје плате“.

Христос је изабрао своје апостоле из радничке средине; то су били људи који су радили тежак физички посао. Неки од апостола су и касније наставили да зарађују своје издржавање радом руку својих. Највећи пример у том погледу био је **св. апостол Павле**. Он је рекао: „Сами знате да потреби мојој и оних који су са мном били послужитељи ове руке“ (Дела ап. 20,34). Исти апостол је указао да је рад свеопшта обавеза када је написао: „**Ко неће да ради да и не једе**“ (2. Сол. 3,10). Он није рекао: „ко не ради“, јер има многих људи који због неспособности, болести или старости не могу да раде, него је тачно рекао „ко **неће** да ради“, а то су сви они који свесно избегавају рад.

О достојанству рада говорили су и Свети Оци. Тако је **св. Јован Златоусти** (354-407. г.) препоручивао хришћанима да не презиру оне који радом својих руку зарађују свој хлеб, него треба да такве уважавају, а ленивци да се стиде пред њима зато што живе као готовани не радећи ништа. И **св. Василије Велики** (330-379) високо је ценио физички рад и то је препоручивао нарочито монасима који треба да имају вишкове хране како би могли нахранити болесне, оденути голе и прихватити путнике намернике.

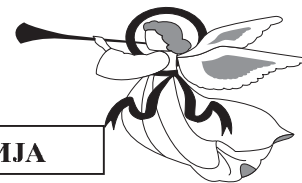
Својим свакодневним радом човек одржава крепост свога тела и подстиче све своје способности на стваралаштво. И здравље човеково зависи од његова рада, јер радом човек стиче и духовне врлине, као што су разборитост, чврстину и постојаност карактера. Рад је једини лек против лености, из које ничу многи греси, као што су дембеланство и беспосленост. По друштвеним статистикама установљено је да главни извор злочина у друштву је слој нерадника.

Радом хришћанин испуњава једну од својих главних моралних обавеза - љубав према ближњима. Кроз рад верника постаје сарадник Бога у домостроју спасења. Подвигом рада он стиче Божији благослов и похвалу у светој Божијој Цркви.

Причао је Авва Исаак: **П**кад сам био млађи, живео сам са Аввом Кронијем. И никад ми не рече да урадим неки посао и ако је од старости дрхтао. Него је сам устајао и давао бокал с водом и мени и свима другима. Сједео сам и са Аввом Теодором Фериским па ми ни он није ништа говорио да урадим. Него је и трпезу сам постављао и говорио: Брате, ако хоћеш дођи да једеш. Говорио сам му: Авво, дођох к теби ради духовне користи и како то - недаш ми ништа да радим? А старац је увјек ћутао. И одох и испричах о томе старцима. Тада старци дођоше код њега и рекоше му: Авво, дође брат твојој светињи ради користи, и зашто му не даш да нешто ради? А старац ће им на то: Зар сам ја општежитељни (монах) па да му заповједам? Што се мене тиче ништа му не говорим. А ако он хоће, оно што види да ја радим нека ради и он. Отада па надаље, увијек бих предухритио и радио, оно што је старац хтео да уради. А он ако је нешто радио, ћутећи је радио. Тако ме је научио да и ја радим ћутећи.

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ЧАЈНИЧКА ПАРОХИЈА

1. Душко (Ранка) **Грбовић**
рођен 1965.
Чајнице
погинуо 13.05.1992.
Закаље

2. Велемир (Марка) **Танасковић**
рођен 1961.
Старонићи
погинуо 19.05.1992.
Закаље

3. Никола
(Милорада) **Гиговић**
рођен 1953.
Гложин
погинуо 30.05.1992.
Гложин

4. Недељко
(Миладина) **Живковић**
рођен 1970. Чајнице
погинуо 06.06.1992.
Браха

5. Миладин (Петра) **Рацковић**
рођен 1959.
Дебела Међа
погинуо 25.06.1992.
Бучковићи

6. Марко (Стојана) **Батуран**
рођен 1975. Чајнице
погинуо 25.05.1992. Махревићи

7. Миломир (Недељка) **Божовић**
рођен 1966. Милатковићи
погинуо 16.06.1992. Подаврело

8. Ранко (Рада) **Пријевић**
рођен 1949.
Вучинићи
погинуо 25.06.1992.
Грамусовићи

9. Гојко (Драга) **Јашић**
рођен 1958.
Камен
погинуо 26.06.1992.
Борајно

10. Миломир
(Стјепана) **Кувела**
рођен 1965.
Чајнице
погинуо 06.07.1992.
Судићи

11. Марко (Богдана) **Сефер**
рођен 1949. Маренићи
погинуо 20.07.1992. Маренићи

12. Иван (Недељка) **Тошић**
рођен 1957. Подблаће, Пљевља
погинуо 22.07.1992. Закаље

13. Ђорђо (Василија) **Стојановић**
рођен 1938.
Ђаковићи
погинуо 30.07.1992.
Ђаковићи

14. Урош (Милоша) **Пукета**
рођен 01.11.1960.
Равне Њиве
погинуо 04.08.1992.
Равне Њиве

15. Ново (Васа) **Обрадовић**
рођен 1968.
Гламочевећи
погинуо 04.08.1992.
Млакве

16. Љубомир
(Василија) **Кувела**
рођен 1961.
Чајнице
погинуо 06.08.1992.
Мркојевићи

17. Момир
(Стјепана) **Кувела**
рођен 1958.
Горажде
погинуо 07.08.1992.
Мркојевићи

18. Срђа (Пера) **Шубара**
рођен 1973. Махревићи
погинуо 08.08.1992. Крива Драђа

19. Радомир (Сима) **Шубара**
рођен 1961. Заборак
погинуо 10.08.1992. Окруљлица

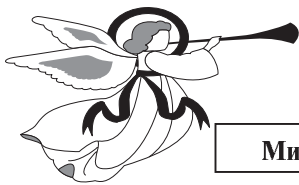
20. Стојан (Милоша) **Нешовић**
рођен 1945. Луке
погинуо 10.08.1992. Окруљлица

21. Милован (Драгоја) **Поповић**
рођен 1942. Подгора
погинуо 10.08.1992. Окруљлица

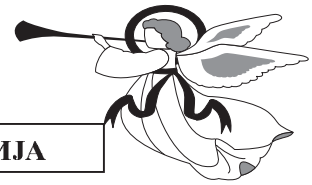
22. Србобран (Бора) **Станић**
рођен 1947. Заборак
погинуо 10.08.1992. Окруљлица

23. Велемир (Глигора) **Рацковић**
рођен 1962. Дебела Међа
погинуо 10.08.1992. Окруљлица

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

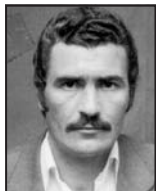

Митрополија Дабробосанска

ЧАЈНИЧКА ПАРОХИЈА

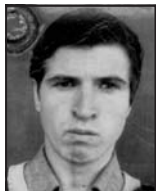
24. **Манојле**
(Стојана) **Војновић**
рођен 1963.
Милатковићи
погинуо 22.08.1992.
Каровићи

25. **Велемир** (Драга)
Тодић
рођен 1947.
Каровићи
погинуо 22.08.1992.
Каровићи

26. **Драган**
(Радомира)
Пљевалчић
рођен 1959. Сарајево
погинуо 27.08.1992.
Међуречје

27. **Душан** (Борђа)
Веселиновић
рођен 1957.
Ђаковићи
погинуо 27.08.1992.
Међуречје

28. **Влајко**
(Милорада)
Обрадовић
рођен 1958.
Гламчевићи
погинуо 14.09.1992.
Гламчевићи

29. **Млађо** (Спасоја)
Ђурђевић
рођен 1960.
Старонићи
погинуо 18.09.1992.
Козара

30. **Слободан** (Рајка) **Зечевић**
рођен 1974. Чајничке
погинуо 20.08.1992. Миљено

31. **Перо** (Александра) **Пурковић**
рођен 1968. Чајничке
погинуо 17.10.1992. Коса

32. **Јелисије** (Душана) **Пантовић**
рођен 1934. Тупци
погинуо 06.11.1992. Радоље

33. **Славко** (Богољуба) **Ђеврић**
рођен 1958. Шапићи
погинуо 06.01.1993. Чајничке

34. **Милојко** (Драга)
Обрадовић
рођен 1962.
Гламчевићи
погинуо 25.01.1993.
Виоџор

35. **Вукосав** (Петка)
Ристановић
рођен 1935.
Миљено
погинуо 13.02.1993.
Првањ

36. **Тодор** (Новице)
Јањић
рођен 1937.
Камен
погинуо 14.02.1993.
Млакве

37. **Ратко** (Здравка)
Крезовић
рођен 1940.
Прибјеновићи
погинуо 14.02.1993.
Млакве

38. **Влајко** (Будимира) **Јоксимић**
рођен 1967. Јајце
погинуо 25.01.1993. Виоџор

39. **Мирко** (Божа) **Ласица**
рођен 1946. Заборак
погинуо 14.02.1993. Млакве

40. **Милан** (Добривоја) **Вујовић**
рођен 1939. Металка
погинуо 14.02.1993. Млакве

41. **Радован** (Влада) **Станишић**
рођен 1946. Дужице
погинуо 14.02.1993. Млакве

42. **Мирослав**
(Радомира) **Крнојелац**
рођен 1951.
Чајничке
погинуо 14.02.1993.
Тројан

43. **Душко** (Илије)
Катана
рођен 1955.
Старонићи
погинуо 14.02.1993.
Тројан

44. **Душан** (Јефта)
Чокорило
рођен 1948.
Међуречје
погинуо 14.02.1993.
Тројан

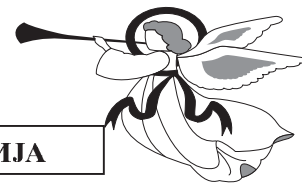

45. **Трифко** (Љуба)
Дачевић
рођен 1939.
Поникве
погинуо 14.02.1993.
Тројан

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ЧАЈНИЧКА ПАРОХИЈА

46. **Божо** (Петра) **Дачевић**
рођен 1934. Поникве
погинуо 14.02.1993. *Тројан*

47. **Стево** (Мирка) **Ковачевић**
рођен 1941. Поникве
погинуо 14.02.1993. *Чисће Сјране*

48. **Влатко** (Љубоја) **Ђуковић**
рођен 1939. Медошевићи
погинуо 14.02.1993. *Медошевићи*

49. **Драгомир** (Ратка) **Веселиновић**
рођен 1958. Ђаковићи
погинуо 19.03.1993. *Забрђе*

50. **Млађен**
(Радована) **Драчула**
рођен 1940.
Драговићи
погинуо 14.02.1993.
Караула

51. **Горан** (Крста) **Јовановић**
рођен 1970. Прибој
погинуо 03.06.1993. *Ифсарска Караула*

52. **Војо** (Рада) **Поповић**
рођен 1952. Трпиње
погинуо 07.06.1993. *Царево Гувно*

53. **Рајко** (Стјепана)
Пјевић
рођен 1940.
Шапићи
погинуо 05.06.1993.
Тихоцељ

54. **Миодраг** (Винка)
Ивановић
рођен 1964.
Чајниче
погинуо 07.06.1993.
Царево Гувно

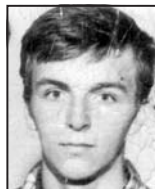
55. **Радомир**
(Мирка) **Бурђија**
рођен 1954.
Ђаковићи
погинуо 05.07.1993.
Закаље

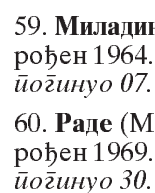
56. **Душан** (Василија)
Стојановић
рођен 1961.
Чајниче
погинуо 21.07.1992.
Градина

57. **Данко** (Јоксима)
Кнежевић
рођен 1967.
Пљевља
погинуо 22.08.1992.
Каровићи

58. **Дејан** (Дика)
Раковић
рођен 1972.
Прибој
погинуо 13.04.1993.
Зидине

59. **Миладин** (Маријана) **Перишић**
рођен 1964. Горажде
погинуо 07.07.1993. *Закаље*

60. **Раде** (Милована) **Пукета**
рођен 1969. Токовићи
погинуо 30.08.1993. *Дардагани*

61. **Војислав**
(Марјана) **Живковић**
рођен 1947.
Дубац
погинуо 19.09.1993.
Млакве

62. **Чедо** (Богдана)
Перендија
рођен 1967.
Чајниче
погинуо 17.10.1993.
Умчари

63. **Радош** (Радомира)
Петровић
рођен 1963.
Глушчићи
погинуо 17.10.1993.
Умчари

64. **Љубиша**
(Милинка)
Танасковић
рођен 1960. Батковићи
погинуо 17.10.1993.
Умчари

65. **Радош** (Драга)
Лазовић
рођен 1971.
Горажде
погинуо 18.10.1993.
Умчари

66. **Жарко** (Милка)
Марић
рођен 1971.
Горажде
погинуо 17.10.1993.
Умчари

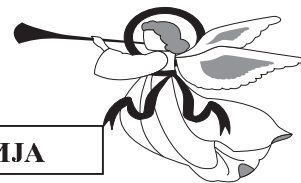

67. **Драган** (Ратка)
Лаковић
рођен 1967.
Горажде
погинуо 17.10.1993.
Умчари

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ЧАЈНИЧКА ПАРОХИЈА

68. **Милан** (Марка) **Савић**
рођен 1945.
Камен
погинуо 17.10.1993.
Слајшина

69. **Миле** (Марка) **Савић**
рођен 1945.
Камен
погинуо 17.10.1993.
Слајшина

70. **Драгослав**
(Радована) **Берић**
рођен 1967.
Чајниче
погинуо 11.11.1993.
Судићка Градина

71. **Раденко** (Влада) **Марић**
рођен 1965.
Горажде
погинуо 11.11.1993.
Судићка Градина

72. **Миливоје** (Славка) **Пејовић**
рођен 1969. Каровићи
погинуо 17.10.1993. Умчари

73. **Ратко** (Митра) **Марковић**
рођен 1946. Иловача
пог. 11.11.1993. Судићка Градина

74. **Драгомир**
(Светка) **Лучић**
рођен 1965.
Чајниче
погинуо 11.11.1993.
Судићка Градина

75. **Слободан** (Мијата) **Станић**
рођен 1963. Пожаревац
рађен 11.11.1993. Судићка Вода
преминуо у болн. Подгорица

76. **Владимир** (Милана) **Кувела**
рођен 1946. Мркојевићи
погинуо 07.01.1994. Миљено

77. **Милорад**
(Миланка) **Лаловић**
рођен 1961.
Пљевља
погинуо 16.01.1994.
Миљено

78. **Вељко** (Душана) **Ласица**
рођен 1961.
Горажде
погинуо 16.01.1994.
Миљено

79. **Чедо** (Влатка) **Тодић**
рођен 1963.
Горажде
погинуо 16.01.1994.
Миљено

80. **Жељко** (Бранка) **Костић**
рођен 1957.
Присоница
погинуо 31.03.1994.
Зидина

81. **Јован** (Мића) **Гавриловић**
рођен 1951.
Завршје
погинуо 10.04.1994.
Крснички Бријеж

82. **Ристо** (Јова) **Дачевић**
рођен 1952.
Поникве
погинуо 14.04.1994.
Градина

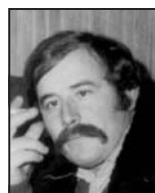
83. **Велемир**
(Дејана) **Буровић**
рођен 1954.
Чајниче
погинуо 18.04.1994.
Хубјери

84. **Миломир** (Драга) **Остојић**
рођен 1964. Србиње
погинуо 01.04.1994. Градина

85. **Душан** (Игњата) **Перишић**
рођен 1962. Тулешићи
погинуо 18.04.1994. Казаџићи

86. **Бождар** (Мила) **Тодић**
рођен 1950.
Тубројевићи
рађен 23.04.1994.
Перџани
преминуо б. Ужице

87. **Василије**
(Милорада) **Ласица**
рођен 1956.
Ђаковићи
погинуо 25.05.1994.
Миљено

88. **Борџо** (Николе) **Комленовић**
рођен 1949.
Гложин
погинуо 20.08.1994.
Зубчићи

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ЧАЈНИЧКА ПАРОХИЈА

89. **Саша** (Богољуба) **Буровић**
рођен 1971. Чајничке
погинуо 25.04.1994. *Парџани*

90. **Зоран** (Гојка) **Петровић**
рођен 1974. Горажде
погинуо 21.09.1994. *Доње Село*

91. **Словена** (Остоје)
Тадих
рођена 1968.
Чајничке
погинула 12.04.1993.
Врело

92. **Стојан** (Мирка)
Мирковић
рођен 1954.
Метаљка
погинуо 07.01.1993.
Гај

93. **Славиша** (Душана) **Алексић**
рођен 1958. Драговићи
погинуо 21.10.1994. *Чајничке*

94. **Милан** (Милосава) **Клисура**
рођен 1961. Рачице
погинуо 19.08.1994. *Риково*

95. **Радомир**
(Љупка) **Тадих**
рођен 1955.
Каровићи
погинуо 06.06.1995.
Зуйчићи

96. **Игњат** (Луке) **Бејатовић**
рођен 1946. Мједеник
рањен 03.06.1995. *Дубиштице*
Преминуо у Београду

97. **Милан** (Новице) **Ковачевић**
рођен 1955. Поникве
погинуо 19.06.1999. *Зуйчићи*

98. **Витко** (Акса) **Војиновић**
рођен 1948. Милатковићи
погинуо 13.08.1995. *Биљин*

99. **Драгутин** (Тодора) **Рацковић**
рођен 1961. Дебела Међа
погинуо 03.10.1995. *Зуйчићи*

100. **Новица** (Јова)
Јовановић
рођен 1956.
Медошевић
рањен 16.08.1995.
Зуйчићи
Премин. Подгорица

101. **Слободан** (Миливоја)
Комленовић рођен 1960. Биоска
погинуо 03.10.1995. *Зуйчићи*

102. **Марко** (Ивана) **Мирковић**
рођен 1929. Зупчићи
погинуо 03.10.1995. *Зуйчићи*

103. **Вељко** (Ђура) **Тадих**
рођен 1954.
погинуо 16.06.1995.

104. **Радоман** (Чеда) **Старовлах**
рођен 1960. Маренићи
погинуо 30.08.1995. *Ситражица*

105. **Слободан** (Божа)
Стојановић
рођен 1944. Баковићи
преминуо 03.09.1994.

106. **Ранко** (Петра) **Благојевић**
рођен 1960. Горажде
погинуо 17.09.1992. *Биљин*

107. **Данко** (Драга) **Чарапић**
рођен 1969. Горажде
погинуо 12.08.1992.

108. **Славољуб** (Рајка) **Чарапић**
рођен 1958. Горажде
погинуо 23.05.1992. *Бучје*

109. **Светозар** (Војина) **Ђевриз**
рођен 1941. Горажде
погинуо 18.09.1992. *под Козаром*

110. **Недељко** (Сава) **Гиговић**
рођен 1963. Горажде
погинуо 17.09.1992.

111. **Стојан** (Душана) **Гиговић**
рођен 1943. Горажде
погинуо 26.07.1992.

112. **Драган** (Анђелка) **Јеремић**
рођен 1954. Горажде
погинуо 09.08.1992. *Вишевице*

113. **Васо** (Милка) **Јевђевић**
рођен 1962. Горажде
погинуо 01.09.1992. *Вишевице*

114. **Божо** (Петка) **Јевђевић**
рођен 1939. Горажде
погинуо 14.09.1992.

115. **Никодин** (Неђа)
Клисура
рођен 1943.
Горажде
погинуо 19.08.1992.
Факовићи

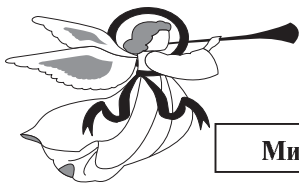
116. **Милан** (Јелисија) **Крезовић**
рођен 1934. Горажде
погинуо 26.06.1992.

117. **Срђан** (Милорада) **Крезовић**
рођен 1967. Горажде погинуо
01.06.1992. *Прибјеновићи*

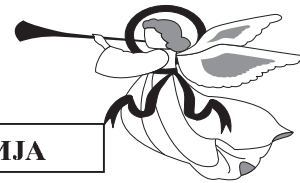

118. **Јанко** (Неђа)
Машин
рођен 1960.
Горажде
погинуо 09.08.1992.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ЧАЈНИЧКА ПАРОХИЈА

119. **Тодор**
(Благоја) **Миловић**
рођен 1958.
Горажде
погинуо 26.06.1992.
Биоска

120. **Рајко** (Живана)
Петровић
рођен 1953.
Подомори
погинуо 09.08.1992.
Вишевице

121. **Бошко** (Васа) **Радовић**
рођен 1934. Горажде
погинуо 11.09.1992. Горажде

122. **Реља** (Радислава) **Рајак**
рођен 1962. Горажде
погинуо 09.08.1992.

123. **Страјило** (Васа) **Ристичевић**
рођен 1944. Горажде
погинуо 26.06.1992. Доња Биоска

124. **Љубомир** (Влада) **Шаренац**
рођен 1940. Горажде
погинуо 26.08.1992. Горажде

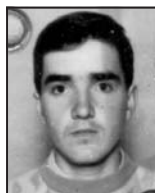
125. **Зоран**
(Момира) **Шубара**
рођен 1969.
Горажде
погинуо 28.05.1992.

126. **Радован** (Светозара) **Терзић**
рођен 1969. Горажде
погинуо 26.06.1992.

127. **Велибор** (Драгомира) **Тошић**
рођен 1969. Горажде
погинуо 02.06.1992.

128. **Радислав**
(Алексе) **Мандић**
рођен 1966.
Горажде
погинуо 12.08.1992.
Чараић Брдо

129. **Драган**
(Душана) **Малешић**
рођен 1973.
Сарајево
погинуо 15.10.1994.
Лађевићи

130. **Боро** (Лазара)
Мајмуновић
рођен 1962.
Сарајево
погинуо 23.12.1993.
Сарајево

131. **Драган** ()
Чарапић
рођен 1953.
погинуо 12.04.1993.

132. **Драго**
(Богдана) **Гаврић**
рођен 1963.
Високо
погинуо 10.12.1995.
Сјоморине

133. **Будимир**
(Мила) **Вречо**
рођен 1936.
Горажде
погинуо 04.08.1994.
Кошаре

134. **Илинка**
(Вељка) **Ђуричић**
рођена 1948.
Србиње
погинула 10.12.1995.
Вођошћа

135. **Ранко**
(Радована) **Марић**
рођен 1955.
Горажде
погинуо 01.06.1992.
Биљин

136. **Милко** (Остоје)
Марић
рођен 1947.
Биљин
погинуо 01.06.1992.
Биљин

137. **Марко** (Ђорђа)
Ђоковић
рођен 1928.
Биљин
погинуо 18.05.1992.
Горажде

138. **Лазар** (Митра)
Савић
рођен 1956.
Међуречје
погинуо 22.05.1993.
Илица

139. **Милинко** (Рада) **Пљевалчић**
рођен 1929. Горажде, погинуо
01.06.1992. Прибјеновићи

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ОПШТИ И ПОСЕБНИ УВОД У СВЕТО ПИСМО НОВОГ ЗАВЕТА

Приказ књиге

Одавно се у нашим богословијама осећа потреба за овом књигом. Ученици немају из чега да уче и науче материју, коју би сигурно морали знати. По свим својим одликама ова књига је приручник, који повезује све податке како би понудила правилно тумачење Светог писма удружујући се са херменефтиком.

Приликом рада, општи увод смо свели на најмању меру, а посебни је опширнији. Да би учинили лакшим излагање појединих лекција, књигу смо илустровали. То је још једно помоћно средство да се проблематика лакше схвати и научи. Ова књига говори о резултатима испитивања новозаветних књига, те кад су настале, где, који су услови диктирали да буду написане, на ком језику, за кога су писане, ко је аутор, када и како су скупљане у једну збирку, - канон, превођење на друге језике, шта свака књига садржи и др.

Нема сумње, свако време тражи своје погледе на животне проблеме, па и наше. Непознавање Светог писма, нарочито Новог завета, јесте непознавање своје сопствене личности, па и свог народа у духовном погледу. Евидентно је, наше време тражи да Реч Божија буде исказана без оклевања, зналачки и спремни да се чини са пуном самоодговорношћу. Уверени, да би даље чекање једне нове књиге ове врсте било декадентно, нарочито за богослове, приступили смо скраћивању Општег и Посебног увода у Свето писмо од Др Димитрија Стефановића, који је поменуто уџбенике писао за студенте теологије.

УМРЛИ ОЧЕКУЈУ НАШУ ПОМОЋ

О, како жалостан призор представља поље смрти засејано гробовима наших познаника, пријатеља, очева и браће. Ето сви они, некада пуни живота, сада, по речима Псалмопевца, леже „као овце крај пакла и смрт им је пастир; положени су у јаму најдоњу, у таму и сенку смртну“. Завирите у њихова гробна пребивалишта обичним телесним очима. Видећете да тамо нема ни зрака, ни искрице светлости, него само мрак, већи од египатског, и хладноћа убиственија од поларне. Морала би нас узбудити мучна и безнадежна осећања ужаса и туге, када, гледајући на ту долину плача Јосафатову не бисмо ништа друго видели и у мислима представљали осим мртвачких ковчега и гробова људи. Страх и трепет

не могу нас мимоићи. Тама покрива наше душе када помислимо да све нас очекује та судбина и да се за свакога од нас спрема такво мрачно и хладно пребивалиште. Но посред те долине плача диже се победни знак Онога који се јавио свету „да просвети све који седе у таму и сенци смртној“ и који је објавио радост о победи над смрћу, сишавши у најдубљи ад да изведе душе верујућих које су очекивале његово долазак.

„Неће остати у аду душе наших умрлих очева и браће, ако су скончали са вером у Господа. А и ми живи дужни смо и можемо им помоћи да се ослободе из чепљуги ада. Ми верујемо да све душе ових људи који су пали у грех, а приликом смрти нису очајавали него су пре растанка са

овим светом принели Богу искрено покајање, не успевши само да принесу плодове достојне покајања: сузе скрушености, молитве, милостињу и све чиме се на делу исказује љубав према Богу и ближњима - те душе силазе у ад где трпе муке за своје грехе, али не губе наду у избављење. Али на који начин? Наравно, не сопственим силама и заслугама, јер им је у загробном животу немогуће да учине ништа добро као испу за своје грехе, него молитвама Свете Цркве, тј. њених служитеља и добрим делима сродника и пријатеља. Тако од нас - и само од нас - могу добити олакшање па и потпуно избављење од веза адских сви наши ближњи који су отишли у вечност, али се, иако грешници, до краја живота нису одrekli вере и наде у милосрђе Божије“ (Дух. бес., 1873. г.).

Бринути се за спасење душа умрлих, молити се Богу да им опрости све вољне и невољне грехе, јесте света обавеза сваког сина Православне цркве. На молитву за умрле побуђује нас хришћанска љубав, којом се сви сједињујемо у Исусу Христу и чинимо духовно братство. Умрли су наши ближњи и Бог наређује да их љубимо као сами себе (Мат. 22, 39). Сви ми желимо да нас, по одласку из овог света, наши ближњи не забораве него да се моле за нас. Да би се то испунило, потребно је да и ми волимо наше умрле ближње. „Каквом мером мерите, онаквом ће се вама мерити“, говори Реч Божија (Лука 6, 38). И Бог и људи зато помињу онога ко се сећа умрлих при одласку из овога света. Велика је утеха и велика награда ономе ко ближњег ослобађа привремене несреће. А какву ће тек награду примити онај ко усрдним молитвама помогне ближњему да добије опроштај грехова, умилостиви Бога да овога избави из бездана вечних мука и учини наследником вечнога блаженства. Зар се не говори о будућим наградама, зар нас не заступа пред Богом молитвено сећање на умрле, зар нам се не узвраћа обилним Божијим благословом? - Зар често из срца оних који са љубављу чине помене умрлима не излазе необично топла и искрена осећања. Онај ко чини помене осећа у себи величину тога добра и у души својој радује се неисказаном радошћу.

Са руског превео
Др Живоја А.
Михаиловић

БОГ ЈЕ ЈЕДИНИ СУДИЈА

Оно што је задесило српски народ у Босни је шешко описати. Много је пошресних догађаја, али су сви они пошкрећени дубоком вером у Бога. Многе српске породице су зашрше, али вера у Бога није. Исшovesи једне српске мајке која је осшала сама, али са вером у Бога може нас подсјетиши на оне цраве српске мајке које су увјек сву своју наду усмјеравале ка Богу. Доживјетиши овакву шрагдију и осшатиши шрибран може само онј који има дубоку вјеру. А шримјер српске мајке Добриле најбоље показује какве су мајке у Босни. Биле и осшале вјерне Богу и роду свом.

* * *

Зовем се Добрила Бјелаковић, живим у Рогатици. Хтјела бих да испричам своју трагедију коју сам доживјела у току овог несрећног рата, али прије тога да кажем нешто о томе како сам живјела прије рата. Имала сам дивну породицу, мужа Раденка, сина Славишу и кћерку Соњу.

Вјеровали смо у Бога, постили и ишли у цркву колико смо могли у прошлом комунистичком систему, истина помало кријући. Муж и ја смо били фино васпитали дјцу. Дјеца су ми често постила и причешћивала се. Уколико би се десило да у току поста оду неке на рођендан и ако их понуде неким мрсним јелом нису говорили да посте, већ да им се не једе или не свиђа. Имали смо кућу у Рогатици, имали смо врло fine комшијске односе. Нисмо имали мржње према муслиманима, али оно што ми се десило у току овог рата заиста је потресно, само могу да кажем нека им Бог суди и узврати по дјелима њиховим.

Уочи самог рата отишли смо на Борике код дјевера. Рат је почео 25. маја онда ми је муж одвезао кћерку у Србију. Муж и син су ми били мобилсани као возачи транспортера јер је мој муж и прије рата радио као возач, а син је имао удес прије рата па је био неспособан за одлазак на фронт. Син ми је био смјештен на Борикама при некој кухињи развозио је храну и војску.

Почетком јуна смо чули да нам је запаљена кућа у Рогатици. 24. јуна мој син Славиша је отишао у Рогатицу да види колико је кућа изгорела. Кренуо је кроз град према кући, у Пионирској улици непријатељи су поставили противтенковску мину. Са њим у транспортеру су била још четворица, Славиша је настрадао, мина му је одбила ногу и руку. Није погинуо на лицу мјеста. Пребачен је преко Соколовића и Пјешевце на Соколац и успут је умро. Рекли су ми да је душу тешко испустио. Сахранили смо га на Борикама, на сахрани није било двадесет људи јер се из Рогатице није могло доћи, било је и сувише опасно.

Кћерка Соња ми се вратила из Србије кад је сину била четрдесетница. Било јој је тешко да гледа сваки дан братов гроб јер је био близу куће у којој смо били смјештени, па је тражила да се преселимо у Рогатицу. У мужевом предузећу су

нам обећали дати неки стан јер нам је кућа била изгорела. Ми смо отишли дан прије Велике Госпојине у Рогатицу да тражимо стан, вратили смо се касно око 17,00 часова.

Идућег дана требали смо ујутро раније да будемо у Рогатици, ми смо заказали па смо пошши у 14,00. Кренули смо аутом, муж је возио полако, са собом смо понијели нешто хране и мужеву пушку. Изнад Сељана, не знам тачно како се то мјесто зове, мислим Криве Стране, муж је рекао: „Овуда се сагните, овуда је опасно“, Убрзо затим заупцало је из шуме поред пута иза једне кривине. Мужа су ми директно усмртили, само је пао. Ауто се зауставио на неком бранику. Зачуо се разговор. Кћерка која је била иза мојих леђа говори ми: „мама, тату су убили“, јер ја сам одмах кад је заупцало сагела главу испод шофершабе: „гдје је бомба, ранили су ме... ућути се, ево их“! То су биле њене посљедње ријечи на које ја нисам одговорила бојећи се да ми злочинци не одведу кћерку, јер смо имали прилике да чујемо за такве случајеве, за себе се уопште нисам бринула у том тренутку. Они су пришли, чула сам двојицу. Рекли су: „Ево хране, ево оружја... дјевојку смо убили“. Моја врата су отворили и рекли: „Ова дише“, нису ме дирали јер сам тешко дисала и помислили су да сам на измаку живота. Покупили су што су хтјели и отишли. Када су отишли ја сам само помислила, хвала Богу не одведоше ми кћерку. Полако сам је почела дозивати а она ми се не одазива, тек тада сам схватила да је мртва. Изашла сам из аута и сјела на асфалт нисам се могла помјерити. Дозивала сам злочинце да дођу и да убију и мене када су ми све побили, они се нису јављали. Четири ипо сата сам била ту на асфалту док није дошла наша војска.

Када сам своје најближе сахранила и сама остала у најгорим тренуцима сви су се разишли. Ја сам отишла у стару кућу гдје ми је живио покојни свекар. У близини је живио један рођак мог покојног мужа и још неколико комшија. Они су ме обилазили и ту сам била заједно са њима.

Послије сам добила стан у Рогатици гдје и сада живим.

Дешавало се да будем болесна и по седам дана да лежим у кревету а нико не дође да ме посети, да ме упита треба ли ми нешто. Срби више нису што су некад били. Прави Србин је онај који помаже, који се сажали, а не онај који оговара и који зло наноси другима. Овај рат је нама Србима казна зато што смо одступили од Бога и занемарили Божији закон, а зна се да уз суво дрво и сирово гори, због грешника и праведни страдају. Многи кажу нема Бога јер праведни страдају. Међутим, наш народ је толико згријешио да нам се не може ни опростити. Свега имамо више него душевне доброте и хришћанске љубави.

Ја свима желим добро и кажем никада се у животу није касно покајати за грешке и гријехове. Свима који су некога изгубили у овом рату или имају невоља и тегаба у животу поручила бих да им само вјера и Господ могу помоћи, другог правог помоћника нема. У све то сам се лично увјерила, Господ ми је увијек помагао и сада ми помаже у овој мојој трагедији.

Ја се увече помолим Богу и попричам са својим мужем и дјецом, јер ја знам да ме они виде и чују.

У ових пет година све обреде које наша вјера и света Црква налаже ја сам обиљжавала. Мужу и дјеци сам подигао надгробне споменике, то сам успјела уз помоћ добрих људи и то ми је посебно драго што сам успјела да достојно хришћански обиљжем гробове својих најближих.

Сваке недеље и празника идем у цркву овде у Рогатици. Обилазим манастире и цркве када сам у могућности. Ја знам да је живот овдје кратак, а тамо је вјечни, надам се и вјерујем да ћу се ускоро састати са мужем и дјецом.

Послије свега овога што сам доживјела многи ме питају да ли бих се осветила када бих могла онима који су побили моје најближе. Увијек кажем и понављам не бих. Господ Бог је једини Судија који ће судити и овдје и у вјечном животу, Он нека узврати свима по заслугама.

1994. године послала сам прилог у манастир Преображење код Чачка да се на четрдесет Литургија помињу њихова имена. Прилог сам послала у току Петровог поста, тада сам неколико пута сањала мога мужа и дјцу у некој свјетлости како се причешћују. Сада сам у Српском Горажду замолила надлежног свештеника да се у иконостас угради икона Светог Архангела Михаила за покој душа мојих најближих.

Ја бих искрено свакоме пожелела да вјерује у Бога, иде у цркву и придржава се Божијег закона.

Време пролази и полако лијечи ране многих уцвешених, а њих нема да нема. Туђа, сузе, бол, све се полако утишава. Нови дани - нови зраци сунца, црквни тишица, игра поветшарца са лиштем чини да у свему шоме Госшода видимо, Њиме се шшешимо, Њиме се разговарамо и Њиме се радујемо, јер Бог је Бог живиш, а не мршшвиш, а сви који вјерују у Њега имају живиш вјечни. Заши, мајко српска, поидиши главу ка небу, шшамо је Бог, шшамо је ушшеха, шшамо је син шшвој.

Прошшожереј Момир
Васиљевић

БРАНКА БАКОВИЋ

Свемогући, из дубине векова Господар живота, свима нама одређује када ћемо напустити овоземаљско привремено боравиште. Осамнаестог новембра после краће и веома тешке болести, али ипак за нас изненада, позва у вечно царство своје Бранку, службеницу Угоститељског предузећа „Милешева“ из Пријепоља.

Рођена је 1954. године у Ивезићима од оца Вукосава и мајке Маре. Средина у којој је рођена формирала је њене погледе на свет и живот. Као таква удаје се за Драгана Баковића из Пријепоља и са њим у браку проводи 24 године.

Достојанствена, смела и без страха била је исповедник вере Христове. Њена вера није била површна него дубока и искрена. Своје дубоко и искрено хришћанско убеђење није крила, већ га је отворено, без стида и страха исповедала. Вера коју је гајила, није била само на речима, него ју је својим животом и делима потврђивала.

Њен животни пут био је присут и трњем и ружама. На њеном животном путу узајамно су се укрштале и смењивале и невоље и радости. Но она је све до доживљавала и преживљавала и ни једног тренутка није заборавила своје дужности, посебно и да је мајка двоје деце. Њихова деца

Данијела и Јована су честите и драге личности.

Покојна Бранка умела је да у свом дому створи пријатну атмосферу домаће слоге и љубави.

Свако ко је дошао у њихову кућу био је лепо и дочекан и почашћен и пријатељски испраћен. Она је зрачила од истинске радости, према гостима који су им у кућу долазили, а њих није било мало. Таквим својим понашањем освојила је симпатије и искрено пријатељство свију нас који смо је познавали. Управо зато светлост њеног лика никад неће потамнети у нашој свести и сећању.

Те и такве симпатије и пријатељство дошло је до изражаја на испраћају њених посмртних остатака до вечног пребивалишта.

Опело је извршено на гробљу, а чинодејствовала су два свештеника. Од покојнице се опростио јеромонах о. Јован истичући врлине и вредности покојнице, као узорне мајке, домаћице и хришћанке, а директор предузећа у ком је покојница до смрти радила, поред осталог истакао је њене радне и друге квалитете и однос према раду и колективу.

И поред великог броја присутних сахрани, мноштво њих је било спречено да дође и лично изјави саучешће, па су то учинили путем телеграма и телефона.

Ово све и због тога што су је красиле њене допадљиве особине и што је увек била ведра, духовита, несегична и хумана или краће речено живела је љубављу и праштањем и добротом за друге у невољи.

Зато нека је блажен пут којим си се упутила Бранка, завршавајући прву етапу живота у овом привременом станишту и нека је вечни покој твојој души, а успомена на тебе нека буде утеха твом супругу и твојим ћеркама, као и целој широј породици.

*Дико Лазаревић
Пријепоље*

Свим читаоцима и сарадницима срећне наступајуће празнике Христово Рођења као и Ново 1998. лето уз радостан поздрав „Мир Божији, Христос се роди“.

Великом нашем добротвору Финансијској полицији најтоплије благодаримо за сву материјалну помоћ у издавању нашег листа као и за поклоњену компјутерску опрему.

* * *

Овом приликом цијелом колективу, свим службеницима честитамо Крсну славу Светог Атанасија Великог.

ПРИЛОЖНИЦИ

Вјерници из Штудгарта	120 DM
Генекс банка Београд	2000 ДИН
ЦО Пале	100 DM
ЦО Рудо	100 DM
Велинка Н. за здравље Марка, Николе, Драгана и Ђуке	40 DM

На насловној страни је Храм Успења Пресвете Богородице у Палама

Снимио: Љубе Јакишић

СЈЕЋАЊЕ

Славенко Далфаго
1992. - 1997.

СЈЕЋАЊЕ

Милосав Стикић - Стика
1937. - 1994. - 1997.

СЈЕЋАЊЕ

Александар Кајевих
1987. - 1992. - 1997.

СЈЕЋАЊЕ

Момир Грбовић
1954. - 1995. - 1997.

5 ЧОВЕК

По речи Аврамовој, човек је - земља и пепео (1 Мојс. 18, 27); по речи пророка Исаје - сено (Иса. 40, 6); по речи Давида - као трава (Псал. 37, 2); по речи Проповедника - сујета (1, 14; 11, 10); и по речи Павловој - гршник (1 Тим. 1, 15). У овој Павловој речи спеклају се сав род људски, свеколико човечанство...

И тај пепео, то сено, сујету Бог прима за сина. Каква се достојна захвалност може наћи за ову милост? Где наћи такву реч, такву мисао, да би се њима прославило ово преобиље милости? Човек излази из граница своје природе, од смртног постаје бесмртан, ... од једнодневнoг - вечан, једном речју, од човека - син Божји, бог. Зато што удостојивши се да постане сином Божјим, без сумње имаће у себи достојанство Оца, поставши наследником свих отачких добара.

Како је велика даровитост Господа! Како широка рука!... Грехом обешчашћену природу приводи скоро у исту част са самим собом (Св. Григорије Ниски)

7 БОГ

Бог се не може познати у суштини, али се познаје по лепоти Његових творевина и своје промишљању о њима. У њима, као у огледалу, видимо Његову бескрајну доброту, премудрост и силу (Максим Исповедник).

Једна је природа воде, а различито делује. У винској лози претвара се у вино, у маслини у уље, у пшеници у хлеб... Погледај на различиту боју цветова: код руже црвену, код крина белу. Обадвије из исте кише и исте земље произлазе, али ко их учини различитим? Ко их створи?... (Кирил Јерусалимски).

8 РАЈ

... Знам човјека у Христу који прије четрнаест година - да ли у тијелу, не знам, Бог зна - би однесен до трећег неба. И знам да тај човек - да ли у тијелу, да ли изван тијела, на знам, Бог зна - би однесен у рај и чу неисказане Ријечи које човјеку није допуштено говорити. (2 Кор. 12, 2-5)

...Што око не видје, и ухо не чу, и у срце човјеку не дође, оно припреми Бог онима који Га љубе. (1 Кор. 2, 9)

О, како је срећно и блажено стање праведника! Они ће вечно живети и становати у Рају Небесном, у Царству Божијем, са Ангелима, са Христом. Они ће свагда гледати дивну славу Божију, гледати чудну лепоту Божију и осветљени светлошћу славе Божије вечно се радовати у уживати милину душевног задовољства, које се никада неће променути, ни престати.

ЧОВЕК СА ВЕРОМ У БОГА ИДЕ У РАЈ

Ако човек нема душе, онда му тело не значи ништа, ма како оно било бајно и здраво. Ако човек има душу, а она није бесмртна, опет му ништа не значи, па да је она најразумнија од свега створеног. Но и кад би душа човечија била бесмртна, али ако Христом Господом није посвећена и облагорођена, и ако није вером у Бога калемљена и правилно припремљена за вечни живот, бесмртност душе човечије, у томе случају, само је атрибут саме вечности, без наше личне вечности. Ако је душа човечија и бесмртна и правилно припремљена за вечност, али ако Бога, залога нашег спасења и наше бесмртности нема, онда је наша бесмртност поново подвала, шиме-ра, од које човек нема никакве практичне нити непрактичне користи. У том случају живот човечији личи на разумни „атом“, коме је предоређено вечно тумарање по прашуми постојања, коме је одређена напуштеност и бесциљност. Онда човек и не постоји како замишља да постоји. „Нема ли Бога, нема ли бесмртности, чега ради онда живети?!“ - рекао је Достојевски.

Само тако, ако човек има душу и она је бесмртна и Христом Господом оплемењена и калемљена за вечни живот, и само тако, ако, уза све то, постоји и лични и свемоћни Бог, живот човечији има смисла, онда вреди живети. Само тада је човек значајнији од сунца, које кружи по своду небеском.

о. Ж. Г.

6

ВЕРА

Права вера је као искра, запаљена од Духа Светог у срцима људи, која зрачи топлоту љубави. Ова божанска искра загрева се и распаљује: божанском помоћу, читањем или слушањем речи Божје, размишљањем делима Божјим у свету, молитвом, причешћивањем светим тајнама Христовим. А споља пројављује себе као добро дрво, окићено слатким плодовима љубави: трпљењем, кротошћу, милосрђем, верношћу, уздржањем, братољубљем, мирољубљем и осталим хришћанским добродетељима... (Тихон Задонски).

СТАРАЦ МИЛИЈА

Газда Милија, побожан домаћин, старији човјек седамдесетих година, одавно није био у вароши. Спремио се, данас је велики празник - сабор у вароши, а он пожелео старе пријатеље, да се види и исприча. Жељан разговора и сусрета након ових ратних година.

Прекрсти се, узјаха свога вранца и крену као некад, а нестрпљење и зебња од сусрета са старим друштвом никако га не напушта. Напокон, замишљен стиже у велику гужву, скоро да се изгубио, одавно није видјео толико људи на једном мјесту. Збуњен, одвикнут од тих градских свечаности, помисли - нисам требао долазити, није ово мјесто за мене. Неки стид га обузе. Опустје и забоље душа. Мислио је да сви само њега гледају. „Милија! Јесили то ти?“ Трже га познат глас ког дуго није чуо. Позна старог пријатеља Радована. Загрлише се, приђе и Раде. Осмјех и радост се разли на њиховим лицима. „Е, Милија, Милија ово се мора прославити. Проп’о си брата много а како и нећеш шта вас је све трло по Босни.“

Кренуемо кроз ону гужву и узбо уђосмо у једну кафану. Сједосмо, наручише пиће и поче дуг разговор. Мало потом повика Радован: „Момче дајде да се нешто презалогаци. Имаш ли пршуте али оне добре за нашег Милију да га почастимо одавно није са нама друговао“. Милија се узнемири, поче одбијати да не може јести. Кад већ видје да не вриједи рече: „Слушај брата Радоване, ви наручите за себе, ја не могу, јер постим“. Наста тајац за столом, Радован и Раде се на моменат узбиљеше, а након тога на-

смејаше. „Па није зар да још постиш?“ „Зато си ти тако пропао“ додаде Раде. Милија се трже и рече: „Доста нећемо више о томе, иако постим, ја сам још јак, и јачи него прије.“ „О, види, види, ајде да видимо ко је то јак“ из другог угла појави се средовјечни човјек, па настави „Ја сам у овој вароши најјачи, то сви знају, а нико ме у претезању руке није одавно побједио. Ја никад не постим, па да се ја и ти окушамо, да видимо ко је јачи, петак или мрсак“.

У кафани наста права граја. Сви скочише, Милију сподбише, поставише га за оближњи сто, а насупрот њега сједио је изазивач и смејао се. „Ајде, ајде, да видимо како си јак“. Милији се заврфеше сузе, гледа око себе, Радована и Рада нигде не би, оста сам. Поче у себи јадиковати: што ми ово треба, да се брани не вреди, да се бори он је стар, а сад нема куда... „О Боже мој...“

Поче борба. Двије руке на столу, око стола право гротло, повици, смијех. Милија скупио старачку снагу, запео и мало по мало савлађује изазивача. Зноје се обојица, али неда се Милија. Изазивач се смије... Милија скупи сву снагу, поиграше му образи, и гле обори руку изазивача. Кафана се пролони од одушевљења, грле Милију, тапкају га по раменима, узвикујући: „Петак, петак, Милија, Милија“. Милија се некако оте, приђе столу за којим је сједио. Радован и Раде га загрлише, а он прекрстивши се проговори: „Неда мене мој Господ, и Свети Никола“.

J. J. G.

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калистрат (Бобушић)

Технички уредник:
Јеромонах Јован (Гардовић)

Редакција:
протојер. Богдан Станишић,
протојер. Рајко Цвјетковић,
протојер. Милосав Видаковић,
протојер. Момир Васиљевић,
Миомир Боровић, Миљан Попић,
Златко Богдановић
Слободанка Арамбашић

Фотографије:
Саша Савовић, Љубе Јакшић

Сарадници:
Жељко Радовић, Теодора Пајић,
Ратко Боловић, Дејан Пузовић,
Младен Видаковић, Ненад Стјепић

Уредничтво и администрација:
Манастир УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска

Адреса редакције:
Манастир Добрун
31243 Мокра Гора

Телефон:
(073) 612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
„ОСЛОБОЂЕЊЕ“
штампарија „Мићо Соколовић“
Рогајница

Компјутерска припрема:
Мирослав Радуловић
Зоран и Виолета Глушчевић

Решењем Министарства информација Републике Српске, број 01-280/96 од 12.7.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.

**Овај број је изашао добротом и прилогом
Милована Бјелице - Цицка из Соколца**